

2010–2011
EVANGÉLIKUS GYÜLEKEZETI MUNKAPROGRAMOK

Megismerés

Órarend

Luther Kiadó
2010

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI

SZERKESZTŐK

Projektkoordinátor: *Bence Imre*

Gyülekezeti bibliaórák: *Balicza Iván*

Ifjúsági bibliaórák: *Zólyomi Mátyás*

Gyermekcatekészis: *Lacknerné Puskás Sára, Kézdy Péter*

Családi istentiszteletek: *Bence Imre*

Konfirmációi oktatás: *Bence Imre*

Bibliaiskola: *Hokker Zsolt*

Speciális istentiszteleti alkalmak: *Horváth-Hegyi Olivér, Széchezy Béla*

Speciális gyülekezeti alkalmak

Adventi és böjti témasorozat: *Blázy Árpád*

Reformációi témasorozat: *Thurnay Béla*

Presbiteri nap: *D. Szebik Imre*

Jegyesoktatás: *Endreffy Géza, Keczkó Pál*

Fiatalközösségek köre: *Labossa Péter*

Ifjúsági tábor: *Hokker Zsolt, Kézdy Péter*

Evangélizációs igehirdetések: *Bence Imre*

Bevezetés és előszó

Négy éve, a *Növekedés* című munkaprogrammal indult el egy tudatos tervezőmunka a gyülekezeti munkaprogramok kidolgozása terén. Láttuk, hogy sok gyülekezetben komoly tervezés folyik a munkaév kezdetén. Azt is láttuk, hogy más gyülekezetekben pedig ad hoc jelleggel alakultak a különböző alkalmak tartalmi sorozatai. Ezért az előre elkészített és közzétett munkatervvel mindenkinek segítséget kívántunk nyújtani. Nincs azonban komoly visszajelzés arról, hogy hányan veszik kézbe, hányan használják a munkaprogramokat.

De azt tudjuk, hogy nem hiábavaló előre tervezni, és a tervezett gyülekezeti munka megkönnyíti a felkészülést, és tartalmasabbá teszi a gyülekezeti szolgálatot.

Az előző év munkatervében dr. Szabó Lajos közzétett egy több évre szóló témajavaslatot. Ez alapján a 2010/2011-es munkaévben a *Megismerés* összefoglaló címmel arra kerül a hangsúly, hogy a gyülekezet a tanulás színtere. A tanítás valóban elemi feladatunk. Jézus nemcsak példát adott a tanításra, hanem parancsot is, amikor a missziói parancsban a keresztséghez kapcsolta az apostolok tanítási kötelezettségét is. A hit nem tudatlanságot és nem járatlanságot jelent. A hit ismereteiben növekedni kell. És ez nem megy tanítás nélkül. A hitébresztés és a tanítás egymással nem állítható szembe. A gyülekezet közössége tanuló közösség.

Abban a reményben adjuk közre az ideai munkatervet, hogy a tanításban való elkötelezettségünk erősödik majd. Ezért adunk közre a hagyományos sorozatok mellett jegyesoktatási vázlatokat, felnőttkeresztségre felkészítő sorozatot és konfirmációs oktatási anyagot is.

A Budai Egyházmegye lelkészei dolgoztak az ideai munkaterven. Azt is el kell mondanunk, hogy a munkaprogram készítése nem volt a munka-

tervünkben. Ezért a kényszer szorításában döntöttünk úgy, hogy a sorozatok vázlatos tervét papíralapon, a részletesebb kidolgozásokat pedig az evangélikus gyülekezeti munkaprogramok, valamint az Északi Egyházkerület honlapján tesszük közzé (<http://munkaprogram.lutheran.hu>; <http://eszak.lutheran.hu>). Ezzel a módszerrel lehetővé válik az is, hogy akinek a megadott témához, sorozathoz kidolgozott anyaga van, az is elérhetővé váljon a honlapon.

A megismerésre fókuszáló idei munkatervnek az *Órarend* alcímet adtuk. Ez a cím nemcsak a tanításközpontú évre utal, hanem a munkaterv használatára is. Több sorozat címe mellett találhatunk „tantárgyi besorolásokat”. Ezek valójában egy olyan játékra adnak lehetőséget, hogy a sorozat menetét megbontva mindenki maga állítsa össze a maga órarendjét, tanítási rendjét.

Ha elkészítjük a magunk gyülekezeti órarendjét, akkor a sorozatainkat a saját gyülekezetünk életéhez igazíthatjuk.

Egy órarend így néz ki (a „tantárgyakat” a közreadott sorozatok alapján mindenki maga írhatja be):

	Szeptember	Október	November	December	Január
1. óra					
2. óra					
3. óra					
4. óra					
5. óra					

	Február	Március	Április	Május	Június
1. óra					
2. óra					
3. óra					
4. óra					
5. óra					

Ezzel a módszerrel mindenki a gyülekezete igényeihez igazíthatja a sorozatokat, a tanítás tárgyát.

Kísérje áldás az idei évben gyülekezeti tanításunkat és közösségeink hitben és ismeretben való erősödését.

Bence Imre esperes

Gyülekezeti bibliórák

Gyülekezeti bibliaórák

Tantárgy

- Írás-olvasás

Feldolgozandó téma

- Biblia

1. Érted-e, amit olvasol?

Történet

- Az etióp kincstárnok

Ige

- ApCsel 8,30

A megbeszélés szempontjai

Hogyan olvassuk a Bibliát? Találomra? Útmutatóval? Folyamatosan? Mi segíthet a megértésben?

2. Hogyan érteném, míg valaki meg nem magyarázza?

Történet

- Az etióp kincstárnok

Ige

- ApCsel 8,31

A megbeszélés szempontjai

Bibliamagyarázati módszerek ismertetése (fundamentalista, allegorikus, történeti, moralista stb.) Melyik mire jó? Evangélikus-lutheri magyarázat.

3. Kiról mondja ezt a próféta?

Történet

- Az etióp kincstárnok

Ige

- ApCsel 8,34

A megbeszélés szempontjai

Ószövetség és Újszövetség kapcsolata. Egészen más? Kiegészítik egymást? Magyarazzák egymást?

4. Mi akadálya...?

Történet

- Az etióp kincstárnok

Ige

- ApCsel 8, 36

A megbeszélés szempontjai

Mi lesz az olvasott igével? Elfelejtjük? Mi akadálya, hogy nem válik életté? Mit kell tennünk, hogy megmaradjon? Engedelmesség az ige iránt.

Tantárgy

- Számtan

Feldolgozandó téma

- Jézus tanítványai

Tizenkettő egy tucat

Alapigehely

Az apostoli listák

- Mt 10,2–4
- Mk 6,7–11
- Lk 6,13–16

(Az egyes témák kidolgozásánál javasolt bibliai lexikon és/vagy internetes keresés használata)

1. Simon Péter

A megbeszélés szempontjai

- Elhívása: Lk 5,1–11
- Vallástétele: Mt 16,16
- Tagadása: Mt 26,70
- Bűnbánata: Mt 26,75
- Megújulása: Jn 21,15

2. András

A megbeszélés szempontjai

- Simon Péter testvére, halász
- János evangéliuma szerint Keresztelő János tanítványa: Jn 1,35–42
- Az idők végének jelei felől kérdezi Jézust: Mk 13,3
- Kenyérzaporításnál szerepel: Jn 6,8

3. Jakab, Zebedeus fia

A megbeszélés szempontjai

- Heves természetű – Boanerges (mennydörgés fiai): Mk 3,17
- Családja: Anyja, Salome valószínű Mária nővére, így Jakab és János Jézus unokatestvérei voltak (vö. Mt 27,56; Mk 15,40; 16,1 és Jn 19,25)
- Elhívása: Mt 4,21
- Jézus belső tanítványi köréhez tartozott testvérel, Jánossal, valamint Péterrel együtt: Mt 17,1; Mt 26, 37
- Halála: 44-ben Jeruzsálemben vértanúhalál: ApCsel 12,1–2

4. János, Zebedeus fia

A megbeszélés szempontjai

- Messiás-kereső, Keresztelő János tanítványa: Jn 1,35
- Közel áll Jézushoz, ő a „szeretett tanítvány”: Jn 19,26
- Tanúja Jézus megdicsőülésének (Mt 17,1); a gecsemánéi imádságának (Mt 26,37)
- Evangélista; evangéliumában Jézust Isten Fiaként tünteti fel

5. Fülöp

A megbeszélés szempontjai

- Jézus keresi meg: Jn 1,43
- Missziói lelkületű: Jn 14,45; 12,20
- Kereső, kérdező: Jn 14,8; 6,5

6. Bertalan

A megbeszélés szempontjai

- János evangéliumában Nátánél néven szerepel
- Őszinte Isten-kereső: Jn 1,48
- Ugyanakkor kritikus is: Jn 1,46
- Engedi meggyőzni magát: Jn 1,49

7. Tamás

A megbeszélés szempontjai

- Józan, megfontolt gondolkodású, eltökélt: Jn 11,16
- Tudni akar: Jn 14,5
- Saját tapasztalatának hisz: Jn 20,25

8. Máté

A megbeszélés szempontjai

- Értelmező jelzője: a vámszedő
- Elhívása: Mt 9,9

- Evangélista. Jézust Izrael királyaként mutatja be, akiben teljesedtek az ószövetségi próféciák
- Jézus tanításainak szerkesztője: Hegyi beszéd (Mt 5–7), példázatok (Mt 13)

9. Jakab, az Alfeus fia

A megbeszélés szempontjai

- Szinte semmit nem tudunk róla

10. Simon, a zélóta

A megbeszélés szempontjai

- Isten ügyéért rajongó, patrióta, valószínűleg az Isten országáért a rómaiak ellen fegyveresen küzdő zelóták pártjához tartozott. Lehet ismerettni a római megszállást, a nép gyűlöletét, a szabadító politikai Messiás várását, a kumráni közösséget és a zélóta mozgalmat.

11. Júdás, a Jakab fia

A megbeszélés szempontjai

- Taddeusnak is nevezik, Jakab fia
Igehelyek: Lk 6,16 és ApCsel 1,13

12. Júdás, az Iskáriótes

A megbeszélés szempontjai

- Őt is Jézus választja és hívja el tanítványnak: Mt 10,4
- Ő is hallotta Jézus szavait, látta csodáit
- Jézus már korán bejelenti, hogy áruló van a tanítványok között, azonban nem nevezi meg: Jn 6,70
- Sikkasztó, tolvaj: Jn 12,6
- Zsugori és irigy: Mt 14,3–11
- Elárulja Jézust: Lk 22,47–54
- Öngyilkos lesz: Mt 27,3–10

Tantárgy

- Biológia (növénytan)

Feldolgozandó téma

- Gyümölcsstermesztés

1. Talajművelés

Téma: A terméketlen fügefafa

Ige: Lk 13,8

2. Oltás

1. téma: Amilyen a fa, olyan a gyümölcse

Ige: Lk 6,43–46

2. téma: Beoltattál

Ige: Róm 11,17

3. Metszés

Téma: Isten mint kertész

Ige: Jn 15,1–8

4. Gyümölcsstermés

Téma: a keresztyén új élet gyümölcsstermő élet

Összefoglaló ige: Gal 5,22

A Lélek gyümölcsstermése részletekben megbeszélve

1. Szeretet

Ige: 1Kor 13

2. Öröm

Ige: Lk 15

3. Békesség

Ige: Jn 14,27

4. Türelem

Ige: Jakab 5,7–11

5. Szívesség

Ige: 2Kor 9

6. Jóság

Ige: Mt 5,43–48

7. Hűség

Ige: 2Tim 4,1–18

8. Szelídség

Ige: Mt 5,38–42

9. Önmegtartóztatás

Ige: ApCsel 24,24–26

Ifjúsági bibliórák

Az ifjúsági bibliórák témasorozata

A középiskolás korosztály számára

Isten és ember

Téma

Isten és ember kapcsolata

Témaindítás, kérdések

- Pozitív és negatív istenképek
- Félelem – „jó tündér”
- Imádság (hála? kéregetés? bűnbocsánat? hit?)
- Isten megismerhetősége (atyai, anyai vonások)
- Személyes kapcsolat
- Érzések (nyugtalanság, békeesség)

Igehelyek

- Mt 6,8
- Mt 7,7
- Róm 1,20
- Kol 1,15

Tantárgybesorolás

- Írás – olvasás

Téma

Élet és halál

Témaindítás, kérdések

- Mesterséges megtermékenyítés (hatalom; remény adása; indikáció–kontraindikáció)
- Abortusz (indikáció–kontraindikáció; megengedhető-e? – fogamzásgátlás, védekezés)
- Biológia (testi sérülés; fájdalom; szenvedés)
- Haldoklás (otthon; kórházban; gondozás; haldoklóval való viszony; megfelelő viselkedésmód; mit mondhatunk: haldoklónak, gyászolónak)
- A halálhoz való viszony (gyermeket hogyan neveljük erre; társadalom hogyan kezeli – kulturális különbségek (más vallásokban, más nemzeteknél))
- Orvostudomány (határai; csecsemők életben tartása)

Igehelyek

- 1Móz 1,28
- Préd 12
- Zsolt 90; Jn 11, 25; Róm 5,17; Róm 6,23

Tantárgybesorolás

- Biológia, osztályfőnöki óra

Téma

Jó és rossz

Témaindítás, kérdések

- Döntések, cselekedetek
- Bűnök – bűnbocsánat
- Jócselekedetek – „Mit gondolhat Isten rólunk?”
- Küzdelem az engedelmességért

Igehelyek

- Róm 7,18–25; Róm 8,1–16

Tantárgybesorolás

- Osztályfőnöki óra

Hívő identitás

Téma

Egyházunk tagjaiként

Témaindítás, kérdések

- Mikor kerültünk kapcsolatba a vallással? Ki által? Milyen indítatásból?
- Hittanórák, konfirmáció emlékei, élményei
- Fiatalok érdeklődése: miről legyen szó?
- Felekezetek közötti különbségek, helyes attitűd kialakulása
- Felekezeti hagyományok
- Egyházért hozott áldozatok

Igehelyek

- Zsid 4,14; Zsid 10,24–25

Tantárgybesorolás

- Történelem

Téma

A liturgiába bekerült bibliai részletek, egyházi szövegek, iratok

Témaindítás, kérdések

- A keresztelés szövege (Agenda)
- A gyónás és úrvacsora szövege (Agenda)
- Az esketés szövege (Agenda)
- Legfontosabb hitvallási irataink (nem csupán felsorolásszerűen – Ágostai hitvallás, Luther: Kis káté, Nagy káté, Schmalkaldeni cikkek)
- Énekeskönyvünk
- Jelképeink

Igehelyek

- Mt 28,18–20
- 1Kor 11,23–30

Tantárgybesorolás

- Írás-olvasás, történelem, ének, rajz-művészettörténet

Ember és társadalom

Téma

Társadalmi felelősségvállalás

Témaindítás, kérdések

- Fogyatékos emberek
- Idősek
- Nem hívők
- Szegények
- Egyházépítés, -fenntartás, utánpótlás
- Gyermekek örökbefogadása

Igehelyek

- Lk 16,19–31
- Mt 25,31–46
- Jn 5,1–9

Tantárgybesorolás

- Környezetismeret

Téma

Szolgalat

Témaindítás, kérdések

- Kiknek?
- Mikor?
- Motiváció?
- Megfelelő mód?
- Alázat – büszkeség

Igehelyek

- Mk 9,33–37
- Mk 10,42–45

Tantárgybesorolás

- Társadalomtudomány

Téma

Adakozás

Témaindítás, kérdések

- Utcán, bankszámlán?
- Kinek?
- Motiváció?
- Mivel teszünk jót?

Igehely

- Lk 21,1–4

Tantárgybesorolás

- Számtan

Téma

Mindenkori kulturális hatások, nemzeti arculat, népi örökség, politika

Témaindítás, kérdések

- Depresszió, reménytelenség, önpusztítás, meghasonlottság
- Szerepvállalás (állásfoglalás, szavazás)
- Egyházi törvények – világi törvények
- Egyház és állam kapcsolata
- Hatalom (eredete, hogyan tekintünk rá?)

Igehelyek

- 2Kor 7,10
- Mt 22,17–22
- Róm 13,1–7

Tantárgybesorolás

- Történelem
- Társadalomtudomány

Az ember és közvetlen környezete

Téma

A család

Témaindítás, kérdések

- Házastársi kapcsolat
- Szülő–gyermek viszony (engedelmesség, tisztelet, kommunikáció)
- Családi viszonyok (hívó és nem hívó családtagok)
- Gyermekek hitéleti nevelése
- Tabutémák? (szexuális élet, vallás, családtagok előélete)
- Rokonok: látogatás, összetartás, számontartás

Igehelyek

- Mt 19,3–12
- Lk 15,11–32
- 2Tím 1,5
- Kol 3,20–21
- Róm 1,26–28

Tantárgybesorolás

- Osztályfőnöki óra

Téma

Tárgyi környezet

Témaindítás, kérdések

- Ház (berendezés? a ház lelke [pl. házi áldás a falon?], rend? csend? nyugalom? élettér?)
- Gyermek számára elérhető dolgok (pornóújság, internet)
- Képes Biblia, énekeskönyvek

Tantárgybesorolás

Rajz és műalkotások

Téma

Baráti társaság

Témaindítás, kérdések

- A társaság befolyásoló hatása
- Szekták
- Az egyéniség megőrzése
- Hívó embernek maradni (kiutálás, el nem fogadás, hívó góg)

Igehely

- 1Kor 15,33

Tantárgybesorolás

Szociálpszichológia

Téma

Munkahely

Témaindítás, kérdések

- Pályaválasztás
- Munkahelyi magatartás
- Elvégzett munka minősége

Igehelyek

- 1Kor 3,13–15
- Ef 4,28
- 1Thessz 4,11

Tantárgybesorolás

- Etika

Téma

Befolyásoló tényezők

Témaindítás, kérdések

- Különböző ezoterikus ismeretek, meditációs gyakorlatok, extatikus állapotok (drog, alkohol, vallásos túlfűtöttség)

- Ünnepeink szokásrendszere: mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd
- Étkezési szokások: böjt, vegetarianizmus
- Múlt-, jelen-, jövőszemléletünk, hogyan legyünk jelen a jelenben?
- Sajtóetika

Igehelyek

- Kol 3,23
- Ézs 2,6
- 2Kor 11,14–15
- Róm 14,5
- ApCsel 24,25

Tantárgybesorolás

- Néprajz
- Filozófia
- Etika

Párválasztás

Téma

Emberi oldal

Témaindítás, kérdések

- Viszonyulás a párkapcsolatokhoz
- Odaadás – egyéniség megőrzése
- Tisztelet – szeretet
- Férfi-nő: szerepek, társadalmi elvárások, hagyományok
- A házassághoz vezető út
- Szexuális élet (megkezdésének ideje; fogamzásgátlás, házasság előtt?)

Igehelyek

- Ef 5,21–33
- Péld 31,10–31
- 1Tím 2,8–15
- Énekek éneke

Tantárgybesorolás

- Osztályfőnöki óra

Téma

Hitélet

Témaindítás, kérdések

- Hívó/nem hívó a párom
- Lelki intimitás
- Egyedül/társsal megélt hit (imádkozás, Biblia olvasása)

Igehelyek

- 2Kor 6,14–18

Tantárgybesorolás

- Hittan

Téma

Házasság

Témaindítás, kérdések

- Mikor?
- Bizonyosság
- Oktatás (szükségessége)
- Polgári és/vagy egyházi szertartás
- Válás
- Cölibátus?

Igehelyek

- Préd 3,1–8
- 1Kor 7

Tantárgybesorolás

Osztályfőnöki óra

Ember és természet

Téma

A teremtett világ

Témaindítás, kérdések

- Kapcsolatunk az állatokkal (kutya, macska, papagáj, ló, halak, kígyó, kedvenc állatom)
- Természetjárás (elcsendesedés)
- Mezei munkákban való részvétel

Igehelyek

- 1Móz 1,26.28.29; 9,3
- Zsolt 147
- Péld 30,24–31
- Jób 38–41

Tantárgybesorolás

- Természetismeret
- Biológia
- Földrajz

Téma

Környezetvédelem

Témaindítás, kérdések

- Környezettudatos magatartás a fogyasztói társadalomban
- Energiafelhasználás házi szinten (takarékoság)

Igehelyek

- 1Móz 1

Tantárgybesorolás

- Környezetismeret

Téma

A gondviselő Isten kezében

Témaindítás, kérdések

- Globális felmelegedés/jégkorszak
- Világvége

Igehely

- Mt 24

Tantárgybesorolás

- Környezetismeret
- Földrajz

Téma

Nyaralás, szabadidő

Témaindítás, kérdések

- Sport, egészségmegőrzés
- Családdal, baráti társaságban
- Józan élet

Igehelyek

- 1Kor 6,12
- 1Kor 10,26.31

Tantárgybesorolás

- Testnevelés

Gyermekatekzés

Gyermek-bibliaköri sorozatok

Gyermek-bibliaköri sorozat óvodásoknak és 1–2. osztályosoknak

33

Ez a fejezet az óvodás és 1–2. osztályos kisiskolás korosztály körében végzett gyermek-bibliaköri munkát szeretné segíteni. A tanuló gyülekezetnek ezekben a köreibben az egészen alapvető „tantárgyakra” épül az éves terv.

Az 1–16. fejezetek célja életképek felvillantása Jézus környezetéből, a természeti környezet közel hozása. Indirekt módon szeretnénk érzékeltetni, hogy a hétköznapi és a szakrális környezet nem válik el élesen egymástól: Jézus az emberré lett Isten a mindennapi ember hétköznapiját éli, hogy a hétköznapi dolgait jelekké tegye, melyek fölfelé, Isten felé mutatnak. A 17–40. fejezetek minden témában egy-egy röpke áttekintést nyújtanak jellegzetes ó- és újszövetségi példákat kiragadva. A rövid, „tantárgyakkal” jelölt blokkok mindig újra hasonló időbeni ívet rajzolnak, amely talán meg is felel a legkisebbek áttekintő képességének.

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
1. Jézus és családja	A 12 éves Jézus a templomban Lk 2,41–52	Jézus olyan, mint mi – Jézus más, mint mi. Hétköznapi – ünnep.	Környezet- ismeret
2. A pásztor	A jó pásztor Jn 10,1–11a; Lk 15,1–7	A pásztor a kitartó, a hűséges, az önfeláldozó – Jézus a mi pásztorunk.	Környezet- ismeret
3. A halász	Péter halfogása Lk 5,1–11	A halász a szívós, a szorgalmas – a munka áldása, sőt több: a hivatás Jézustól való.	Környezet- ismeret

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
4. A pap	Keresztelő János születésének ígérete Lk 1,5–25	Megszólítja az ember az Istent, Isten az embert.	Környezet- ismeret
5. Tenger	A tenger lecsendesítése Mk 4,35–41	Jézus megszabadít félelmeinktől.	Földrajz
6. Folyó	Jézus megkeresztelése Mt 3,1–17	Jézus megtisztít bűneinktől.	Földrajz
7. Hegyvidék	Az irgalmas samáriai Lk 10,25–37	Jézus szeretetre tanít.	Földrajz
8. Síkság	A magvető Mt 13,1–8.18–23	Jézus igéjével táplál.	Földrajz
9. Szőlő	Jézus a szőlőtő Jn 15,1–8	A Jézusban gyökerező élet.	Növénytan
10. Mustármag	A mustármag Mk 4,30–32	A mennyek országába tartó élet.	Növénytan
11. Fügefafa	A terméketlen fügefafa Lk 13,6–9	A Jézus irgalmára szoruló élet.	Növénytan
12. Szamár	Jézus bevonul Jeruzsálembe Mk 11,1–11	Az alázatos királyként érkező Jézus.	Állattan
13. Olajfa	A Gecsemáné-kertben Mk 14,32–46	A Jézust legyőzni szándékozó ember.	Növénytan
14. Veréb	Ti sok verébnél értékesebbek vagytok Mt 10,29–31	A tanítványát megbecsülő Isten.	Állattan
15. Bárány	A pásztorok Jézusnál Lk 2,8–20	A gyermekké lett Isten.	Állattan
16. Hal	Öt ezer ember megvendégelése – Mt 14,13–21	Az emberi szükségét betöltő Jézus.	Állattan
17. Ábrahám	Elhívása, Izsák születése 1Móz 12,1–9; 15,1–6; 21,1–8	Isten megtartja ígéretét.	Régi történetek

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
18. Mózes	Kivonulás 2Móz 13,17–14,31	Isten vezet.	Régi törté- netek
19. Királyok	Dávid 1Sám 17,26–58	Isten győz az ember életé- ben.	Régi törté- netek
20. Jézus	Jézus megdicsőülése Mk 17,1–8	Isten Úr égen és földön.	Régi törté- netek
21. Kőbe	Tízparancsolat 2Móz 19,1–9; 20,1–17	A „kemény” alap.	Írás
22. Pergamenre	Jeremiás Jer 36	Elégethető, de el nem hall- gattatható.	Írás
23. Viasztáblára	Zakariás Lk 1,(5–25) 57–66	Isten akaratára igent mondó.	Írás
24. Porba	A házasságtörő asszony Jn 8,1–11	Emberi indulatokat elcsitító.	Írás
25. A falról	Bélsaccar lakomája Dán 5	A megfejtett titkosírás.	Olvasás
26. A megtalált törvény	Jósiás 2Krón 34	A megtalált kincs.	Olvasás
27. Zsinagógai felolvasás	Jézus Názáretben Lk 4,16–22	A valóra vált jóvendülés.	Olvasás
28. Érted-e?	Fülöp ApCsel 8,26–39	Nekem szól az üzenet.	Olvasás
29. Hét nap	Teremtés 1Móz 1,1–2,4	Régi idő – hosszú idő.	Számtan
30. Mennyi a sok?	Talentumok Mt 25,14–30	Mi az, ami nekem elég?	Számtan
31. Ami sok, az sok	Hányszor bocsássak meg? – A gonosz szolga Mt 18,21–35	Mi az, ami nekem sok?	Számtan

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
32. A hét első napja	Jézus feltámadása Jn 20,1–10	Az első az, ahonnan el lehet indulni.	Számtan
33. Kürt	Jerikó Józs 6,1–16.20	A győzelmes hangszer.	Ének
34. Hárfa	Dávid 1Sám 16,14–23 Zsolt 23	A békét adó hangszer.	Ének
35. Dal	Mária éneke Lk 1,46–55	Édesanyám éneke.	Ének
36. Énekeskönyveink	Kedves dalaink	Közösségünk éneke.	Ének
37. Fény	2Móz 13,17–22 Mt 2,1–12; Jn 8,12	Amit nehéz lerajzolni, mégis csak általa látjuk az életet.	Rajz
38. Jézus-ábrázolások	Az „Én vagyok”-igék	Aki önmagát rajzolja elénk.	Rajz
39. Luther-rózsa	Luther-rózsa	Ami kifejezi, hogy kik vagyunk.	Rajz
40. Hajó	Nóé, tanítványok, Pál apostol	Ami összefog, tovább visz.	Rajz

Gyermek-bibliaköri sorozat 3–6. osztályosoknak

A munkaév témája a megismerés, feladata az ismeretek tudatos bővítése. A gyermekbiblikör iskolás korosztályában a Bibliával ismerkedünk. Ezúttal nem egyes bibliai történetek mondanivalójával, hanem a Biblia egészével mint könyvvel. A tantervvel a 3–6. osztályos korosztályt célozzuk meg (gyermekbiblikörös nagycsoport), akik már biztonságosan olvasnak és még nem konfirmandusok. Ebben az „iskolás” munkaévben a témákat tantárgyak köré csoportosítottuk. A gyermekbiblikör-vezető feladata az órarendet összeállítani a különböző tantárgyakból. Heti egy órában szeptembertől júniusig – ha az adventi vasárnapokat a karácsonyi készülődésre szánjuk – körülbelül 33 óra áll rendelkezésre. Ebben benne vannak az összefoglaló órák. A tantervben sokkal több témát vetettünk föl, válogatni kell az egyéni tanterv összeállításához a helyi adottságoknak, a tanítók érdeklődésének, a csoport jellegének megfelelően. A témák sorrendjében először a Biblia keletkezésével, a Biblia világával foglalkozunk. Ezután irodalom, ének, számtan címek alatt az értő olvasással. Végül azzal, hogy mit jelentenek a Biblia történetei a hívő ember számára. A munkaterv törzsét Takácsné Kováczházi Zelma hittanjegyzete adja, amelyet interneten teszünk hozzáférhetővé más anyagokkal, illusztrációkkal együtt (<http://munkaprogram.lutheran.hu> és <http://eszak.lutheran.hu>). A feldolgozás módja általában elbeszélés. Ezen kívül a feldolgozáshoz a táblázatban egy-két javaslat olvasható.

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
1. Mit talál a régész ásója abból, amit a Biblia ír?		Champlion megfejtja a hieroglifákat. Rajzoljunk, fejtünk meg a hieroglifát. Titkosírás készítése	Történelem
2. Mit talál a régész? Piramisok		Képek	Történelem
3. Mit talál a régész? Ninive	1Móz10,11	Képek	Történelem
4. Mit talál a régész? Ékírás	Ézs 36,1–10	Képek, Szanhérib prizmája	Történelem

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
5. Mit talál a régész? Nimród	1Móz 10	Képek	Történelem
6. Mit talál a régész? Bábel	1Móz 11,3–4	Képek	Történelem
7. Mit talál a régész? Ūr városa	1Móz 11,28–31	Képek	Történelem
8. Mit talál a régész? Kánaán			Történelem
9. Mit talál a régész? Qumrán		Szövegek olvasása	Történelem
10. Mit talál a régész? Nagy Heródes építkezései		Képek (Jeruzsálem, Cézarea, Hebrón, Herodion, Masszada)	Történelem
11. Kik írták a Bibliát? Szájról szájra	Sodoma (1Móz 13 és 19) Sámson (Bír 14–16)	Szájról-szájra továbbadás játéka	Írás
12. Kik írták? A királyi kancelláriában		1Kir 6–8	Írás
13. Kik írták? Jeremiás lediktálja próféciáját	Jer 36		Írás
14. Kik írták? Babilon vizei mellett	Jer 29,4–7.10 Zsolt 137		Írás
15. Lukács mindennek pontosan utánajár	Lk 1,1–4 ApCsel 1,1–3		Írás
16. Pál levelet ír		Levélbeli köszöntések, megszólítások, áldások Pálnál, levélírás	Írás
17. Kik olvasták a Bibliát? A befalazott tóratekeres	2Kir 22–23		Olvasás

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
18. Kik olvasták? Ezsdrás kora	Neh 8,1–12	Beszélgetés – Helyes az elhatárolódás?	Olvásás
19. Kik olvasták? Énekeljetek az Úrnak!	Zsoltárok	Adott zoltársorok közül válasszák ki az érzéseikhez közel állókat	Olvásás
20. Kik olvasták? A diaszpóra és a zsinagóga	Lk 4,14–20		Olvásás
21. Kik olvasták? A qumráni szövegek		Qumráni szövegek olvasása	Olvásás
22. Kik olvasták? Az ószövetségi kánon			Olvásás
23. Kik olvasták? Az újszövetségi kánon. Markion		Beszélgetés – Rossz a teremtés? Igaza volt Markionnak? Apokrifek olvasása	Olvásás
24. Papirusz és pergamen		Irattekercs-készítés	Gyakorlati óra
25. A Biblia nyelve: héber és görög		Héber és görög betűk rajzolása	Idegen nyelv
26. Fordítások – LXX			Idegen nyelv
27. Fordítások – Jeromos			Idegen nyelv
28. Fordítások – Luther			Idegen nyelv
29. Fordítások – Károli		A Károli-Biblia olvasása	Idegen nyelv
30. Tejjel, mézzel folyó Kánaán	Zsolt 133,3	Képek: a tengertől a Jordánig, a Hermontól a pusztáig – Izrael földrajza, éghajlata	Földrajz
31. Sátorként feszítette ki az eget. Hogyan képzeltek a Biblia írói a földet?	Zsolt 104,2 Dán 4,8 2Kor 12,2	Térképrajzolás	Földrajz

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
32. Állatok a Bibliában		Képek	Természet ismeret
33. Növények a Bibliában		Képek	Természet ismeret
34. Műfajok a Bibliában	Zsolt 103 Bír 14,14.18 Pál levelei Jónás példázatok Énekek 4,1–5	Bibliai szakaszok keresése: himnusz, találós kérdés, levél, tanmese, példázatok, szerelmes vers	Irodalom
35. Énekek a Bibliában és az istentiszteleten	2Móz 15,20–21 Bír 5 Énekeskönyv	Énekeink bibliai utalásai	Ének
36. Számok: 7 – végtelen, mindenség	1Móz 1,1–2,3		Számтан
37. Számok: 40 – böjt, felkészülés, szembenézés	1Móz 8,6 2Móz 24,18 5Móz 8,2 1Kir 19,8 Mt 4,1–11		Számтан
38. Számok: 12 – Jákób fiai			Számтан
39. Mit mond a Biblia az idegenről, tisztátalanról a számok nyelvén?	Mk 6,30–8,21	Szöveges feladat: Mk 8,19–21	Számтан
40. Szorzás: megbocsátás – sokszoros áldás	1Móz 4,24 Mt 18,21–22 Mt 13,8 Mt 25,16–17		Számтан
41. A szegények Bibliája		Illusztrációk: miniatúrák, festett ablakok	Rajz és művészet-történet
42. Bibliai témájú művészet		Képek, vetítés	Rajz és művészet-történet

Téma	Bibliai szakasz	Feldolgozás	Tantárgy
43. Hitvallások a Bibliában	1Móz 1,1kk Dán 3,17–18 ApCsel 10,34	Beszélgetés	Hittan
44. Mit jelentett a Biblia régén éltek életében?		Augustinus, Szent Ferenc, Luther, mások vezérigéi	
45. Mit jelent a Biblia gyülekezeti tagok életében?		Idősebb gyülekezeti tagok vallomásai	
46. Mit jelent a Biblia a gyermekbiblikör-vezető életében?			

Ajánlott irodalom

ZÁSZKALICZKY Zsuzsanna (szerk.): *Láss, ne csak nézz! A Biblia és a képek. Segédanyag hitoktatók számára.* Hittanórai használatra. Evangélikus Országos Múzeum, Budapest, 2009.

MAGNUSSON, Magnus: *Ásóval a Biblia nyomában.* Gondolat, Budapest, 1985.
A mezopotámiai világ atlasza. Helikon – Magyar Könyvklub, Budapest, 1998.

MASOM, C.–ALEXANDER, P. (szerk.): *Bibliai képeskönyv.* Corvina, Budapest, 1990.

SCHICK, Alexander: *Csodálatos Kumrán.* Ethos, Budapest, 1999.

VARGA Domokos: *Ős napkelet.* Móra, Budapest, 1973. (Képes Történelem)

ADAMIK Tamás (szerk.): *Csodás evangéliumok.* Telosz, Budapest, 1998.

Családi istentiszteletek

Családi istentiszteletek

Az egyházi év során a kisgyermekes családoknak is tarthatunk családi istentiszteletet. Ezek az alkalmak jó segítséget jelentenek abban, hogy a gyülekezet családjai egymással is közösségbe kerüljenek, és a korosztály számára is alkalmasabb formában tanulhassanak kicsik és felnőttek. Ezeknek az istentiszteleteknek a liturgiája egyszerű, az itt énekelt énekek a gyermekek számára könnyebben megtanulhatók. A feldolgozás során mindig törekedtünk arra, hogy az alkalmaknak szülők számára is legyen mondanivalójuk.

Ezúttal a német fordítások alapján készült rendeket közöljük. Az énekeket, amelyek nem találhatók meg magyar énekeskönyvben, csillaggal jelöltük. Ezek szintén németből fordított énekek, és a <http://munkaprogram.lutheran.hu>, valamint a <http://eszak.lutheran.hu> honlapról letölthetők.

A családi istentiszteletek sorozata

Szeptember

Tanévnyitói istentisztelet – minden korosztály bevonásával

Október

Nevemen szólított – emlékezés a keresztségre

November

Isten olyan, mint a kőszikla

December

A szeretet tetté lett (mikulásünnepi alkalom)

Január
Imádkozzunk!

Február
A farsangi időben egy kötetlen farsangi együttlétet javasolunk

Március
Az irgalmas samáriai

Április
Húsvét

Május
Szívvel, szájjal éneklünk neked – Cantate vasárnapi témafeldolgozás

Június
Tanévzáró istentisztelet – minden korosztály bevonásával

Nevemem szólított

Énekek

Hát tapsoljunk...*
Az Isten mindenkit szeret*
Légy velem, jó Istenem*

Kellékek

Énekeslap, névkártyák (ragasztható címkék) és tollak, létra, kendők, plüss-állatok (medve, nyúl, macska, kutya, krokodil), keresztelőmedence, kancsó, víz, tálka, gyertyák, terítő az oltárra, tartalék gyertyák a gyerekeknek

Üdvözlés

Isten hozott benneteket a templomunkban. Jó, hogy itt vagytok, gyerekek. Jó, hogy a szülők és a nagyszülők is itt vannak. Ma a keresztelőre gondolunk, és örülünk annak, hogy megkereszteltek bennünket. Így tartjuk ma istentiszteletünket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen.

Ének

Hát tapsoljunk...

Imádság

Köszönjük neked, Istenünk,
hogy te fogod kezünk.
Annak is nagyon örülünk,
hogy együtt lehetünk.
Templomodban s otthonunkban
veled mindig jó dolgunk van!
Ámen.

Főrész: A neved

Néhányotokat névről ismerek. Így tudom mondani: Szervusz, Klára, szervusz, Viola! Szervusz, Misi! Szervusz ...!

Jó, ha nevünkön szólítva tudjuk egymást üdvözölni.

A neved – hozzád tartozik.

Mindnyájatoknak van egy névtáblája. Rajta áll a nevetek. Némelyetek már maga is le tudja írni a nevét.

Szomorú lenne, ha nem lenne neved. Akkor azt kéne mondanom: Halló, te ott! Halló, te amott! Ez egyáltalán nem tetszene nekem.

Egy történetet szeretnénk eljátszani nektek, amelyben a nevek is nagyon fontosak. Jól figyeljete!

Előadás

A krokodil nevet kap

Olvasó, „óvónő”, öt gyermek (akik spontán eljátsszák a történetet, anélkül, hogy a szöveget mondanák), krokodilbáb

A Falu utcai óvoda ajándékot kapott: új plüssállatokat, hogy a gyerekek játszani tudjanak velük.

Az óvónő feltette a plüssállatokat a polcra, mindegyik szép helyet kapott. (Az állatokat egymás után a létrára tesszük.)

Egy medve, egy nyúl, egy kutya, egy macska és egy krokodil. Mindjárt láthatják őket a gyerekek, amint ma reggel megérkeznek az óvodába. Ott, nézzétek! Már jön is egy gyerek. Természetesen rögtön felfedezi a szép új

állatokat. Megáll a polc előtt. Gondolkodik, majd leveszi magának a kutyát. Annak olyan vidám, fekete orra van.

„Téged választalak – mondja a gyermek. – Veled akarok játszani. De kell még neked egy név: Szimatnak foglak hívni. Az én Szimatom!”

A kutya most nevet kapott. Szimatnak hívják.

Ott jön még egy gyermek. Leveszi magának a medvét, és magához szorítja. Ah, milyen jó puha! És milyen simogatni való!

„Téged akarok – mondja a gyermek. – Veled akarok játszani. Bozontnak nevezlek el. Az én Bozontom!” Most a medve kapott nevet. Bozontnak hívják.

Két gyermek jön ugrándozva. Megállnak a polc előtt. „Nézd, egy nyúl!” – mondja az egyikük. „És egy macska!” – mondja a másik.

„Szép fehér ez a macska! És az orra rózsaszínű. Miau, miau, kiscica, gyere csak ide hozzám.” A gyermek elveszi a macskát, és megsimogatja. „Veled akarok játszani – mondja. – Mici cicának foglak hívni. Az én Mici cicám!” Nevet kapott most a macska. Mici cicának hívják.

A nyúl is nevet kap. „Ugrinak foglak hívni – mondja a másik gyerek –, mert olyan jól tudsz ugrándozni.”

A gyerekek elmennek, és Mici cicával és Ugrival játszanak.

Ki ül még a polcon? Ki nem kellett senkinek? Kivel nem akart senki sem játszani? A krokodillal. Nézd, ott ül teljesen egyedül!

„Senki sem választott engem – gondolja a krokodil. – Senki sem talál engem édesnek és bozontosnak. Senkinek sem kellek! Senki sem ad nekem nevet!”

Szegény krokodil!

Ott jön Zolika. Zolika egyenesen a játékos polchoz megy. „Ó! – mondja Zolika. – Egy krokodil. Csupa zöld. Hatalmas szája van, és igazi fogai. És vidám szemei!”

Zolika elveszi a krokodilt. „Tetszel nekem – mondja Zolika. – Szeretnél velem játszani?” (A krokodil bólint.) „De most kell még neked egy név.” Zolika gondolkodik. „Hm. Konrádnak nevezlek. Halló, Konrád!” (Megsimogatja a krokodilt.)

Már nem egyedül ül a krokodil a polcon. Végre. Ő most már Konrád. Konrád krokodil. Milyen jól hangzik! Látod, hogy örül Konrád? Végre nevet kapott ő is. És egy barátot is, aki kedveli őt!

Értelmezés

Milyen jó, hogy most már a krokodilnak is van neve – Konrád! És hogy van valaki, aki ismeri a nevét, és kedveli őt!

Neked is van neved. Biztosan tudod azt is, ki találta ki, ki adta neked a nevedet. Tudod azt is, hogy hívják a szüleidet? (Egymást névvel üdvözljük.)

Néha egyáltalán nem könnyű a szülőknek nevet találniuk a gyermekük számára és a névben megegyezni. Néhányan sokáig keresik, és könyveket lapozgatnak. Aztán megszületett! És a szüleid számára életre kelt a neved. Egészen fontos lett.

A szüleid és kis barátaid ismerik a neved. És: Isten is ismeri a neved. Isten ismer téged! Mindnyájunkat! Istenhez tartozunk. Ezt ünnepeljük a keresztségben. Kereszteléskor azt mondja Isten: „Ismerlek téged! Tudom a neved. Itt vagyok számodra. Olyannak szeretlek, amilyen vagy. Hozzám tartozol!”

Isten mindnyájunk nevét ismeri. Énekeljünk! (Közben mozogjunk.)

Ének

Az Isten mindenkit szeret

Átvezetés az áldáshoz

Kimondjuk a neved, áldást mondunk, és egy keresztet rajzolunk a kezre vízzel, amit a keresztelőmedencéből vettünk. Ehhez kijöhettek ide előre hozzánk, gyerekek, talán papa vagy mama is szívesen veletek jön.

Áldás

(A keresztelőmedencében lévő kancsóból a közreműködők láthatóan vizet töltenek kis tálkába a gyerekeknek. A gyerekek előrejönnek, a közreműködők – kezükben a tálkával – lehajolnak gyerekmagasságba, megkérdezik a gyermektől a nevét. Keresztet rajzolnak a kezére vízzel, amit a tálkából vettek, és azt mondják közben: „Mária/Tamás..., Isten szeret téged, Isten megáld téged, Isten örül neked...”)

Ének

Igen, Isten minden gyermeket szeret

Imádság

Istenünk, te mindnyájunknak örülsz.
 Ismered mindegyikünk nevét.
 És mindenkinek azt mondod: Szeretlek téged.
 Nem kell kiérdemelnünk a szeretetedet.
 Elfogadsz olyannak, amilyenek vagyunk. Köszönjük neked.
 Kérünk, legyél velünk és a családjainkkal ma és mindennap.
 Ámen.

Miatyánk

Áldás

Záróének

Légy velem, jó Istenem

Énekeslap

Szöveg az énekeslap hátuljára, ötletekkel a keresztelés napjának megünnepléséhez

Kedves Szülők és Keresztszülők!

Ünnepeltek Önök családjukban a keresztelők napját? Amennyiben nem, szeretnénk bátorítani Önöket erre. A keresztelő napja nagyszerű alkalom arra, hogy közel vigyük a gyerekekhez a keresztség jelentését. Nem arra gondolunk, hogy hatalmas erőfeszítések árán egy óriási ünnepséget kellene rendezni ajándékokkal, csak pár javaslatot szeretnénk tenni, hogyan lehet ezt a napot a gyerekekkel (kortól függően) eltölteni.

Sok gyereknek van gyönyörűen elkészített keresztelői gyertyája, amelyet erre az alkalomra meg lehet gyújtani.

Meg lehet nézni közösen a keresztelőn készített képeket; meséljék el Önök, mi minden történt azon a napon, kik voltak ott, hogyan ünnepeltek...

Nagyobb gyerekek talán tudni szeretnék, hogyan szól a keresztelési ígéjük, és ki választotta.

A keresztség napja talán alkalom arra, hogy a keresztapa vagy keresztanya látogatóba jöjjön, vagy a keresztyekekkel közösen valami programot csináljanak.

Az énekeskönyvben vannak énekek, szövegek és imádságok a keresztség témájához, talán találnak valamit, ami Önökhöz szól.

Vagy elénekelnek egyet ezen az énekeslapon található énekek közül.

Egy édesanya mesélte, hogy nálunk a keresztelési ige szépen leírva és bekeretezve a gyermek ágya fölé van függesztve – milyen jó ötlet!

Van már Önnek is ötlete? Szép keresztelőnapokat kívánunk a családoknak!

Isten olyan, mint a kőszikla

Énekek

Kezdődjön hát az ünnepünk*

A bolond homokra épített

Légy velem, jó Istenem*

Kellékek

Két báb (Misi és Zsófi), homokot jelképező sárga krepp-papír, egy nagy kő, esőt jelképező kék krepp-papírcsíkok, építőkocka vagy hasonló házépítéshez (például legó)

Üdvözlés

Ének

Kezdődjön hát az ünnepünk!

Imádság

Köszönjük neked, Istenünk,

hogy te fogod kezünk.

Annak is nagyon örülünk,

hogy együtt lehetünk.

Templomodban s otthonunkban

veled mindig jó dolgunk van!

Ámen.

Misi báb és Zsófi báb házat épít

A rövid bábjelenetben Misi és Zsófi épít fel egy-egy házat. Misi a tengerparton építi, mert ott sokkal kényelmesebb dolgozni, könnyebben megy minden, és még gúnyosan ki is neveti Zsófit, aki erőlködik, és sokat fárad, hogy a kősziklára építsen házat. Végül elkészül mindkettőjük háza. Misi még akkor is gúnyolódik, hogy neki mennyivel egyszerűbb, mint Zsófinak, mert nem a magas szikláról kell a tengerbe szaladnia, ha kánikula van. Zsófi pedig minden fürdőzés után nehezen mászik vissza a magas sziklára épített házába. De egyszer csak beborul az ég. Gyermekeket hívunk előre, hogy kék krepp-papírcsíkokat rázza jelezzék a zivatart, és közben a kezüikkel rázzák meg egy kicsit a fövényes tengerpartot jelképező sárga krepp-papírt. Egyszer csak Misi háza összedől. Misi siránkozni kezd. És Zsófi elmagyarázza neki, hogy alap nélkül, homokra építeni nem jó.

Ének

A bolond homokra épített (mutogatással)

A történet értelmezése: itt tudunk Jézus példázata alapján a szülőkhöz szólni: Milyen fontos, hogy Jézus szavára figyeljünk!

Imádság

Uram, ha félek, mögéd elbújhatok.

(Mindenkik): Mert te olyan vagy, mint a kőszikla.

Ha összeomlás fenyeget, beléd kapaszkodhatom.

(Mindenkik): Mert te olyan vagy, mint a kőszikla.

Ha kicsúszik a talaj a lábam alól, rád támaszkodhatom.

(Mindenkik): Mert te olyan vagy, mint a kőszikla.

Ha az élet viharai tombolnak körülöttem, te megvéded engem.

(Mindenkik): Mert te olyan vagy, mint a kőszikla. Ámen.

Miatyánk

Áldás

Kihirdetjük, hogy kifelé menet mindenki egy kis darab sziklát kap, egy követ, amelyen ez az íge áll: „Csak Isten az én kősziklám...” (Zsoltárok könyve 62,3)

Záróének

Légy velem, jó Istenem

A szeretet tetté lett

Szent Miklós

Énekek

Kezdődjön hát az ünnepünk*

Már itt a Mikulás*

Légy velem jó Istenem*

Kellékek

Püspöki jelmez Szent Miklósnak, jutazsák, annyi tízóraiscomag, ahány gyereket várunk, piros ajándékszalag a csomagok megkötéséhez, csomagként egy mandarin, egy csokoládétallér és egy kis Mikulás. Nagy kartondoboz ház, az egyik oldalán két ablak és egy mosolygó száj, a másik oldalán egy szomorú száj, három kis erszény. Ez az istentisztelet az eredeti Miklós püspököt kívánja közel hozni a gyerekekhez, leginkább azt a legendát, amely a népszerű Mikulás-ünnephez vezetett.

Üdvözlés

(Utalás arra, hogy ma egy különleges vendéget várunk.)

Ének

Kezdődjön hát az ünnepünk...

Imádság

Köszönjük neked, Istenünk,

hogy te fogod kezünk.

Annak is nagyon örülünk,

hogy együtt lehetünk.

Templomodban s otthonunkban

veled mindig jó dolgunk van!

Ámen.

(Kopognak a terem ajtaján – Szent Miklós püspöki süvegben, palástban és pásztorbottal a kezében belép.)

Interjú Miklós püspökkel

– *Ki jött el a totyogók mai istentiszteletére? Olyan különlegesen vagy felöltözve, igen, ki is vagy te?*

– Miklósnak hívnak. Azt hiszem, sok gyerek ismer engem.

– *Te vagy a Mikulás, aki eljössz a gyerekekhez, hogy örömet szerezz nekik, és minden jóval megtömd a csizmájukat? Jó, hogy itt vagy. De az öltözéked tényleg nagyon különleges.*

– Nos, én püspök voltam. Ez itt a püspöki süvegem, a pásztorbotom és a püspöki ruhám. Valamikor a püspökök piros kabátban és süvegben jártak, erre emlékeztet most ez a piros kabát és sapka.

– *Nagyon híres vagy. Hogy lehet, hogy téged olyan sokan ismernek?*

– Tudjátok, messzi tájról jövök, amelyet ma Törökországnak hívnak. Ott születtem sok-sok évvel ezelőtt. A szüleim nagyon gazdagok voltak, szép életem volt. Mindig szívesen hallgattam történeteket Jézusról, leginkább az tetszett, ahogyan a szegényeknek és a betegeknek segített. Igen, én is szerettem volna segíteni, mint Jézus.

Még nagyon fiatal voltam, amikor a szüleim egy súlyos betegségben meghaltak. Nagyon szomorú voltam, rengeteget sírtam. Sokat tűnődtem, és Jézusra gondoltam. Azután elhatároztam, hogy új életet kezdek. Pap lettem, és sokaknak segítettem nagy vagyonommal. Gyakran titokban, úgy, hogy nem is tudták, ki tett jót velük.

Később azt mondták az emberek, legyek a püspökük. Ez azt jelenti, hogy óvjam őket a hitükben. Vállamra tették a püspöki palástot, fejemre pedig süveget helyeztek. Az emberek tapsoltak és örültek. Természetesen püspökként is a szegényeken segítettem, ahol csak tudtam. Az emberek messziről jöttek hozzám, hogy lássanak és halljanak engem. Mindenhol azt beszéltek: „Miklós segít nekünk szükségünkben. Ott van, ahol szükség van rá.”

– *Különösen örülünk, hogy ma nálunk vagy, Miklós püspök. Ül le, és maradj velünk.*

Ének

Már itt a Mikulás (egy versszak)

Megismerhettük Miklós püspököt, és hallottuk, milyen sok jót cselekedett. Szeretnénk még nektek elmesélni, miért várnak rá ma is gyerekek.

Miklós és a három szűz legendájának elmesélése

Réges-régen élt egy szegény ember Myra városában, ahol Miklós is lakott. Amalfinak hívták. Feleségével és három lányával egy házban éltek.

(Kitesszük a házat az asztalra – a mosolygós fele legyen kívüül!)

Amalfi mindennap elment a piacra, hogy munkát keressen: favágást gazdag emberek számára, csomagcipelést és másféle munkákat.

Abból a kevés pénzből, amit keresett, megvásárolta családjának, amire az élethez szükségük volt. Mindenekelőtt a mindennapi kenyeret.

Egy napon Amalfi beteg lett. Nem tudott a piacra menni, hogy pénzt keressen. „Ó, jaj – gondolta –, miből fog most a családom megélni?”

Éhség költözött a házba. „Mindnyájan éhen fogunk halni” – gondolta Amalfi.

Felesége és három lánya is elvesztették minden reményüket. Hogyan tovább? *(Fordítsuk meg a házat!)*

A három lány szívesen férjhez ment volna egy-egy kedves emberhez. De nem volt pénzüik, hogy megvásárolják mindazt, ami a családalapításhoz szükséges: edényeket, asztalt, ágyakat, ruhaneműt. Így senki sem akarta feleségül venni őket.

A város egyik fogadósa hallott Amalfi és családja szegénységéről. Egy este felkereste Amalfit, és a fülébe súgta: „Add nekem mindhárom lányodat. Kapsz értük három ezüstöt, és vége a szegénységnek!”

Amalfi tudta, milyen rossz ember a fogadós. Tudta, hogy eladná a lányait. De mitévő legyen? Nem halhatnak éhen! Nehéz szívvel beleegyezett. A fogadós már a következő nap el is vitte volna a lányokat.

Szomorú este volt.

Hangos sírás és jajgatás töltötte meg a házat, amit még az utcán is hallani lehetett. Miklós, aki esténként gyakran sétált a város utcáin, Amalfi házához ért. Meghallotta a panaszkodást és a siránkozást. Együtt érzett a szomorkodókkal, és szeretett volna segíteni.

Gyorsan hazasietett, és aranyérmékkel megtöltött három erszényt.

Amalfi házánál csendben kivette kabátja alól az első erszényt, és az ablakpárkányra tette. A második erszényt is elővette, és az első mellé állította. Végül a harmadikat is előhúzta a kabátjából, és az ablakpárkányra tette.

(Az erszényeket egymás után a házhoz tesszük.)

Amikor nappal lett, és elvitték volna a három lányt, Amalfi megtalálta a három erszényt csillogó aranyakkal megtömve. Nagy öröm töltötte meg a házat!

(Megfordítjuk a házat.)

Egyszeriben minden szükségnek vége lett.

Az éhség csillapítására kenyeret tudtak venni és gyógyszert, hogy Amalfi meggyógyuljon. Edényeket, ruhaneműt és ágyakat is a lányoknak, hogy férjhez tudjanak menni.

Feleségével és lányaival Amalfi nagy ünnepre készült. Feldíszítették a házat. Meghívták a szomszédokat és a rokonokat, és késő éjszakáig mulattak.

Ének

Már itt a Mikulás (1–5. versszak)

A mi ajándékozási akciónk

Mikulás örömet szerez nekünk, mert megajándékoz bennünket. De azt is megmutatja nekünk, hogyan tehetünk mi boldoggá másokat azáltal, hogy ajándékot adunk nekik. Vannak gyerekek, akik nagyon szegények. Róluk hallunk most. (A lelkész mesélhet például a bátonyterenyiekről.)

Hozzatok magatokkal valamilyen játékot!

Imádság

Urunk, sok mindenünk van.
 Jól vagyunk. Köszönjük neked!
 Más gyerekeknek kevesebb jut,
 és nincsenek olyan jól, mint mi.
 Kérünk, adj nekünk olyan szívet,
 amely együtt érez ezekkel a gyerekekkel.
 Olyan szívet, amely szívesen
 szerez örömet másoknak.
 Ámen.

Miatyánk

Ének

Légy velem, jó Istenem...

A Mikulás örül, hogy a gyerekek ilyen jók voltak, behívja a krampuszát, és megajándékozza a gyerekeket.

Áldás

A Mikulás zsákjával a kijáráshoz megy, és minden gyermeknek ad egy kis csokit.

Imádkozzunk!

Énekek

Már minden harang csendül*

Imádkozz minden reggel

Légy velem*

Fényes csillag*

Kellékek

Asztal, bábok, alma, labda, kenyér, kő, kolbász, kígyó

Üdvözlés

Bevezető ének

Már minden harang csendül

Bevezető imádság

Istenünk!

Te jó Atyánk vagy!

Szereteted nagy!

Megszólíthatunk téged!

Kérhetünk téged!

Köszönetet is mondunk!

Mert mindent tőled kaptunk!

Ámen.

Gyertyát gyújtunk az örömeink kifejezésére.

Ének

Imádkozz minden reggel

A lelkész elmondja, hogy az imádság az Istennel való beszélgetés, és hogyan imádkozunk. Miért csukjuk be a szemünket, miért kulcsoljuk össze a kezünket, és miért vagyunk csendben, ha más imádkozik.

Bábjáték

Misi, Zsófi és Olgi

Misi: Sziasztok, lányok! De jó, hogy itthon vagytok, én olyan éhes vagyok! Kint játszottam a focipályán, és nagyon megeheztem már. Nem tudnátok segíteni, hisz anyáék nincsenek itthon!

Zsófi: Persze, hogy tudunk, de én most mást csinálok. Kérd meg Olgit, hogy segítsen neked!

Misi: Olgi! Te tudsz nekem valami uzsonnát adni? Majd kilyukad a gyomrom az éhségtől!

Olgi: *(magában kuncog)* Persze, Misi, gyere csak, majd adok én neked! *(A közönség felé:)* A múltkor olyan utálatos volt velem ez a Misi, most jól megleckéztetem!

Misi: Jaj de jó, hogy adsz nekem enni!

Olgi: Mit kérsz?

Misi: Először is kenyeret! Mert nagyon éhes vagyok, aztán egy kis husit rá, mert a kenyér önmagában kevés lenne... Aztán szívesen ennék egy kis almát, mert az oltja a szomjat, és nagyon egészséges! *(Misi leül, és vár a nővére és az ennivalóra.)*

Olgi: *(Tálcán hozza a követ, a kígyót és a teniszlabdát.)* Tessék, Misi, itt az uzsonná!l

Misi: Olgi! Mi ez? Én kenyeret kértem, és te követ adtál, husit kértem, és te kígyót adtál, én almát kértem, és te egy labdát raktál a tányéromra! Ezek ehetetlenek, nem fogok jóllakni... Azt ígérted, hogy adsz nekem enni! Milyen rossz, gonosz vagy! *(Sírni kezd.)*

Zsófi: *(jön be)* Mi van, Misi? Miért sírsz?

Misi: Mert Olgi nem szeret engem! Éhes vagyok, és kenyeret kértem, Olgi pedig egy követ rakott elé! Husit kértem, és egy ronda kígyót rakott a tányérra, almára vágytam, ő meg egy teniszlabdát tett az asztalra!

Zsófi: Olgi! Mit csináltál?! Miért vagy ilyen gonosz?

Olgi: *(megszeppenve)* Én csak vicceltem...

Zsófi: Lehet, hogy te csak vicceltél, de ez nem volt jó vicc. De erről eszembe jutott valami. Az Úr Jézus egyszer az imádságra tanította a tanítványokat. Ő mesélt arról, hogy az ember is jót ad a gyermekének, amikor az kér tőle. Ha kenyeret kér, nem követ ad, ha tojást kér, akkor nem skorpiót ad, ha halat kér, nem kígyót ad! S ha az ember jót ad a gyermekének, akkor mennyivel inkább jót ad mindig nekünk az Isten... Ha kenyérré van szükségünk, kenyeret ad, és mindig jót ad nekünk, ami a javunkra van!

Olgi: Bocssáss meg, Misi! Máskor nem teszek ilyet veled!

Zsófi: Tanuljuk meg együtt Jézus szavát az imádságról: „Kérjetekek, és adatik nektek! Keressetek és találtok! Zörgessetek, és megnyitattik nektek! Mert aki kér, kap, aki keres, az talál, és a zörgetőnek megnyitattik!”

Misi: Na jó, jó, elég már a beszédből, mert én olyan éhes vagyok! Kérek kenyeret, husit meg almát!

Zsófi és Olgi: Tessék, Misi! *(Kenyeret, kolbászt és almát tesznek elé.)* De mielőtt elkezdesz enni, imádkozzál, ahogy anyuék tanították...

Misi és a lányok: *(imádkoznak)* Jövel, Jézus, légy vendégünk, áldd meg, amit adtál nekünk. Ámen.

Zsófi: Remélem, megtanultátok Jézus szavát: Kérjetekek, és...

Misi: ...?

Zsófi: Ki segít Misinek?

Gyerekek: ...adatik nektek.

Zsófi: Keressetek...

Olgi: ...?

Zsófi: Ki segít Olginak?

Gyerekek: ... és találtok.

Zsófi: Zörgessetek, és...

Misi: ...fájni fog a kezetek!

Zsófi: ...de bolond vagy, Misi, nem így monda Jézus, hanem: zörgessetek, és...

Gyerekek: ...megnyitattik nektek!

Zsófi: Mert aki kér...

Olgi: ...kap,

Zsófi: ...aki keres,

Misi: ...az talál,

Zsófi: ...és a zörgetőnek megnyitattik! Most mindenki mondja: Kérjetekek, és...

Gyerekek: ...adatik nektek!

Zsófi: Keressetek...

Gyerekek: ...és találtak!

Zsófi: Zörgessetek, és...

Gyerekek: ...megnyitattik nektek!

Zsófi: Mert aki kér,...

Gyerekek: ...kap,

Zsófi: ...aki keres,

Gyerekek: ...az talál,

Zsófi: ...és a zörgetőnek megnyitattik! Ezért imádkozzatok bátran!

Témaének

Imádkozz... (*mutogatással*)

60

Lelkész a szülőkhöz

Az imádság nem mindig egyszerű. Mégis, ha a gyermekeinkre gondolunk, legtöbbször könnyebb lesz. A gyermekeink inkább rávesznek bennünket, hogy ismét imádkozzunk.

Asztali áldás vagy esténként lefekvés előtt – a gyermekek emlékeztetnek bennünket az ima mint régi szokás magától értődőségére, például ahogyan visszatekintve lezárjuk a napot, és kezünkből egy magasabb felelősségi szintre helyezük. Vagy az étkezés előtti ima: a hála mellett, amely megtanít bennünket értékelni az ételt és az ajándékokat, az asztali imádság az együttes kezdés jele, tehát strukturál, ezáltal tájékozási pont is egyben. Ez családi együttléteinket gazdagítja, és a nevelésben is segítségünkre lehet. Aki már gyermekként imádkozik, annak megvan az esélye, hogy felnőttként érzékenyebb és figyelmesebb legyen. Isten az életet akarja, és ehhez adja az imádságot. Ebben sok mindennek helye van, mutassuk meg gyermekeinknek!

Záróimádság

Urunk, köszönjük, hogy megmutattad nekünk, mit jelent az imádság, milyen sok helye és formája van az imának. Segíts nekünk megtalálni a megfelelő szavakat, és kérünk, hogy imádságunkban embertársainkra is gondoljunk. Hálásak vagyunk azért is, hogy jól megértesz bennünket, elfogadsz bennünket olyanoknak, amilyenek vagyunk, és hogy mindig meghallgatsz bennünket.

Jézus szavaival így imádkozunk.¹

Ha a hitemről szeretnék beszélni, azt mondom:

*Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
Szenteltessék meg a te neved.*

Ha azt élem meg, milyen békétlenek az emberek, bízom benne:

Jöjjön el a te országod.

Ha néha fejfel megyek a falnak, azt mondom:

Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.

Ha észreveszem, hogy mindaz, amim van, nem magától értetődő, így imádkozom:

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.

Ha másokkal éreztetni akarom: ez nem rám tartozik, így imádkozom:

És bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.

Ha mindennek a könnyebb végét akarom megfogni, és csak saját magamat látom, arra gondolok:

És ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól.

Ha néha igazán boldog vagyok, és szilárdan remélem, hogy minden jóra fordul, akkor hiszem:

Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség, mindörökké. Ámen.

Miatyánk (együtt)

Áldás

Záróének

Fényes csillag...

Boldog új évet kívánunk!

---

¹ Thomas Klocke – Johannes Thiele: *Mit Kindern durch das Kirchenjahr*. Bechtermünz Verlag, 1998. 141–142. o.

Az irgalmas samáriai

Énekek

Te hívtál ide minket*
Érzem, Jézus jött közel*
Isten áldásával*

Kellékek

Gyertyák, mécsesek a gyerekeknek, flanelképek az irgalmas samáriai történetéről

Harangszó

Meggyújtjuk a gyertyákat.

Üdvözlés

Ének

Te hívtál ide minket

Imádság

Köszönjük neked, Úr Jézus,
hogy te vagy a szeretet!
Tőled tanulhatjuk meg,
hogy mit kell tennünk!
Tőled tanulhatjuk meg,
hogy miként kell segíteni!
Tőled kaphatunk erőt az igazi szeretetre!
Ámen.

Ráhangelődés a témára

Szemek

Hol van a szemetek?

Csukjátok be a szemeteket! Láttok valamit? Nem látunk semmit.
Ha kinyitjuk a szemünket, és körülnézünk, sok mindent láthatunk.
Mit láttok?

(Hagyjuk a gyerekeket mesélni.)

Fülek

Mutassatok a fületekre! A fülünkkel hallunk?

Mi mindent hallunk a fülünkkel?

(Hagyjuk a gyerekeket mesélni.)

Ha valaki énekel, sír, nevet...

Kezek

Hol vannak a kezeitek?

Nem látom. Emeljétek fel magasra, a levegőbe, és intsetek ide nekem vagy a mellettetek ülőknek!

Mi mindent tudnak a kezek csinálni?

(Hagyjuk a gyerekeket mesélni.)

Igen, a kezek sok mindent tudnak csinálni.

Lábak

Most álljatok fel mindannyian!

A lábaitokon álltok. Mihez kellenek a lábaink?

(Hagyjuk a gyerekeket mesélni.)

Ezután a gyermekek közül előrehívok néhányat. Azt kérem, hogy csukják be szemüket, és hallgassák a hangokat. A széksorokból valakit felkérek, hogy szóljon, másvalakit arra, hogy nyöszörögjön, egy harmadikat arra, hogy kiáltson. S a gyermekeknek meg kell mutatni, hogy honnan jött a hang, és merre indulnának el a hangot hallva.

Képek segítségével felelevenítjük Jézus példázatát az irgalmas samáriairól.

Jézus a Bibliában tanítványainak és néhány írástudónak meséli ezt a történetet.

Egy ember, talán Lukácsnak hívták, Jeruzsálemből Jerikóba tartott az úton. Az út a sivatagon keresztül vezetett. Jobbra és balra csak sziklás hegyek emelkedtek a magasba. Mivel nagyon forrón sütött a nap, és ezen a környéken alig volt víz, semmilyen növény nem élt meg. Így aztán az úton, amelyen Lukács végigment, nem volt semmi, csak homok és kő. Lukács már egy ideje úton volt, a nap is egyre magasabbra emelkedett, egyre melegebb lett, s Lukács erősen izzadt.

Egyszer csak észrevette, hogy valaki követi őt, de mielőtt még rájött volna, mi is történik, valaki fejbe ütötte, és a földre rogyott. Homályosan

látta, ahogy egy rabló összeszedi a csomagját, ruhájából még gyorsan kihúzza a pénztárcáját, és amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan el is tűnt.

Lukács fekvé maradt, túlságosan súlyos volt a sérülése ahhoz, hogy fel tudjon állni, a feje erősen vérzett, és nagyon gyengének érezte magát. Még ahhoz is gyenge volt, hogy segítséget kérjen. Egyszer csak jött egy ember az úton. „Ő majd segít nekem” – gondolta Lukács. Az ember – akinek öltözékéről látni lehetett, hogy pap – észrevette Lukácsot, amint az úton feküdt. De neki időben Jeruzsálembé kellett érnie az istentiszteletre. Nem ért rá a sérüléssel törődni. Gyorsan továbbment, és úgy tett, mintha észre sem vette volna Lukácsot.

Lukács becsukta a szemét. Nagyon szomjas volt – és senki sem volt a láthatáron.

Kicsivel később lépteket hallott. Egy lévita – templomi segítő – jött az úton. Amikor meglátta a sérült Lukácsot, megtorpant, és állva maradt. De aztán eszébe jutott, hogy neki mindenképpen időben meg kell érkeznie Jeruzsálembé. És mivel már amúgy is késésben volt, továbbsietett. Lukács még mindig a tűző napon feküdt.

Egyszer csak jött az úton egy harmadik ember egy számárral. Ez az ember Samáriából származott. Ahogy Lukácsra esett a pillantása, rögtön látta, hogy segítségre van szüksége. Gyorsan odarohant hozzá, és óvatosan megvizsgálta a sérültet. Bort és olajat öntött sebeire, és gondosan bekötözte Lukács fejét.

Mivel Lukács nem tudott járni, felültette őt a számárra. Aztán együtt útra keltek. A samaritánus tudta, hogy nem messze van egy fogadó, ahova el tudná vinni a sebesültet. A fogadóban aztán ellátta a sérült Lukácsot. Adott neki enni és inni, és ápolta a sebeit.

A következő reggelen azonban tovább kellett utaznia a samaritánusnak. De mielőtt elköszönt volna, beszélt a fogadóssal, és adott neki két ezüstdénárt. Azt mondta neki: „Viseld gondját, ápold őt, míg újra egészséges nem lesz. Ha nem lesz elegendő a pénz, a többbit megadom, amikor visszafelé ismét betérek.” És azzal útnak indult.

Amikor Jézus elmesélte ezt a történetet, megkérdezte tanítványait: „Ki cselekedett helyesen?” A tanítványok biztosak voltak magukban, és azt válaszolták: „A samaritánus!” „Menjete, és cselekedjete ti is hasonlóképpen!” – válaszolta Jézus.

Ének

Érzem, Jézus jött közel

A történetben éppen azok az emberek néztek el a sérült mellett, akiktől leginkább segítséget lehetett volna várni – tulajdonképpen érthető, és néha valóban így történik. Gyakran olvassuk, hogy például baleseteknél a kíváncsiskodók ahelyett, hogy segítenének, még az utat is elállják a mentők előtt, és a fotósok a legjobb képeket akarják készíteni. Miközben pusztán azt kellene tenniük, amit mindenki tud: segíteni.

A legfontosabb, hogy spontán cselekedjünk, anélkül, hogy hosszasan mérlegelnénk előtte, vagy attól félnénk, rosszul cselekszünk. A vigasztaló, jó szavak is sokat tudnak segíteni. De mindig látjuk, ha a másik rosszul van, vagy mindig érdeklődünk a hogyanléte felől?

A gyerekeknél gyakran az is elég, ha ölebe vesszük, és megvizsgáljuk őket.

Ne felejtjük el, hogy mi magunk is kerülhetünk „a padlóra”, és szorulhatunk segítségre. Leginkább azt kívánnánk magunknak, jöjjön valaki, és segítsen.

Még egyszer, emlékeztetőül: a felebarátod az, akinek most, éppen ebben a pillanatban rád és a segítségedre van szüksége; mindegy, hogy közel áll hozzád, vagy sem, szereted-e őt, vagy sem.

Imádság

Miatyánk

Adománygyűjtés

Ének

Isten áldásával

(Az ének alatt a családok odatérdelnek az oltárhoz, és személyes áldásban részesülnek.)

Áldás

Útravaló: géz, kötözőpólya mindenkinek

„Örvendezetek – Jézus él!”

Húsvéti istentisztelet

Énekek

Légy velem, jó Istenem*
Mily nagy az Isten szeretete*
Örvendjünk, mert Jézus él*
Jézus feltámadt*
Isten áldásával*

Kellékek

Gyertyák és gyufa az üdvözléshez és az ajándékokhoz.

A történethez: báb és válogatott diaképek a passióról és a húsvéti történetről. (A válogatást az Evangélikus Országos Múzeum által készített CD-ről ajánljuk.)

Ének

Légy velem, jó Istenem

Imádság

Istenünk!
Köszönjük neked húsvét ünnepét!
Köszönjük neked húsvét örömét!
Most is légy mivelünk,
növeld a hitünk!
Mi neked éneklünk,
szívből dicsérünk!
Ámen.

Téma: Jézus élete

Sokan közületek karácsonykor is voltak istentiszteleten.

Miért ünnepelünk karácsonykor? Meg tudja nekem valaki mondani?

(Meghallgatjuk a válaszokat.)

Mert Jézus megszületett.

(Jézus jelképeként állítsunk fel egy gyertyát.)

Mi mindent tett Jézus? *(Meghallgatjuk a válaszokat.)*

Jézus betegeket gyógyított, szomorúakat vigasztalt, a vihart elcsendesítette. Jézus sokat beszélt és mesélt. Tudja valaki, mit mondott?
(*Meghallgatjuk a válaszokat.*)

Jézus azt mondta, hogy Isten szereti az embereket, arról is beszélt, hogyan kell egymással bánni, például segíteni kell egymásnak...

Énekeljünk Isten szeretetéről!

Ének

Mily nagy az Isten szeretete

Történet

Egy közreműködő mesél, egy bábbal beszélgetve. Közben nagyheti és húsvéti képeket vetítünk, és Misi báb a képeket látva csodálva kérdez. Neki válaszolva mondjuk el a húsvét történetét. A mesélésben segíthetnek a gyermekek is.

67

Jézus sokat beszélt Istenről. Sok tanítványa lett, akik követték őt.

Néhányan irigykedtek rá. Félték a hatásától: „Ez az ember veszélyes. Ki kell találnunk, hogyan szabadulunk meg tőle!”

Elhatározták, hogy megölik Jézust.

Egy nap katonák jöttek, és elfogták Jézust.

Egy bíró kereszt általi halálra ítéli Jézust.

Jézus meghalt a kereszten.

Jézus tanítványai nagyon szomorúak.

„Hogyan tovább? Annyira hiányzik nekem! Olyan szomorú vagyok!”

Jézus tanítványai három napon keresztül sokat sírtak, egymás mellett ültek, és róla beszéltek.

Amikor a nap felkelt a harmadik napon – vasárnap –, három asszony ment a sírhoz.

Szomorúak, a halott Jézusra gondolnak, és a sírjához szeretnének menni. Hirtelen világos lesz körülöttük.

Egy angyalt látnak meg. Először megijednek az asszonyok.

Az angyal azt mondja: „Ne féljete! Jézust keresitek, aki meghalt a kereszten. Jézus már nem a sírjában fekszik. Isten feltámasztotta őt. Jézus él. Menjete el a tanítványokhoz, és adjátok tovább a hírt! Jézus feltámadt! Jézus él!”

Akkor az asszonyok azonnal útra kelnek. Fel sem tudják fogni.

„Örvendezetek – Jézus él!”

Jézus él! Ha ezt a többiek megtudják!
Ezért ünnepeljük a húsvétot.
Az asszonyok öröme egy énekkel hangolódunk rá.

Ének

Örvendjünk, mert Jézus él!

Húsvéti gyertyák készítése

Annak jeléül, hogy Jézus velünk is itt van, minden család kap egy gyertyát, amelyet előre elkészített viaszcsíkokkal kidíszíthetünk.

A napokat és a napsugarakat előre kivágjuk, és „napcsomagokat” készítünk (fóliába csomagoljuk); minden család kap egy gyertyát és egy csomagot. A napot aztán kezünk melegével rá lehet nyomni a gyertyára.

68

Ének

Jézus feltámadt

Adományok gyűjtése

Imádság

Köszönjük, Jézus, hogy húsvét van. Örülök, hogy feltámadtál, és élsz ma is. Szeretnék tovább beszélni a szeretetedről, kérlek, segíts ebben engem.

Jézus, te vagy a világ fényessége. Általad lesz fényesség a világon. Légy mindenkivel, aki szomorú, magányos vagy éhezik.

Jézus, örülök a mai napnak. Légy velünk ma mindenben, amit teszünk, és köszönjük, hogy együtt vagyunk itt az istentiszteleten és a családban.

Miatyánk

Áldás

Ének

Isten áldásával

Búcsúzás és hirdetés

„Boldogabban éneklünk”

Kantáta

Énekek

Kezdődjön hát az ünnepünk*
Boldogabban éneklünk
Zengjünk dalt az Úrnak!
Ma olyan nap van*
Isten áldásával*

Kellékek

Bábok, korona, bot és gitár, valamint a rizscsörgők készítéséhez való anyagok, szerszámok. (Lásd később a hangszerek barkácsolási útmutatójánál.) Érkezkor minden gyermek kap valamit, amiből később hangszert készíthet: gombot, kupakot, pálcikát, dióhéjat vagy filcdarabot. Ez az istentisztelet abból a megfontolásból született, hogy az éneklés, a zene, a ritmus életörömünk kifejezésének eszközei, és már kicsi gyermekek is használják ezeket, néha ösztönösen is. A zenének az istentiszteletek rendjében is meghatározott helye van. Énekelve dicsérjük Istent azért, amit velünk és a világban tesz. A dicséret mellett azonban panaszt, gyászt és más érzéseket is kifejezhetünk a zene segítségével.

Hangszerkészítés

Hangszereket készítünk, hogy kísérni tudjuk énekünket, mint ahogyan Dávid is hárfán kísérte énekét. Közreműködők vezetésével és a szülők segítségével különböző állomásokon életkoruknak megfelelő nehézségű hangszereket készítenek a gyerekek: hullámpapír-karcolót (inkább idősebbek), gombszalagot, söröskupakcsörgőt, rizscsörgőt, diókereplőt (szintén idősebbek). A rizscsörgőkhöz WC-papír-gurigákat valamilyen szövettel, anyaggal előre beragasztunk. A gyerekek megtöltik a gurigákat rizzsel, és a végeket előre elkészített szövetkarikákkal beragasztják.

A gyerekek visszamennek a helyükre, a hangszereket együtt kipróbáljuk.

Üdvözlés

Ének

Kezdődjön hát az ünnepünk...

Imádság

Köszönjük neked, Istenünk,

hogy te fogod kezünk!

Köszönjük neked, Istenünk,

hogy szól az énekünk!

Vidám szívvel énekelünk,

néked szól dalunk!

Hálás életünkkel

téged szolgálunk!

Ámen.

A téma felvezetése

Két báb, Zsófi és Misi beszélget egymással az éneklésről.

Misi: *(dúdolva)* „mert Isten elfogad...”

Zsófi: Ki lehet az? Ki dúdol ilyen korán reggel?

Misi: *(tovább dúdol)* „...téged, s másokat...”

Zsófi: „Á, hát ez az én barátom, Misi! Szia! Árudd el nekem, mi történt veled, miért énekelsz ilyen hangosan és élvezettel korán reggel?

Misi: „Mert örülök... Örülök a szép időnek, mert jó kedvem van, és mert olyan sok gyerek van itt. *(A gyerekekhez fordulva)* Ti is olyan szívesen énekeltek, mint én? *(Beszélgetés)*

(Zsófinak) És te hogy állsz az énekléssel? Te nem énekelsz szívesen?

Zsófi: De, de, csak egyedül nem merek. Mindig csak a többi gyerekekkel együtt énekelek.

Misi: Akkor kérdezzük meg a gyerekeket, elénekelnek-e veled és velem egy éneket!

Zsófi: És melyik éneket? Milyen énekeket ismertek? *(Beszélgetés a gyerekekkel)*

Tudjátok mit? Ismerek egy éneket, ami nekem nagyon tetszik, az a címe, hogy „Boldogabban éneklek...” Ti is megtaláljátok az énekeslapokon. Ezt énekeljük el együtt!

Ének

Boldogabban éneklek...

A történet első része *(eljátsszuk és elmeséljük.)*

A Bibliából szeretnék nektek ma egy történetet elmesélni egy Dávid nevű kisfiúról. Még kicsi volt ugyan, de volt már egy fontos feladata: az édesapja bárányait kellett legeltetnie. *(Egy kisfiú kap egy botot)*

Minden reggel, még majdnem sötétben, kiment a legelőre, ahol a bárányok még aludtak. A többi pásztor gyakran hangosan kiabált, hogy a bárányok felébredjenek. Dávid azonban teljesen másképp csinálta. Leült a legelő szélére, elővette hárfáját, és egyszerűen elkezdett énekelni, először halkán, majd egyre hangosabban. Gyönyörűen tudott énekelni. Amikor a bárányok álmukban meghallották őt, felébredtek, és amilyen gyorsan csak tudtak, Dávidhoz szaladtak. „Bee” – mondták, és ők is be akartak kapcsolódni Dávid énekébe. De ők nem tudtak olyan szépen énekelni, mint Dávid. Ezért csak leheveredtek a földre, és hallgatták, ahogyan Dávid énekel, és hozzá a hárfáján játszik.

És Dávid nem akármit énekelt, hanem saját maga költötte a dalait. Közben egyszerűen körbetekintett, és látta a szép napot, a gyönyörű füvet, az erdőket, virágokat és a madarakat. És az esőt is, amely elegendő vizet ad a növényeknek, hogy ne kelljen szomjazniuk.

„Igen, minden fa, minden madár, minden virág, a nap, még az eső is Istent dicséri, aki teremtett benneteket” – énekelte. Mindig új énekeket talált ki Dávid. És amikor a kezével a hárfát pengette, Istennek minden hang örömet szerzett.

Itt megszakítjuk a történetet, és azt csináljuk, amit Dávid is: Isten örömére énekelünk. Ő minden hangot meghall, amelyet a dicsőségére énekelünk, és örül neki.

Ének

Zengjünk dalt az Úrnak *(megpróbáljuk kánonban)*

A történet második része

Így énekel a hárfakisérettel Dávid mindennap a bárányok mellett, és közben egyre nagyobb és nagyobb lett. Vidám fiú volt. Egyszer megjelent előtte a legelőn Isten követe, és azt mondta: „Egy napon nagy király lesz belőled,

mert nagyon szereted Istent, és mindennap neki énekelsz. Jó király válik majd belőled, akit szeretnek az emberek.”

A királyi palotában azonban Saul király trónolt, aki egyáltalán nem volt vidám. Különös betegsége volt. Nem tudott nevetni, viszont gyakran szomorú volt, majd dühös lett, olyan dühös, hogy a falhoz vágott valamit, aztán megint visszaült a trónjára, és egyszerűen sírni kezdett. Senki sem tudott a királyon segíteni, semmilyen orvos, még a legjobb barátai sem. „Mit tehetnénk még?” – kérdezték egymást a bizalmasai. „Nekem van még egy ötletem – mondta az egyik minisztere. – A mezőn él egy Dávid nevű fiatal, aki olyan gyönyörűen énekel, hogy mindenki, aki őt meghallja, jókedvű lesz. Ő talán tudna segíteni a királyunkon.”

Így került Dávid a királyi udvarba. Ahogyan mindennap a bárányai előtt, Isten dicsőségére és örömére, Dávid elővette hárfáját, és elkezdett énekelni a szomorú Saul és sok minisztere előtt, akik mindnyájan őt nézték. Amikor a király meghallotta őt énekelni, hirtelen minden szomorúság eltűnt az arcáról. Örült, és a lelke is vidám lett.

Dávidnak pedig a királyi udvarban kellett maradnia, hogy a király mindennap hallhassa szép énekét.

Most mi is megint énekelünk, mint Dávid a királyi udvarban. Egészen biztosan bennünket is boldoggá tesz az énekünk.

Ének

Ma olyan nap van...

A történet harmadik része

Amikor Saul király meghalt, maga Dávid lett a király, ahogyan a bárányok mellett a legelőn Isten követe korábban megmondta. „Vajon Dávid királyként is énekelni fog? Nem túlságosan is előkelő ahhoz?” – kérdezték az emberek. De Dávid továbbra is mindennap elővette hárfáját, és gyönyörű énekeket énekelt Istennek. Ezek közül az énekek közül sokat ma is ismerünk – benne vannak a Bibliában –, bár dallamaikat nem ismerjük, nem tudjuk, hogyan énekelte őket Dávid. De mindegyik arról szól, mi mindent tesz Isten a jókért, ahogyan a kis éneklő pásztorfiút is királlyá tette.

Ének

Ma olyan nap van...

Imádság

Édes Istenünk, köszönünk neked mindent, amit értünk teszel, minden nap újat; és hogy itt vagy velünk, és kíséred életünket. Köszönjük neked a zene és az énekek vidámságát, amelyet nekünk ajándékozol, és kérünk téged, segíts ezt megőriznünk akkor is, amikor idősebbek leszünk. Ma különösen szeretnénk azokra gondolni, akik nem tudnak vidámak lenni, akik betegek vagy szomorúak. Engedd, hogy szívüket megérintse dallamod csengése, hogy tudják, milyen közel vagy hozzájuk mindennap. Ámen.

Köszöntjük az édesanyákat!

Miatyánk

Áldás

Ének

Isten áldásával

Konfirmációi oktatás

Konfirmációi felkészítő konfirmandusoknak

A konfirmációs oktatásban alapvető kellék a Szentírás és a finn káté, valamint az *Evangelikus énekeskönyv* és az *Új ének* füzet (*Zarándokének*).¹ Minden órán a konfirmandusok kezébe adjuk az óra vázlatát is tartalmazó feladatlapokat. A konfirmációs anyag ezeket a feladatlapokat mutatja be tartalmilag, a feladatlap pedig letölthető a <http://munkaprogram.lutheran.hu> vagy a <http://eszak.lutheran.hu> oldalról. Egy-egy óra vázlata tartalmaz igei idézeteket és/vagy utalásokat, a Szentírásból elolvasandó vagy kátéből megtanulandó részleteket, egy gyülekezeti éneket és egy témához kapcsolódó új éneket is. A képek sok esetben segíthetnek a beszélgetés megindításában. A feladatok órán vagy otthon történő megoldását a csoport vezetője dönti el.

A használathoz azt javaslom, hogy a fiatalok kezébe mindig adjuk oda a letöltött, sokszorosított feladatlapokat. Így a munkaév végére szép kis füzetet alkothatnak. Azt javaslom, hogy aki csak teheti, a feladatlapokat színesben nyomtassa ki, így sokkal reprezentatívabb és élvezhetőbb az egész munkafüzet.

A konfirmációs oktatás végén hagyományos kikérdezéses vizsga mellett szeretettel ajánlom azt a módszert, amellyel én már évek óta dolgozom: egy színdarabban adjuk elő a tanultakat. A közös játék olyan motiváció, amelyben sokkal inkább átélhetővé válik a tanult anyag. Érzelmre, értelemre, vizualításra egyaránt hat. A feladatlapok mellett a témához kapcsolódó színdarabot is közreadok. A színdarabot a konfirmációs anyagtól függetlenül is lehet használni.

¹ Az Új ének legújabb kiadása: *Zarándokének*. Luther Kiadó, Budapest, 2010.

1. Honnan érkezünk?

Szeptember–október

Honnan érkezél?

Hol laksz? Hol születél? Hol élt már a családod? Merre jártál már a nagyvilágban?

Az első alkalom mindig az ismerkedésé. A városi gyülekezetekben ez elengedhetetlen, hisz a konfirmációra készülő fiatalok alig ismerik egymást. Egy nagy Budapest-térképen jelöltük be azt, hogy ki honnan érkezett. A „honnan érkezel?” kérdésre pedig a teremtéstörténetet vesszük bibliai alapel: hiszem, hogy Isten teremtett engem.

Szüleim és családom

Milyen a családunk? Mit tudunk a családunk múltjáról? Keressük egy kicsit a családjaink gyökerét, hisz a múlt ismerete meghatározza a jövőt is. Mi a szülők hivatása, munkája? Az élet továbbadói ők, Isten adta nekik ezt a feladatot. Az életünk útja sokszor nehéz terepen vezet, ezért lehetünk hálásak otthonunkért és azért, hogy a családunk körében biztonságban lehetünk.

Teremtő Istenünk van!

Mi a teremtés része vagyunk. Beszélgessünk arról, hogy mit tudnak, mit hallottak a világ keletkezéséről a konfirmandusok, és vessük össze az általuk hallottakat a Szentírás teremtéstradíciójával. Ne csak a Genézis teremtésleírásait vegyük elő, hanem a zsoltárokból megfogalmazódó teremtéshitvallásokat is.

A minket megelőző szeretet

Az indulás-születés és az újjászületés fürdője – a keresztség. A teremtő Isten elfogadó szeretete mutatkozik meg a szeretetünket, válaszukat megelőző isteni szeretetben. A gyakorlatban is elevenítsük fel a keresztség eseményét, és a színes újszövetségi képanyaggal segítsük a csoportot a keresztség komolyan vételének elfogadására.

2. Hol vagyunk?

Október–november

Templomunk, drága vagy nekünk!

A templomunk történetén és berendezésén keresztül ismerkedünk a gyülekezetünk múltjával és lelki otthonával.

Lelki családunk a gyülekezet

Vegyük végig: mit tudhatunk a gyülekezet történetéről? A jelenéről? Az első gyülekezet életének megismerése mellett saját gyülekezeti életünk sokszínűségét is megismertetjük a csoporttal.

Egy testnek tagjai vagyunk

A gyülekezetünk helye a Magyarországi Evangélikus Egyházban. Egyházunk struktúrája mellett az *Ágostai hitvallás* definíciója is előkerül ebben az anyagban: egyház ott van, ahol az evangéliumot helyesen hirdetik, és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki.

Krisztusban egy az egyház

Az egyetemes egyháztörténet vázlatos felelevenítése mellett a reformáció lehet a fő téma ebben az akár két-három órán is tárgyalt anyagban. A feladat segítségével a Luther életével foglalkozó honlap használatában is elmélyülhetnek a konfirmandusok.

3. Hová tartunk?

November–december

Konfirmációra készülünk!

A felkészülés értelme – a konfirmáció és annak célja. A megerősödéstről szóló bibliai szavak elemzése és a konfirmációi vizsga és istentisztelet liturgikus elemeinek megismertetése.

Hitben való erősödés

Beszélgessünk a hitről! Mit jelent a hit? Milyen megnyilvánulásait ismerjük? Mit írt Luther a *Schmalkaldeni cikkekben* a hitről? A hitvallások formái,

kialakulásuk. A legrövidebb hitvallástól az evangélikus hitvallási iratokig. Van-e saját hitvallásunk? Az óra során lehetőség van személyes vagy közösségi hitvallás megfogalmazására.

Megerősödés a szolgálatban

A hit nem tétlenséget jelent, a szeretet által munkálkodó hit a keresztyén ember sajátja. Egy képregény segítségével felelevenedik az irgalmas samaritánusról szóló példázat, és ez jó beszélgetési alapot nyújt ahhoz is, hogy a keresztyén embernek az a „feladata”, hogy krisztusi szeretettel éljen, miként valósulhat meg a mi életünkben.

Isten országa

A vágyunk, a hitünk célja az Isten országának az elérése. Mit jelent ez a bibliai kifejezés? Milyen világképünk van? Milyen módon ismerhettük meg Jézus által az Isten országát? Ahol a szeretet, a jóság, a türelem, a megbocsátás, a békesség és az alázat uralkodik, ott megvalósul az Isten uralma.

4. Ki/mi mutat utat nekünk?

Január–február

A megszólító Isten

A világban tájékozódni akaró ember számára segítséget jelent a megszólító, megszólító Isten. Igehelyek segítségével felidézhetjük, miként szólított meg embereket, s ez alapján beszélgethetünk arról, mit kell ahhoz tennünk, hogy antennánk legyen Isten szavának a meghallására.

Az Istentől ihletett Írás

Ebben a fejezetben a Szentírásról, Isten írott igéjéről taníthatjuk a ránk bízottakat. A Bibliáról szóló lexikális ismeretek mellett a Szentírás használatáról is beszélnünk kell, és a Szentírás olvasásában is segítenünk kell a ránk bízott csoportot.

A félrevezetett, eltévedt ember

Ebben a fejezetben a bűnről gondolkodunk. Egy karikatúra segítségével – mi lett volna, ha Ádám és Éva kínai, és nem a gyümölcsöt, hanem a kígyót

eszik meg – kezdeményezhetünk beszélgetést a bűneset bizalmi válság jelleméről, és azt is megvitathatjuk, hogy milyen a gonoszról, a sátánról alkotott képünk. Ebben segít egy szemléletes tanmese is.

Táblák az úton

A törvényről mint útjelző táblák, utat mutató és védőkorlátok gyűjteményéről beszélhetünk. Isten törvénye véd bennünket. A *Kis* és a *Nagy káté* szövegei és szentírási helyek segítenek bennünket abban, hogy helyesen gondolkodjunk a törvényről.

5. Ki jár velünk?

Február–március

Magunktól eltévedünk

Paul Speratus énekének egyik sorából – „mit a törvény elénk rendelt, nem tudtuk betölteni” – kiindulva beszélgethetünk arról, hogy mennyire nem vagyunk képesek az Istennek való engedelmességre, s ezért mennyire rémisztő terhet mutat meg számunkra a törvény. Ezért van szükségünk az evangélium hívó szavának a meghallására. Együtt gondolkozhatunk arról, hogy milyen az elveszett ember, s milyen az, akit a jó pásztor megtalált.

Jézus a mi Urunk

Eze(ke)n az órán (vagy órákon) szedegethetjük össze azt, hogy a konfirmandusok mit tudnak már Jézusról. Itt oszthatunk meg velük olyan lexikális ismereteket, amelyek Jézus életére vonatkoznak. De arról is szólnunk kell, hogy ki ő nekünk. Jézus keresztáldozatáról, haláláról nyomatékkal kell szólnunk. A földbe hulló búzaszem vagy a gonosz szőlőmunkások példázata segítségünkre lehet ebben.

Urunk megszólítható

Jézus egész lényével az Istenhez való közvetlenségre, bizalomra hívott. Élete az imádkozó élet példája volt. Taníthatunk az imádságok formáiról és tartalmi elemeiről, és a Hegyi beszéd segítségével végigelemezhetjük a jézusi imádság jellemzőit.

Jézus a testvérünk

A *Miatyánk* elemzésére és jelentésének tanulására külön órát szentelhetünk. Érdemes elmélkedni az Isten országáért való könyörgésről, és egy Luther által közzétett történeten keresztül az imádkozó feltétlen bizalmára is taníthatjuk a fiatalokat.

6. Mit viszünk magunkkal?

Március–április

Hagyományaink, szokásaink

Az imádság témája után evangélikus hagyományainkról, szokásainkról és értékeinkről beszélgethetünk. Itt kerülhetnek elő az egyetemes és evangélikus jelképek, az egyházi esztendőről és a liturgikus szokásokról szóló tanítás is.

Hitvallásunk – őseink hitvallása

A hitvallásokról volt már szó, de ebben a fejezetben újra beszélhetünk az egyetemes hitvallásokról, majd hitvallási irataink ismertetése is sorra kerülhet az órán.

Ősi liturgiánk

A liturgiáról szóló alkalmakon úgy kell tanítanunk az istentiszteleten használt liturgiánk jelentéséről és értékeiről, hogy a szívekben megmaradjon a nyitottság a régi és az egészen új iránt. Azt a tényt, hogy liturgia nélkül nincs istentisztelet, felhasználhatjuk arra, hogy a fiatalokkal egy általuk összeállított, számukra is „elviselhető” liturgiát készítsünk, s akár a gyakorlatban ki is próbáljuk.

Éneket a szívünkben

Külön alkalmat szántam a keresztyén éneklésről szóló tanításra. Miért énekel a keresztyén ember? Miként használjuk az énekeskönyvet? Az énekeskönyv szerkezetének megismerése után a vasárnapi istentisztelet énekeit kell majd a fiataloknak megfigyelni.

6. Ki erősít?

Április–május

Aki táplál – Jézus

A konfirmációs oktatás vége felé három nagy témakörre összpontosíthatunk. Először az úrvacsora fontosságára figyelhetünk. Beszéljessünk ezekről a gyakran felmerülő kérdésekről: miért veszünk úrvacsorát? Mire jó az egyáltalán? Hányszor, milyen gyakran vegyünk úrvacsorát? Hogyan készüljünk az úrvacsorára? Lehet-e úrvacsora vétele nélkül „jó keresztyén” ember? Mire kötelez az, ha úrvacsorát veszünk?

Aki leveszi terheinket – Jézus

A második nagy témakör a gyónás. Életünk terheit miként rakhatjuk le? Eleve mi okoz terhet nekünk? Miért van annyi lelki görcsünk, fájdalmunk, kínunk? Ebben a fejezetben a közös és a magángyónásban való részvétellel lehet bátorítani. A konfirmációs órán a gyónás új formáit is kipróbálhatjuk. De tegyük hangsúlyossá: a gyónás nem a büntudatot, hanem az Isten kegyelmének az ismeretét akarja bennünk erősíteni. Isten Jézus Krisztusért megbocsát, leveszi rólunk a terhet.

Aki velünk van Lelke által – Jézus

A Szentlélek munkájáról, az első pünkösdről és a Lélek bennünk is termő gyümölcseiről beszélgetve eljuthatunk a lelki ajándékok sokszínűségéig. Megláttathatjuk, hogy Lelke által Krisztus bennünk és közöttünk is munkálkodik. Az első pünkösdi történet elemzésekor a Lélek munkájának külső és belső hatásait elemezhetjük végig.

Aki túlmutat a látható dimenziókon – Jézus

Az utolsó fejezetben sok-sok ige segítségével kell a léten túli dimenzióról és Jézus ígéreteiről tanítanunk. Nem lehet kihagyni a halál, az örök élet, a feltámadás kérdését. Mert ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, akkor minden embernél szájalomra méltóbbak vagyunk. Luther vallomása az igei olvasmányok üzenetét egészítheti ki.

Nagy utazás

A három utazó

Szín

Egy pályaudvar csarnoka. Sok-sok ember fordul meg itt. A színpad kellékeit, díszleteket tetszés szerint és lehetőségeink szerint alakíthatjuk. Mi tizenyolc konfirmandussal adtuk elő, de kisebb csoporttal is bemutatható.

Szereplők

1. jelenet: utazó, információs, vagány, vak koldus, asszony
2. jelenet: utazó, információs, vagány, peronőr, kisgyermek, vasutas
3. jelenet: utazó, információs, vagány, kalauz, bajbajutott, büfés, mozdonyvezető

1. jelenet

- 84
- UTAZÓ: Na, jó kis hely ez! Elindultam, felszálltam egy vonatra, és most itt vagyok. Csak tudnám, hogy hol! És főleg azt, hogy hová menjek tovább! Nagyon egyedül érzem magam! Mintha egy más világban lennék! Ki ad nekem útmutatást? Uram! Tudna segíteni?
- INFORMÁCIÓS: Gyorsvonat indul a második vágányról Szabadkígyósra, a menetrend szerint Szabadkígyóság sehol nem áll meg.
- UTAZÓ: Ez kell nekem, Szabadkígyós! Ott biztos minden szabad, ott biztos nagy lehetőségek várnak rám! Igen, odamegyek!
- VAGÁNY: Oda tartok én is! Tudod, Szabadkígyóson élni nagyon jó. Ott nincsenek szabályok, ott nincsenek korlátok, ott nincsenek házirendek, ott mindenki boldog szabadságban él. Én is oda megyek, gyere velem!
- Utazó: Te tényleg onnan való vagy? Ismered az igazi szabadságot? Tényleg olyan jó lehet ott?
- Vagány: Még nem jutottam el oda sohasem, de szerintem ott mindenki happy, ott nincs semmi, ami gátolná az embert. Szerintem ez tők jó lehet. Mert az ember szabadságra született!
- VAK KOLDUS: Az ember szabadságra született, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.
- UTAZÓ: Mit mondasz?

- VAGÁNY: Ne is törődj velem, itt áll, amióta az eszemet tudom, és mondja a magát! Bolond! Múltkor egy jó nagyot rúgtam bele... De tényleg, téged honnan szalasztottak, és mit cipelsz ebben az ormótlan zsákban? Mutasd! Ez mi?
- UTAZÓ: Szüleim képe.
- VAGÁNY: Hé, te ilyeneket hordasz magadnál? Nyámnyila egy alak vagy, haver! Ezt a sok kacatot mind otthonról hoztad? Mi a csudának hordasz magaddal annyi mindent? (*kiborítja a zsák tartalmát*) Hát nem könnyebb így?
- UTAZÓ: Tényleg sokkal könnyebb!
- VAK KOLDUS: Ne dobj el mindent, amit magaddal hoztál! Sohasem tudhatod, hogy mikor mire lesz szükséged. Mi hever itt a földön?
- ASSZONY: Ez biztos a szülei képe. Ez lehetett az otthona, ez pedig egy igazolvány. Született: Szabadszálláson, ott is lakott... És ez? Ez mi? Ke-resz-te-lé-si-em-lék-lap. Hát ilyet még nem láttam! Ez meg mire jó?
- INFORMÁCIÓS: Mi ez a fennakadás itt a peron szélén? Miért nem mennek már tovább?
- ASSZONY: Annak a srácnak kiborították a hátizsákját, s nem akarja felszedni, mi meggondoltuk, megnézzük, hogy milyen kacatjai voltak. Itt van két fénykép, egy igazolvány és ez a papír.
- INFORMÁCIÓS: (*az igazolványt lapozgatja*) Utas Ádám!
- VAK KOLDUS: Utas vagyok e világban!
Ember vagyok e világban!
- INFORMÁCIÓS: Apja neve Utas Ádám, anyja neve Élő Éva. (*az Utazó felé kiált*) Hé, jóember! Itt az igazolványa. És itt ez a papír is. A keresztelési emléklap. Ádám és Éva fia.
- KÓRUS: „Hiszem, hogy Isten teremtett engem minden teremtményével együtt. Ő adta testemet, lelkemet, szememet, fületem és minden tagomat, értelmemet és minden érzékemet, és ezeket most is fenntartja.”
- ASSZONY: Az a keresztelési micsoda mire jó?
- VAGÁNY: (*hirtelen odalép*) Az semmire sem jó, fölösleges kacat.
- UTAZÓ: Én sem tudtam, hogy mi hasznom van belőle, csak magammal hoztam. Emlékeztet a gyermekkoromra, és emlékeztet egy templomra.
- VAK KOLDUS: Amikor megkereszteltek téged abban a templomban, még

nagyon kicsiny voltál. Nem emlékezhetsz rá, de Isten már akkor szeretett.

- VAGÁNY: *(gúnyosan felnevet)* Ha-ha-ha... Isten?
 UTAZÓ: Muszáj mindenen nevetni? *(a koldus felé)* Meséljen már erről egy kicsit!
- ASSZONY: Egyszer én is voltam egy keresztelőn, egy kisgyermeket lelocsoltak vízzel... Borzalmasan sírt! Aztán nem látszott rajta semmi, ugyanolyan síró maradt. Mire jó ez?
- VAK KOLDUS: Nem mindig csak annak van értelme, amit a szemünkkel látunk. Én már csak tudom. A keresztségben is csak a vizet látja az ember, de az annál sokkal több!
- KÓRUS: A keresztség olyan, mint a meghalás és a feltámadás – meghal a régi ember, és feltámad az új ember.
 A keresztség olyan, mint a beoltás. A nemes többe – Krisztusba – beoltatik a vad vessző.
 A keresztség olyan, mint az átöltözés. Akik megkereszteltetünk, Krisztust öltöttük magunkra.
 A keresztség olyan, mint amikor a szolgálkból örökösök, fiak lesznek.
 A keresztség olyan, mint amikor valaki megkapja az állampolgárságot. Isten országának polgárai lehetünk.
- INFORMÁCIÓS: Olyan, mint a vonatjegy. Egy utazásra érvényes. Egy nagy utazásra!
- VAGÁNY: Akkor hát van érvényes vonatjegyed! Mehetünk Szabadkígyósrá!
 INFORMÁCIÓS: Ez a jegy nem érvényes arra a vonatra!
 ASSZONY: Miért? Nem utazhatunk a nagyvilágban erre is, meg arra is? Szabadok vagyunk!
- VAGÁNY: Mi az, hogy! A szabadságomat senki nem korlátozhatja. Én oda megyek, ahová akarok!
- UTAZÓ: Én pedig oda akarok menni, ahová a jegyem szól!
- VAK KOLDUS: Talán nem véletlen, hogy annak idején szüleid megkereszteltetek, mert azt akarták, hogy te is jó úton jársz, és célba érsz. Életünknek az Istennel való teljes közösség a célja.
- INFORMÁCIÓS: Figyelem! Személyvonat indul Szabadegyházára! A vonat minden állomáson megáll!
- UTAZÓ: Indulok, erre a vonatra szól a jegyem!

Ének

2. jelenet

- UTAZÓ(2): Tovább kell mennem! El kell érnem a csatlakozást! De vajon hogy juthatok át itt ennyi akadályon? Valahogy majdcsak átvergődöm a síneken!
- VAGÁNY:
INFORMÁCIÓS: Gyerünk, mindenen keresztül, akkor gyorsan célba érsz!
Figyelem, figyelem, az első vágányon tolatás történik! Figyelem, figyelem, a második vágányon gyorsvonat halad át!
- VASUTAS: Jóember! Vigyázzon! Az életével játszik, ha itt a sínek között bókászik! Hát nem veszi észre, hogy mennyi veszély van itt? Az élet veszélyes üzem!
- PERONŐR: Nem volt ez mindig így. Volt idő, amikor még nem volt ennyire veszélyes ez az élet. Akkor nyugodtabb volt minden. Milyen szép volt az élet! Mint az édenkertben!
- KISGYEREK: Az Isten a világot szépnak és jónak teremtette, és benne életet adott az embernek. Az ember azonban nem becsülte meg Isten világát, belopódzott a szívébe a bűn.
- VASUTAS: Hová megy, jóember? Ezeken a korlátokon nem lehet csak úgy átmászni!
- PERONŐR: Mióta megtört a rend, azóta az emberek nem bírnak magukkal. Korlátokat is állítottunk fel, a nagyfőnök parancsára. Tíz korlát, biztonságot nyújthatna, de ezek, ezek nem törődnek semmivel! Sokkal biztonságosabb lenne az utazás, ha odafigyelnének az emberek a táblákra, a védőkorlátokra és a biztonsági sávokra.
- UTAZÓ(2): Én azt hiszem, hogy így sokkal egyszerűbben célba érek! Minek figyeljek táblákra, korlátokra, minek nézzem a biztonsági sávokat, ha azokon átlépve gyorsabban haladok?
- INFORMÁCIÓS: Gyorsabban halad? De veszélyezteti a maga és mások életét! Az nem számít?
- KÓRUS: Az Isten a tőle elfordult embernek azért adta a törvényét, hogy óvja, hogy a veszélytől megvédje. A törvény megmutatja, hogy hol leselekedik ránk veszély. Hogy mit nem szabad tennünk, de megmutatja azt is, hogy mikor élünk Istennek tetsző életet!
- VAGÁNY: Gyerünk, így mindenen keresztül! Csak lazán, erre a legegyszerűbb!

- UTAZÓ: De hát ezek a korlátok csak zavarnak! Miért vannak itt? Le fogom késni a csatlakozást! Hogyan megyek akkor tovább?
- HORDÁR: Dehogyan kési le! Biztos vagyok benne, ha a jó rend szerint megy át a pályaudvar másik felére, hamarabb odaér. A sínek között csak botladozna, sok minden akadályozná, nem tudna sietni, és ki is fáradna.
- VAGÁNY: Én ezt nem hiszem, a legrövidebb út mindig a leggyorsabb. Ha valamit el akarsz érni, gázolj át mindenem! Nincs ezeknek semmi értelmük, akadékoskodás, túlzott óvatosság!
- VASUTAS: Mi felelünk itt a rendért, Uram! És sajnos szomorú történeteket tudnék mesélni arról, mennyi tragédia történt már úgy, hogy emberek átbújtak a korlátok alatt.
- VAGÁNY: Bla-bla-bla...
- INFORMÁCIÓS: Figyelem, figyelem, a harmadik vágánynál baleset történt, kérem, ne zavarják a mentőket, óvatosan közlekedjenek!
- PERONÓR: Látja, nem kell sok ahhoz, hogy valami baj legyen!
- HORDÁR: Látja! Na, jöjjön csak szépen, nem lesz semmi baj! Majd segítetek cipelni a csomagját. Még a kisgyermek is tudja, hogy miért vannak itt, és mit jelentenek ezek a korlátok.
- UTAZÓ: Tényleg? Na hadd lássam csak, hogy mit jelentenek ezek a korlátok?
- KISGYEREK: Ez itt a legfontosabb! Ha erre mindenki odafigyelne, talán félnünk se kellene!
- UTAZÓ: Mi van ráírva?
- KISGYERMEK: Ne legyen más Istened!
- VAGÁNY: Mi a csudát jelent ez?
- KÓRUS: Mindennél jobban kell Istent félnünk, szeretnünk, és benne bízunk!
- VASUTAS: Azt kell tehát megkérdezni, hogy milyen alapra építjük az életünket. Ha magunkban bízunk, akkor nem tudunk a jóra, a jó forrására, az életünk biztonságának forrására odafigyelni.
- HORDÁR: Elsősorban azért vannak ezek a törvények, hogy figyeljünk oda az Istenre. Másodsorban azért, hogy nagyon figyeljünk egymásra.
- KISGYERMEK: Jézus ezért mondta: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes erődből és teljes elmédből! És szeresd embertársadat, mint magadat!”

PERONÖR: Nézze, ez a korlát védi a családokat!
KÓRUS: Tiszteld atyádat és anyádat!
HORDÁR: Ez pedig az életet.
KÓRUS: Ne ölj!
VASUTAS: Külön felhívjuk a figyelmet arra a veszélyre, amely a boldog házasságot és a férfiak és nők kapcsolatát teheti tönkre.
KÓRUS: Ne paráználkodj!
KISGYERMEK: Van olyan védőkorlát, amely a poggyászsunkat óvja.
KÓRUS: Ne lopj!
UTAZÓ: És olyan van, amely megvéd bennünket a rágalomtól, hazug beszédétől?
KÓRUS: Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot!
VAGÁNY: De ezeknek a biztonsági sávoknak igazán nincs sok értelmük!
PERONÖR: Ezek megvédenek a nagyobb bajtól.
KÓRUS: Ne kívánd felebarátod házát!
UTAZÓ: Ne kívánd felebarátod házastársát vagy bármiféle tulajdonát!
UTAZÓ: Nekem úgy tűnik, hogy nagyon komoly szabályok vannak. De ki az, aki megtartja őket?
PERONÖR: Ezeket meg kell tartani! Punk-tum! Nincs mese!
INFORMÁCIÓS: Egyrészt azért vagyunk itt, hogy figyelmeztessük egymást. Másrészt nemcsak figyelmeztetjük, hanem segítjük is. Az életünk útján olykor nehéz terheket viszünk, máskor nehezen tájékozódunk, olykor pedig idegenek vagyunk. Segítségre van szükségünk.
HORDÁR: Ha valaki gyenge, akkor segíteni tudunk. Az a cél, hogy mindenki elérje célját.
UTAZÓ: Számomra túl nagy ez a pályaudvar! Én olyan elveszettnek érzem magam! Én nem is tudom, hogy miként juthatnak át emberek ezen az útvesztőn!
VAGÁNY: Ne is törődj velem! Gyere, bemegyünk a büfébe, hörpintünk egy jót! Mit filozofálgatsz?
UTAZÓ: Könnyű megoldást kínálsz. De egyre izgalmasabbnak tűnik számomra ez az egész...
KISGYERMEK: Tudod, nem csak korlátok és szabályok vannak. Például itt van ez az óra. Ugye, milyen szép?
UTAZÓ: De mit mutatnak ezek a mutatók? Ezek nem az idő múlását jelzik, ugye?

- INFORMÁCIÓS:** Mutatják az idő múlását is, és segítenek nekünk a tájékozódásban is.
- VASUTAS:** Ezek a különféle ünnepeket jelzik. Mindig megmutatják, hogy mire kell figyelniük. Még a hangulatunkat is meghatározhatja a mutatók állása.
- HORDÁR:** Hát ezt én sem értettem soha! Mindig azt mondták nekem, hogy ne törődjek vele. Most végre elmagyarázhatná nekem valaki, hogy mit jelent! Akkor talán én is tudok majd az utazóknak segíteni!
- INFORMÁCIÓS:** Azt láthatjátok, hogy egy év leforgása alatt érnek körbe a mutatók.
- VASUTAS:** Minden időszaknak megvan a szépsége. Minden szín jelent valamit. A lila a készülés és az önvizsgálat színe. A fehér a tisztaságé. A zöld az életé. A piros pedig a tűzé. Mert az utazónak olykor várakozni és készülni kell.
- KÓRUS:** Az egyházi esztendőben a várakozás időszaka az advent, amely a Jézus eljövetelére való készülés. Az egyházi esztendőben az önvizsgálat ideje a böjt. Böjtben Jézus szenvedésére és halálára figyelünk.
- HORDÁR:** A fehér biztos a tisztaság színe.
- KÓRUS:** A Krisztus-ünnepeket jelképezi a fehér: karácsony Jézus születésének az ünnepe. Vízkeresztkor Jézus keresztségére emlékezünk. Húsvétkor pedig Jézus feltámadásának örülünk.
- VAGÁNY:** Na és minek a jele a piros?
- KÓRUS:** A piros a tűz színe, ezért a Szentlélek ünnepeit jelöli. Pünkösödöt és a reformáció ünnepét.
- UTAZÓ:** Valóban segítséget jelent nekem a tájékozódásban ez az óra is. De mégis azt érzem, hogy sok a korlát, és nehéz a tájékozódás. Sokan akarnak nekem utat mutatni. De ki tudja feloldani a félelmemet?
- VAGÁNY:** Miért, te félsz? Mi a csudának félsz?
- VASUTAS:** Érdekes, ezt már nagyon sokan mondták, hogy félnék. Félnék a nehéz tájékozódástól, félnék a veszélyektől, félnék, hogy eltévednek, félnék, hogy rossz vonatra szállnak. Félnék, hogy nem érnek célba.
- INFORMÁCIÓS:** Igen, hallottam már én is erről a félelemről, és ismerem is ezt a félelmet. Amikor még nem dolgoztam itt, akkor én is gyak-

- ran éreztem egyedül magamat egy-egy pályaudvaron. Sokszor éreztem, hogy minden olyan kilátástalan.
- VASUTAS: Én is félttem, ha átbújtam a korlátok alatt, vagy ha valamilyen szabálytalanságot követtem el.
- HORDÁR: Én is félttem, amikor nehéz terheket kellett cipelnem, amikor elviselhetetlen súlyként nehezedett rám az élet.
- KISGYERMEK: Én is félttem, ha egyedül voltam, vagy nem bíztam abban, hogy Isten segít.
- KÓRUS: Életünk útján a félelmek és az aggodalmak a bűn miatt vannak.
- KISGYERMEK: De ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz az Isten.
- INFORMÁCIÓS: Ha valaki beszél nekem a félelméről és a szorongásáról, szívesen segítek neki.
- KÓRUS: Az életünkben ilyen módon kapunk segítséget a gyónásban. Ismerjük a magángyónást, amikor négy szemközt egy lelkipásztorral beszélgethetünk terheinkről, és a közösségi gyónást, amikor egy közösséggel közösen valljuk meg bűneinket. A gyónásban megvalljuk bűneinket és elfogadjuk a feloldozást, az Isten megbocsátó szeretetéről szóló jó hírt.
- UTAZÓ: Most már látom, hogy mennyi minden segít nekem a tájékozódásban, és nem kell félnem, hogy eltévedek. Segítenek a tájékozódásban a testvéreim. Nem kell félni, hogy bajom esik, mert védelmet jelentenek a korlátok! Nem kell félni, hogy elkésem, mert van jelzőóra, amely mindenre emlékeztet! Sőt ha félek, akkor azt el is mondhatom, mert van, aki tud segíteni!

Ének

3. jelenet

- UTAZÓ: Tovább kell menni! Az életünk ilyen vándorlás.
- VAGÁNY: Menj magad! Én Szabadkígyóásra akartam menni, mert szabadságra vágytam, de az téged nem vonz. Hát menj magad! Menj egyedül!
- UTAZÓ: Megyek!
(Információs felé) Meg tudná mondani, hogy melyik vágányról indul Szabadegyházára a vonat?

- INFORMÁCIÓS: A harmadik vágányról!
- UTAZÓ: Tudna valami információt adni nekem, hogy mi van Szabad-egyházán? Eléggé tájékozatlan vagyok!
- KALAUZ: Igen. Itt van egy könyv. Ezt magával viheti. Ezt adom oda mindenkinek, aki tanácstalan. Fogja, olvassassa!
- UTAZÓ: Mi ez? Egy menetrend?
- KALAUZ: Mondhatjuk annak is, de mondhatjuk útikönyvnek is. Mindig nagyon praktikus. Jó segítséget ad. Ez a *Könyv*.
- VAGÁNY: Na azért sok ennél izgalmasabb könyvet is olvastam már! Krimiket, love storykat.
- INFORMÁCIÓS: Ez a könyv nem regény. Megtanít arra, hogy mi az élet rendje, és megtanít arra, hogy mi végre vagyunk a világban. De sok információt kapunk arról is, hogy milyen hibákat követünk el utazás közben, s arról is, mit tegyünk, hogy célba érjünk.
- VAGÁNY: El nem tudom képzelni, hogy egy könyv segítséget tud adni!
- KALAUZ: Ez nem egyszerű könyv, hanem ahogy mondani szoktuk: Isten könyve.
- VAGÁNY: Ha-ha-ha, fogadjunk, hogy én jobbat írok...
- UTAZÓ: Kérem, mondjon többet erről a könyvről!
- KÓRUS: A Biblia a könyvek könyve. Két része van: az Ószövetség és az Újszövetség. Amit benne olvashatunk, az Istenről tesz bizonyosságot.
- KALAUZ: Az első rész – az Ószövetség – Isten választott népéről szól, s arról, hogy e nép életében Isten hogyan mutatta meg hatalmát és szeretetét. És hogy miként készítette el a szabadítást.
- INFORMÁCIÓS: A második rész pedig – az Újszövetség – azt mutatja be, hogy miként élt közöttünk Isten szabadítója, Jézus Krisztus, s hogy váltotta meg az embert. Hogy szabadok legyünk bűntől és haláltól. Arról is szó van benne, hogy miként éltek a feltámadott Jézus tanítványai, milyen utakon jártak, hogyan követték az Úr útját.
- KALAUZ: Mindenképpen szívét melengető, életet formáló olvasmány. Szeretettel ajánlom.
- UTAZÓ: Köszönöm szépen. Ha ezt olvasom, akkor talán arról a célról is többet tudhatok meg, ahová igyekezem! Még egyszer köszönöm. *(hosszasan lapozgatja, olvasgatja)*
„Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, Istenben marad, és Isten is őbenne.” Ez jó, ez tetszik! *(lapozgat)*

„Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”
(*lapozgat*)

„Bizony, mondom néktek, amikor megtettétek ezeket akár csak egygel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg.”
Ezt még nem értem igazán! (*lapozgat, olvasgat*)

BAJBAJUTOTT: Uram, tudna segíteni? Nagy bajban vagyok! Kiraboltak, megverték, itt vagyok teljesen tehetetlenül. Oda indultam, mint maga. Tudom, hogy egy a célunk. Adjon segítséget!

VAGÁNY: Csak nem állsz le egy ilyen lúzer mellett! Így járt, és kész! Mi a fenének foglalkozol vele? Lekésed a vonatot!

UTAZÓ: Most már értem.

VAGÁNY: Mit?

UTAZÓ: Amit az előbb olvastam. Jézus, az életem ura, azt akarja, hogy ne legyünk közönyösek az embertársaink baját látva.
(*a bajbajutott felé*) Menjünk, utazzunk együtt, majd csak boldogulunk együtt ezen a nagy úton!

BAJBAJUTOTT: Nem kérek mást, csak azt, hogy hadd legyek társad az úton, mert egyedül félek. Szükségem van arra...

BÜFÉS: Hamburger, főtt kolbász, lángos kapható! Tessék, vegyenek valami útra való finomságot!

UTAZÓ: Látom, megéhezett. Együnk valamit a büfében! (*vesznek valamit*)

BAJBAJUTOTT: Mi tagadás, jólesik, csak az az érdekes, hogy a testem éhsége csillapodik, a lelkem félelme azonban megmarad. Mintha a lelkem is éhes lenne. Olyan furcsa érzés ez!
Érzem az étel ízét, enyhíti éhségemet, de tudom, hogy újra és újra szükségem lesz rá.

BÜFÉS: Amit én kínálok, az testi eledel. Olyan étel, amelyre a fizikai erőnk miatt van szükség. De az embernek ezen a nagy utazáson másra is szüksége van: a lelki eledelre.

UTAZÓ: Az meg mi?

BAJBAJUTOTT: Meséljen erről egy kicsit, ez nagyon érdekesnek tűnik! Hátha attól az én félelmem is elmúlik!

BÜFÉS: Láttam, hogy az információs pultnál megkapták azt a könyvet. Abban is olvashatnak róla. De most röviden csak annyit:

a názareti Jézus a testét és a vérét kínálta tanítványainak igazi eledelként. Azt mondta, hogy aki eszi az ő testét, és issza az ő vérét, az nem lát halált.

- KÓRUS:** A mi Urunk, Jézus Krisztus, azon az éjszakán, amelyen elárultatott, vette a kenyeret, hálát adott, megtörte, tanítványainak adta, és ezt mondta: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem, amely tiértetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” Hasonlóképpen miután vacsorált, kezébe vette a poharat is. Hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: „Igyatok ebből mindnyájan, e pohár az új szövetség az én véremlében, amely tiértetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.”
- BÜFÉS:** Így ez az eledel Jézus Krisztus valóságos teste és vére a kenyéren s a borban.
- UTAZÓ:** Ezzel az eledellel élhetünk az utunk során. Ezt hívják úrvacsorának.
- INFORMÁCIÓS:** Bizony, az Isten ígéje és a Szentségek – a keresztség és az úrvacsora – jelei annak, hogy Jézus Krisztus velünk van életünk utazásán. Sőt!
- BAJBAJUTOTT:** Amióta erről beszélgetünk, azóta érzem is, mintha nem lennék egyedül. Nemcsak társra, testvérré találtam a segítőkben, hanem mintha mellém szegődött volna valaki.
- MOZDONYVEZETŐ:** Minden utamon érzem ezt. Nekem is van Bibliám, én is élek Krisztus testével és vérével, és érzem, hogy ő velem van. Bármilyen veszélyes helyeken járok is. Ha süt a nap és szép a táj, akkor is, és ha köd van vagy kellemetlen idő, akkor is. Ezért merek újra és újra elindulni, mert tudom, hogy nem vagyok egyedül.
- KALAUZ:** Sőt néha hallom, hogy beszélget is! Először azt gondoltam, hogy megbolondult, hogy magában beszél, aztán elmagyarázta, hogy beszélget Jézussal, Istennel.
- MOZDONYVEZETŐ:** Igen. Imádkozom. Neki adok hálát mindenért, őt kérem azért, hogy legyen segítségemre, és őt dicsérem, amikor baj nélkül hazaérkezem. De az imádság mellett a pályára is kell ám figyelni. Nem véletlen mondták a régiek: imádkozzál és dolgozzál!
- VAGÁNY:** Szerintem ez csak valamilyen önszuggerralás.

- KALAUZ: Nem az! Hidd el, nem az! Az imádáság egyfajta kommunikáció az Istennel. Egymással is jó beszélgetni, nem? Hát még akkor milyen jó, ha Istent szólíthatjuk meg!
- KÓRUS: Jézus mondta: Kérjetelek, és adatik nektek, keressetek és találotok, zörgessetek, és megnyitattik nektek. Mert aki kér, kap, aki keres, az talál, és a zörgetőnek megnyitattik!
- BAJBAJUTOTT: Tudjátok, az az érdekes, hogy amikor bajba kerültem, és kiáltottam Istenhez, és...
- BÜFÉS: Nem csak akkor kell ám, amikor bajba kerülsz... bajban mindenki megtanul imádkozni...
- BAJBAJUTOTT: Eriggy már, hadd mondjam végig! Szóval, amikor bajban voltam, akkor imádkoztam, és még be sem fejeztem az imádságot, már odalépett mellém ez az ember.
- KALAUZ: De az is fontos ám, hogy ne csak magunkért, és ne csak a földi szükségünkért tudjunk kérni.
- MOZDONYVEZETŐ: Most azonban itt az idő, indulnunk kell!
- UTAZÓ: Hova is megyünk most?
- MOZDONYVEZETŐ: Most az a célunk, hogy elérjük Szabadegyházát. De ott nem ér véget az út!
Az a célunk, hogy itt legyünk Jézus követői, egyházának tagjai, igazán keresztyének. De az igazi célunk az ő országa. Ezt így mondja a Könyvünk: az üdvösség.
- BAJBAJUTOTT: Nekem mindenem elveszett, nincs menetjegyem, nincs útlevelem, még pénzem sincs.
- KALAUZ: Ne aggódj! Itt ugyan sok vonat van, de ez a vonat – az üdvösség felé vivő vonat – tulajdonképpen ingyenes. Ilyen nincs több.
- UTAZÓ: Miért így mondta: tulajdonképpen ingyenes?
- KALAUZ: Mert nem ingyenes, valaki megváltotta nekünk a jegyet. Valaki kifizette helyettünk a menetjegyet. Valaki nagy árat fizetett azért, hogy mi célba érhessünk.
- MOZDONYVEZETŐ: Az, akiről beszéltünk. Ez a vonat valójában az övé. Ez Jézus vonata. Jézus, Isten Fia nagy árat fizetett, a saját életét adta azért, hogy mi célba érhessünk.
- UTAZÓ: S ő, aki életét adta értünk, mégis velünk van, mert feltámadott, él és uralkodik.

- BAJBAJUTOTT: Jó tudni, hogy a jegyek megváltása már megtörtént. Ő a Megváltó.
- KALAUZ: Mindenkinék jó utat kívánok! Remélem, senkinek sem lesz semmi gondja, de ha lesz is, segítünk egymásnak. A Megváltó szeretete erre kötelez.
- VAGÁNY: Várjatok, várjatok! Még ne induljatok! Veletek tarthatnék én is? Eddig ugyan a magam fejem után akartam menni, ezért igyekeztem Szabadkígyósra, de kiderült, hogy olyan méregdrága az út: a saját boldogsággal kellene fizetni! Azt meg látom, hogy ti milyen boldogok vagytok.
- MOZDONYVEZETŐ: Gyere csak, gyere! Erre a vonatra bármikor fel lehet szállni. Van, aki felszállt már kisgyermekkorában. Olyan is akad, aki útközben egy kicsit leszállt róla, de aztán rájött arra, hogy mégiscsak ez visz jó felé. S olyan is akad, aki csak az életútja végén szállt fel. De a vonat mindenkit elvisz a célhoz.
- KÓRUS: Jézus Krisztus a mi Urunk és Megváltónk! Általa nyertünk bűnbocsánatot, és általa lehetünk Isten országának örökösei. Benne egymás testvérei lettünk. S ő adott új célt az életünknek, hogy szeretetben járjunk, és az ő szeretetében meg is maradjunk.

Ének

Felnőttkonfirmációi előkészítő

1. Kicsoda Isten?

Bevezető kör

- Bemutatkozás, hogyan kerültetek ebbe a csoportba? Ki miért van itt? (körkérdés)
- Mik az elvárásaitok? (Papírra írni a kulcsszavakat, majd együtt felolvasni)

Meghatározás: Ki mit tud Istenről?

- Írjuk fel egy papírra! Felolvasás

Isten eredete, értelme (vallásfilozófiai szempontok)

- Élet és halál közötti létben vagyunk.
- Az ember végességéből adódó kérdésre Isten a válasz. Isten a neve annak, ami az embert végső és feltétlen módon meghatározza – ez lesz istenné és fordítva: az ember csak az iránt hozhat végső elhatározást, ami a számára isten.
- Az embernek meg kell haladnia a végesség teljes tartományát, hogy a végességből fakadó kérdésre választ tudjon adni. Ezért keressük válaszainkat – ősidők óta – a transzcendensben. A monoteizmus és a kereszténység sem tesz mást. De amint kilép az immanensből, azonnal abszolúttá és absztrakttá válik az Istenről alkotott kép. Már nem egyszerűen a földi keretek között vagyunk, hanem a téren és időn kívül egy új dimenzió, egy új lehetőség is kinyílik előttünk. Ahol az ember véget ér, ott kezdődik Isten.
- Az istenek minden vallásban azok a személyek, valóságok, létezők, akiknek a hatalmuk és jelentőségük a mindennapos tapasztalat tartományán kívül esik. Az emberiség történetében mindig ezzel a létezővel kereste a kapcsolatot, mindig is érezte – akár tagadta, akár nem –, hogy van valaki, aki felette áll.
- Az ember ezzel az Istennel akar kapcsolatba lépni.
- Az Isten az emberben korlátozottan van jelen.

A Szentháromság titka

- Egy Isten van. Személy. Isten személyének három megnyilvánulása az Atya, Fiú és Szentlélek. Isten lényegét tekintve egy, de három személy.
- Atya: Teremtő, mindig volt és mindig lesz.
- Fiú: Megváltó, mindig volt és mindig lesz.
- Szentlélek: megszentelő megújító, hitre ébresztő, mindig volt és mindig lesz.
- Isten három személye titok, a Biblia alapján mégis így beszélünk róla.

Isten megismerése Luther nyomán

- Deus absconditus (elrejtőző Isten) – Deus revelatus (kinyilatkoztatott, megmutakozó Isten): az élő igaz Isten csak Krisztuson keresztül ismerhető meg, mint újjáteremtő, megváltó kegyelem, különben a félelem, rettegett, titokzatos hatalom Istenével találjuk magunkat szembe.
- Luther ajánlata: ugyanarról az Istenről van szó, de ne a rejtőzködő Isten tulajdonságainak kutatásában merüljünk el, hanem a megmentő, kegyelmes Istenben!
- Igéi kinyilatkoztatás – egyetemes kinyilatkoztatás.
- Személyes életünkben ismerhetjük fel Istent, Isten ismerete önmagában nem üdvözít, nem eredményes. Hit kell ahhoz, hogy működjön, hogy valóság legyen. Hitünket Krisztusban fedezhetjük fel.

Házi feladat

- János evangéliumának első harmadát, a 10-ik fejezetig a következő alkalomra elolvasni.

2. Kicsoda az ember?

(Pröhle Károly jegyzete alapján)

Isten teremtménye

- **A teremtmények mi vagyunk.** Az ember Isten képét viselő teremtmény. A mitológiában ez teljesen visszajára fordult: ott az ember formálja az istenséget a saját képére. Erre nekünk is oda kell figyelnünk. Saját magunkat szemlélve Istenről lehet elképzelésünk (lélek, hit stb.), de nem mi alkotjuk őt.

- **Személyek vagyunk.** Istennek tetszett, hogy kiemelje az embert a többi teremtmény közül (παντοκράτορ = 'minden felett uralkodó'), hogy személyes viszonyba lépjen az emberrel. Az ember Isten gondolatának középpontja és hordozója lett. Ez egy képességet feltételez: kialakult az én-te viszony: Isten megszólítja az embert, és mi válaszolunk rá. Megszólítottak vagyunk, ezáltal személyek, személyes szellemi lények, teremtmények. Azért lehetünk személyek, mert Isten személyessé tett minket a vele való kapcsolat lehetőségével.
- **Célszemélyek vagyunk.** Az ember rendeltetése (Isten célja, elképzelése, terve) az, hogy Isten képe minden viszonylatban teljesen megvalósuljon benne, amely csak az ő országában teljeseedik be.
- **Találkozóhely vagyunk.** Az ember testből és lélekből áll. A Szentírásban a héber nyelv jelképesen *léb*nek, 'szívnek' nevezi azt a helyet, ahol Isten van. Innen indul ki és itt is találkozik minden. A „léb” az ember és Isten találkozásának helye.
- **Befogadók vagyunk.** Testünk receptivitásra, befogadásra van berendezve (táplálkozás, érzékszervek). Mindent kapunk és elfogadunk. Ebből és ezért élünk. A szellemi-lelki valónk is elsősorban a befogadásra van kialakítva. Isten felé nyitott virágok vagyunk. Ha előtte bezárulunk, mint a virág fény nélkül, mi is elfonnyadunk és elsorvadunk. Ez a cselekvésünk motivációja. Mindabból, amit kapunk, vissza is kellene adni valamit. Istennek az a természetes, ha ad nekünk, és amit ő „kap” tőlünk, arra leginkább mégiscsak nekünk van szükségünk. Ennek a gyújtópontja a hit, aztán a hálaadás, végül az Istenre figyelő élet.

A bűn

- **Lényege.** A keresztény bűnfelfogás Isten, a Teremtő elé állít bennünket. Hasonlatosságára teremtett, arra méltatott, hogy az ő életének közösségébe hívjon bennünket. Ezt megtette. Ő a gazdánk, Atyánk, mi pedig gyermekei vagyunk. Ezért a kapcsolatért mi is felelősek vagyunk, s ez elől soha semmilyen indokkal nem térhetünk ki. A bűn tehát az Istennel való viszonyunk megromlása, felbomlása.
- **Hatása.** A föl- és megbomlott Isten-kapcsolat önmagammal és ember-társaimmal egyaránt föl- és megbomlott emberi kapcsolatokhoz vezet.
- **Tere.** A bűn habituális; nemcsak a szavak, tettek, gondolatok, érzések

lehetnek bűnösök, hanem az egész ember lénye. Az egyes bűnök legyőzésével az ember még nem szabadul meg a bűnösségtől. A bűn az ember létállapota.

- **Aktivitása.** A bűn nem egyszerűen közönyösség, hanem istenellenesség. Nem csak elfordulás, hanem ellene fordulás.

A bűneset

- **Katasztrófa.** A fentiekből következik, hogy az Isten–ember kapcsolatban valami katasztrófának kellett történnie. A bűnbeesés minden addigi jót és megszokottat felborított, azóta semmi sem lehet a régi, visszafordíthatatlan esemény, a helyreállítás lehetetlen. A bűneset tipikusan mély értelmű leírása ennek a katasztrófának (1Móz 3).
- **Mindenki kárvallottja.** A bűneset nem egy eset, hanem „az” eset. Az emberi nem élettörténetének elkezdjé bűnös lett. Ebből fakad az eredendő bűn. Ezt cipeli magában az emberiség, Ádám óta öröklődik.
- **Restauráció?** Teremtéshitünkéből fakad, hogy nem önmagunktól és önmagunkért léteztünk, hanem Isten miatt vagyunk, az ő képére teremtettünk. Ezt jól elrontottuk, ezért tartozunk neki. Jóvátételt kellene tennünk. Ez azonban kizárt. Ahogyan az idő egyenesen minden egyes pillanatunk rögzítve van – már az előző óra is –, úgy az elkövetett bűnök is rögzítve vannak. Az időben nem tudunk visszamenni, hogy megváltoztassuk a pillanatot; a bűneinket sem tudjuk meg nem történtté tenni. Azok bevésszöttek a személyes történetünk naplójába. Nincs más választásunk, mint beismerni és bocsánatért könyörögni.

A bűn következménye

- **Az ember elveszett.** Az ember elszakad Istentől, és a tőle való függetlenségben keresi a maga szabadságát, a maga urává válik, autonóm személyiség lesz. A bűn tragikuma, hogy ezzel az ellenkezőjét éri el. Amikor szabadnak érzi magát, akkor igazán a bűn szolgája, rabja. Végül a bűn zsoldja a halál lesz (Róm 6,23). A bűn és a halál között mélységes kapcsolat van.

A sátán személye

- **Hatalom.** Az *Ágostai hitvallás* (Melanchthon, 1530) XIX. hitcikke a bűn okát a gonoszok és az istentelenek akaratában nevezi meg. „Amikor hazugságot szól, a magáéból szól, mert hazug és a hazugság

Atyja.” A sátán ezért lehet a legfőbb istenellenes világhatalom, aki Isten akaratát, műveit minden téren, kicsiny és nagy dolgokban egyaránt gátolni, megzavarni, megsemmisíteni törekszik. Ezt a bűnön keresztül érvényesíti, eszköze Isten még most is legkedvesebb teremtménye, a bűnös ember.

- **Harc.** A teremtés koronájáért folyik a harc, ezért nekünk kell állást foglalnunk ebben a harcban. Egyedül azonban nem tudunk harcolni a sátán és a bűn ellen, mert ő hatalmasabb, intelligensebb, mint mi.
- **Erőviszonyok.** A sátán nem rendelkezik önálló valósággal. A negatív mindig a pozitívon élőködik, amelyet eltorzít. Ha teljesen uralmába vehetné a pozitívot, önmagát megsemmisítené. A sátán sohasem uralkodhat Krisztuson, hiszen Krisztus képviseli a létezés teljességét. Isten öröktől fogva lévő, tehát önmagában (a pozitív és negatív erők egységként) létező valóság.

Az önmegváltás lehetetlensége

- **A megoldás keresése.** Ha egy viszony megromlik, akkor csak a másik fél megbocsátása tudja azt helyrehozni. Az ember képtelen önmagától visszaállítani a bűn okozta helyzetet. Ehhez szükséges Isten szeretete, amelyből egy csepp is több, mint amire az ember valaha is képes.

Házi feladat

- Az Ószövetség könyveinek megtanulása.
- János írása szerinti evangélium második harmadát, a 11.-től a 20. fejezetig elolvasni.

3. Jézus

Titok

- Jézus a „testté lett ige” – személyének titkát nem tudjuk megfejteni, de gondolkodni és beszélni szabad, sőt kell róla, hogy megérezzük: elfogadjuk és imádjuk Isten csodájának titkát.
- Egyedül a Bibliából meríthetünk. Minden felismerésünk a Bibliában, azon belül pedig az evangéliumokban gyökerezik.
- **Niceai hitvallás** (381): „...aki az Atyától született minden idő előtt, világoosság a világoosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől; szüle-

tett, nem teremtett, egylényegű az Atyával és általa lett minden.” Ha Isten jóságából és szeretetéből indulunk ki, akkor Jézus ugyanazzal a szeretettel azonosítható, azzal egylényegű. Jézus emberségében ugyan korlátozott lény, de Istennel azonos. Embersége teszi őt különbözővé Istentől. Jézus a *perfectus homo*, a tökéletes, az igazán ember, hiszen lényege a szeretet.

Jézus nevei

- Kortársai, a Biblia szerzői szavai és tettei alapján alkalmaztak Jézusra krisztológiai címeket.
- Jézus nevének jelentése: szabadító. Józsué, Jehosua, Jósua az egyiptomi fogságból való szabadulást követő honfoglalás vezetője. Nevének jelentése: Jahve az üdvösség, megváltó, üdvöt hozó.
- Krisztus = Messiás = Felkent. Ezek nem tulajdonnevek, hanem Jézus isteni tejhatalmára utalnak. „*Te vagy a Krisztus, az élő Isten fia!*” (Mt 16,15) (Krisztusnak meg kell hálnia, mert elfogadja a Krisztus címet.)
- Jézus Krisztus nem egy név, hanem a Kr. e. 4 és Kr. u. 29 között Názáretben élt Jézus nevének és egy címnek a kombinációja.
- Rabbi: nagy ember, tanító, mester.
- Immánuel: velünk az Isten (Mt 1,23).
- Isten Fia, (Istennel azonos, belső egység) Úr (Isten kiejthetetlen nevének helyettesítésére az Adonáj szót használták, de a császárkultuszban már a pogányok az istenek rangjára emelkedett uralkodót nevezték így), az ige, szolga, üdvözítő, Isten báránya.
- Az evangéliumok irataiból megállapítható, hogy Jézus fellépése nem a különböző címek és nevek elfogadtatására irányult, hanem Isten országára.

Theologia gloriae – theologia crucis

- **Theologia gloriae** (a dicsőség teológiája): a reformáció korát megelőző misztika gondolkodása Jézus megismeréséről: az ember Krisztushoz vezető útját írja le. Isten és világát extatikus úton tapasztalja meg. A jócselekedetek nélküli megigazulást szerző hit reformátori tanításával nem összeegyeztethető.
- **Theologia crucis** (a kereszt teológiája): Jézus Krisztus az Istennek az emberhez vezető útja. A hit nem az én kinyújtott „csápom” Isten felé, hanem Isten csápa felém, amivel engem ér el. Luther: a hit nem tapasztalás.

talás, a hit megtapasztaltatik. A kereszti teológusa nem akar a kereszti mögé látni, hanem elfogadja Jézus személyének és megváltásának titkát: „Ez vagy te, és én ezt tettem érted” – mondja Isten a kereszti szemlélő embernek.

Mit tett Isten velünk?

- Isten emberszeretete, vagyis Jézus maga nem csupán szó vagy tan, amely az értelmet foglalkoztatja, hanem teremtő cselekvés, amelynek nyomán megújul a bűnös, az Istentől elidegenedett ember.
- Megváltott. Paradoxon. Jézus, a bűntelen meghal a bűnök miatt.
- A megváltás nem a testtől való megszabadulás, hanem az emberi test és lélek radikális irányváltása.
- Jézus hármastisztje: próféta – kinyilatkoztatja Isten akaratát; főpap – a tökéletes áldozat bemutatója önmagát adja áldozatul; király – uralkodik az Atya jobbján.
- Jézus Krisztus műve: megbékélés, kiengesztelődés Istennel (a mi oldalunkon áll, könyörög az Atyához, az egyetlen közbenjáró).
- Jézus Krisztus műve: a sátán fölött aratott győzelem.
- Jézus Krisztus műve: a helyettes áldozat (őszövetségi engesztelő áldozat helyett).

Jézus és én

Otthoni csendes meditáció arról, hogy milyen kapcsolatomban van Jézussal, mit jelent ő nekem. Írjuk le néhány mondatban ennek összefoglalását.

Házi feladat

- Az Őszövetség könyveinek ismétlése
- János írása szerinti evangélium 21–24. fejezeteinek elolvasása.

4. Úrvacsora

Eukharisztia

- εὖ – ’jó, jól, helyesen, szépen’ és a χαρίζω – ’kegyelem’, ’a kegyelem megnyilvánulása’, ’kegyelemből fakadó tett’ szóösszetételből alakult ki.
- A χάρις szó jelentése még: ’öröm, örvendezés, gyönyörködés’, illetve ’hála, hálás érzület, köszönet’, a hála kinyilvánítása erőteljes verbális

jelleggel. Az úrvacsorához kapcsolódva használták a szót, amikor a hálaadás kelyhéről (az áldás poharáról) beszéltek (1Kor 10,16). Az első keresztények gyülekezeti életében ez a szó használata vált megszokottá.

- Az evangélikus egyházban (de protestánsoknál mindenütt) két szentség, szakramentum van: a keresztség és az úrvacsora. A szentséghez három kitételnek kell megfelelni: Krisztus rendelte el igével, van látható jele, és az üdvösségünkhöz kapcsolódik.

Az úrvacsora eredete

- Húsvét ünnepe, a kovásztalan kenyerek napja (macót ünnep), a pászka (átlépés, megkímél, nem bánt, szabadulás). A pászkavacsora az egyiptomi szabadulásra emlékeztet (2Móz 12,1–20). Ez a zsidó húsvét. Bárányáldozat, felkészülés a menekülésre a 10. csapás előtt, ha tetszik böjt.
- Jézus azon az éjszakán, amelyen elárultatott... (Igehelyek: Mt 26,20–29; Mk 14,17–25; Lk 22,7–23)
- Kenyér, kovásztalan, a készülődés jele, Jézus halála előtti nagy zsidó ünnep étke, egyszerűen elkészíthető és bor, a mindig elérhető, nemes ital, a becsben tartott izraeli növényből, a szőlőből készült ital.
- Jézus rendelte el, az ő emlékezetére.
- Mi tehát az úrvacsora? Krisztus teste és vére kenyérben és borban, amelyet Krisztus igéjével rendelt el, hogy mi keresztények együk és igyuk.

Luther tanítása

- „Accedat verbum ad elementum et fit sacramentum.” „Az ige társul az elemhez (anyaghoz) és szentséggé lesz.” Szent Ágoston megfogalmazását Luther egy az egyben átveszi.
- Ha az igétől elválasztjuk a kenyeret és bort, nem marad semmi más, mint kenyér és bor!
- „Noha gazember veszi vagy adja a szentséget az épúgy az igazi szentséget adja vagy veszi, mert az nem ember szentségén, hanem Isten igéjén alapszik.” Az úrvacsora tehát nem az ember erejéből és ereje által, hanem Isten cselekvése által az ember hitén keresztül hat.
- A szerzési igék legfontosabb szavai, amelyek személyessé teszik a Krisztussal való közösségünket az *értetek ...adatott és kiontatott... bűneink bocsánatára* – Krisztus teste és vére kincs – ez a miénk, nekünk,

nekem adatott. Jézus a kereszten halt meg, de ott már nincs szó vacsoráról. Ezért hivatkozunk az utolsó vacsorára.

- Aki magára veszi az „értetek” szót, és hisz abban, hogy Jézus értünk élt itt, halt meg és támadt fel, az megkapja az üdvösséges jót.
- Gyakran éljünk vele: ne szalasszuk el ezt a nagy kincset!
- Sohasem leszünk egészen tiszták, de megtisztulhatunk!
- Az önvizsgálat segít az Isten előtti megállásunkban, a bűnbocsánat elnyerésében, a test és vér magunkhoz vételét készíti elő.

Amit az úrvacsorában kapunk

- Közösség Jézussal
- Közösség egymással
- Bűnbocsánat
- Öröm
- Ígélet

Felekezeti értelmezések

- Evangélikus: reálprezencia, valóságosan jelen van, de csak „in actu” hat.
- Református: emlékvacsora, megismételjük az utolsó vacsorát, mert Jézus ezt kérte.
- Katolikus: transzsubstantiatio, átlényegülés, Krisztus teste az ostyában és borban van, a bor Krisztus-korty, és az ostya Krisztus-darabka.

Házi feladat

Az Újszövetség könyveinek megtanulása

5. Kérdések órája

- A felnőttkonfirmandusok bármilyen kérdést feltehetnek, amit esetleg már az előző találkozás alkalmával írásban is megfogalmaztak. A kérdéseket csoportosíthatjuk, sorrendet állíthatunk fel, a periférikus kérdéseket külön személyes beszélgetésben is megválaszolhatjuk.
- Ajánljuk fel a négyszemközti személyes beszélgetést, hogy ezzel is segítsük a felnőttek felkészülését, az első úrvacsoravételt.

6. Reformáció

Luther Márton rövid életrajza

- 1483. Eislebenben született jómódú családban
- 1501–1505. Az erfurti egyetem hallgatója, jogi kar
- 1505. Erfurtban Ágoston rendi szerzetes (viharélmény)
- 1506. Szerzetesi fogadalom
- 1507. Áldozópappá szentelik
- 1510–1511. Luther Rómába zarándokol
- 1512. Wittenbergben a teológia doktora, a bibliai tanszék vezetője, Zsolt, Róm, Gal, Zsid magyarázata
- 1514. a wittenbergi vártemplom papja
- 1517. október 31. A 95 tételt a wittenbergi vártemplom kapujára tűzi ki „...a dallam túlságosan magas kezdett lenni a hangomhoz képest.”
- 1520. Kiközösítő bulla Luther ellen
- 1521. Kiközösítés „Exsurge Domine” (a kiátkozást máig nem vonták vissza – következményei) és menekülése Wartburgba
- 1522. Wittenbergi évek (az Újszövetséget tíz hét alatt fordította le) „Itt ülök egész nap, mint a leglustább és legszánalmasabb ember. Olvasom a görög és a héber Bibliát.”
- 1525. Esküvő Katharina von Borával
- 1522-től parasztháborúk. A nép éneke: „Összegyűltek az urak, tanácskozni kezdtek, / Szóltak a parasztok, belőlünk nem esztek! / Vitték ám az urak haza irhájukat, / S szóltak a parasztok: lenyúzzuk irhájukat.”
- 1534. A Biblia teljes kiadása német nyelven
- 1546. Eislebenben meghalt. Utolsó cetlire írt gondolatai: „Ne gondolja senki, hogy a Szentírást eléggé megízlelte, habár száz esztendőn át kormányozta is a prófétákkal és az apostolokkal a hívek közösségét.” Befejezésül írta: „Koldusok vagyunk, ez így igaz!” (Haláltusájában Isten kegyelmébe ajánlja „lelkecskéjét”, amit szerényen mindig így nevezett). A wittenbergi vártemplom szószéke alá temetik, ahonnan indult a reformáció. Melancthon gyászighirdetésében prófétának nevezi, aki előtt nem az eszesség, hanem Isten kinyilatkoztatása tárta fel a megbocsátás tanát.

Teológiája

- Az istentisztelet középpontja az igehirdetés – „viva vox evangelii”, az evangélium élő szava. „Én prédikátor voltam itt, a helybeli kolostorban és újsütetű doktor, heves szenvedéllyel bújtam a Szentírást.”
- Egyszerű tanítás (*Asztali beszélgetések; A keresztény ember szabadságáról; Kis és Nagy káté*)
- Bibliai alapú rendszeres teológia
- Krisztusra vonatkoztatott Szentírás
- A 4 „sola” (sola fide, sola gratia, sola Scriptura, solus Christus: egyedül a hit, egyedül a kegyelem, egyedül a Szentírás, egyedül a Krisztus)
- Törvény és evangélium
- A kettős birodalomról szóló tanítás: Krisztus országa és a világ birodalma
- Nem érdem, hanem hit
- Úrvacsoratan
- Két szentség (keresztség, úrvacsora)
- Családi élet (az apa a család lelkésze, lelkészek házassága)
- *Kis és Nagy káté* (kézbe adni)

Mai hatása

- (1,1 milliárd katolikus), 400 millió protestáns, 100 millió lutheránus
- A legnyitottabb keresztény egyház
- A zene egyháza (Bach, Luther kb. harminc éneket szerzett, a világi dallamokra egyházi szöveget írt: „Ne tartson meg az ördög minden szép nótát magának.”)
- Értelmiségi egyház (Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium)
- A paritás elve (lelkészek és laikusok együtt vezetik az egyházat)
- A II. vatikáni zsinat (1962–1965) felismerései hasonlóságot mutatnak a reformáció felismeréseivel, az ökumené (keresztény egyházak közeledése egymáshoz) hídépítője

Házi feladat

- Lehetőség szerint megnézni a *Luther* című filmet (esetleg közösen, amit aztán meg lehet beszélni)

7. Egyetemes egyháztörténet

Kezdetek

- A kereszténység születése az ókorban ismert világ nyugati felét érintette (a Tigris és az Eufrátesz országai, Britannia, Rajna, Duna, Európának a római impérium fennhatósága alá tartozó része.) A többi földrész ekkor még ismeretlen vagy a kereszténység számára misszió kívüli terület.
- A Római Birodalomban a zsidóság elterjedése elképesztő méreteket öltött. Különcségük miatt sem a görögök, sem a rómaiak nem kedvelték őket. A zsidóság már ekkor is diaszpórában (szórványban) élt.
- A kereszténység létrejöttének első számú indítéka Jézus személye.
- Ösgyülekezet: Jeruzsálem, a kereszténység anyagyülekezete. A 40-es évek végétől a 60-as évekig kialakultak a Kis-ázsiai gyülekezetek (Páli levelek tanúskodnak róluk). Az ösgyülekezet és a keresztény zsidók között nincs egyetértés, Kr. u. 70-ben Jeruzsálem lerombolása (római-zsidó háború).
- A keresztelés előtt hitoktatást tartottak, elsősorban a nem zsidóknak. Justinus: „Mindazok, akik meggyőződnek arról, amit tanítottunk nekik, hisznek benne, és igaznak mondják azt, végül pedig ígéretet tettek, hogy ezeknek megfelelően fognak élni, azokat utasítani kell, hogy imádkozzanak, és böjttel könyörögjenek Istenhez.”
- 130/140 körül kötöttebb formák kialakulása, de még rendezetlen istentiszteleti élet a jellemző. Ettől kezdve a gyülekezeti élet megszilárdulása indul el.
- A karizmatikus ajándékokkal megáldott apostolok, próféták és tanítók a „lelki életért”; a püspökök és diakónusok a szervezeti egységért feleltek. Ahogyan „apadt a Lélek”, úgy nőtt a püspökök, diakónusok szerepe. 160/180-ra kialakul az egyház. Megjelenik a hierarchikus jelleg, a laikusok és a papi rend közötti szakadék.
- Megszilárdul a zsinati rendszer (hét egyetemes zsinat a 8. századig), amelyben a keresztény tanítást egységesítik, és kialakulnak a hitvallások. (Valóban Isten fia volt Jézus? Ki teremtette a világot? Hogyan értsük a megváltást?)
- Megjelenik a keresztény irodalom, kultusz és filozófia. „Cassiodorus miniszter, VI. sz., a pápához intézett írásában: »Látván, hogy az iskolák hemzsegnék a világi irodalom iránt sóvárgó diákoktól, gyűjts al-

írásokat, és (...) legyenek inkább keresztény, semmint világi iskoláid Róma városában éppúgy, mint ahogyan az már régóta van Alexandriában.«”

- 150-től kialakul a keresztény művészet.
- Templomaikat bazilikának (görög: *sztoa baziliké* = királyi csarnok, latin: *basilica domus* = isteni királyság) nevezik el: téglalap alakú templomtér és ellipszis alakú szentély.
- 250 körül még csak a Római Birodalom töredéke tartozik a keresztény egyházhoz, de Nagy Konstantinusz (313) államvallássá tette a kereszténységet, majd Theodosius 4. sz. vége, 5. sz. eleje idején az egyetlen elismert vallás lett a nagy birodalomban.
- Apologéták (hitvédők)
- Császárkultusz, hellenista-római szellemiség, hellenisztikus nyelv. Görög-római kultúra; a 4. századtól a görög helyett a latin nyelv átvette a vezető szerepet.
- A Római fennhatóság alá kerülő népek kultuszok megmaradtak – szinkretizmus – a vallások egybeolvadásának folyamata. A 3–4. századra kialakul a kereszténység kontra pogányság, azonban egyre inkább elterjed a monoteisztikus (egyistenhit, szemben a politeizmussal) nézet, amelyben a keresztény propaganda formai feltétele teljesül. Augustus császár idejében, tehát Jézus korában élénkült meg a vallási élet, amely egészen a 3–4. századig tartott.)
- A pápaság kialakulása (Damasus, 366–384).
- Augustinus (Szent Ágoston) a kor legnagyobb teológusa; az antik világ vége, a középkor sajátosságai
- Az 5. századtól kialakultak a szerzetesrendek (nem keresztény találmány). Kézműves iparral, kertészettel, másolással, imádkozással foglalkoztak. A Benedek-rendiek az elsők. Később a császárok papi kiváltságban részesítették és hatalmas földbirtokokhoz juttatták őket.
- A gótok és a frankok (mai Spanyolország és Franciaország területe). A frankok a christianissimus jelzót kapták (legkeresztényibb). Az európai kereszténység kialakulásának oszlopai.
- A 7–8. században a mai Németország és Svájc területén élők lettek keresztények.
- 10–12. század, a katedrálisok kora
- 11–12. század, a szerzetesrendek alapításának kora (premontrei, karthauzi, karmeliták)

- 11–15. század, a skolasztika kora: Anselmus az atyja, észérvekkel akarták bizonyítani Isten létét, Jézus istenségét, a bűnbocsánatot, tehát hit nélküli teológiát gyakoroltak.
- 10–13. század, a keresztes hadjáratok kora (1096-tól). Mohamedán kézből vissza akarták szerezni a Szentföldet, ezért bűnbocsánatot, adósságghalasztást, jobbágyoknak felszabadítást ígértek, jele a vörös kereszt lett.
- 1054: egyházszakadás. Keleten: görög nyelv, elmékedő hitélet a jellemző; nyugaton: latin nyelv, jogi, szervezeti kérdések előtérben. Kelet nem volt hajlandó kiszolgálni az egyre növekvő pápai igényeket. Kölcsonösen kiátkozták egymást. A két központ Konstantinápoly (pátriárka) és Róma (pápa) lett. Negyven év múlva megindultak a keresztes háborúk az elveszített keleti területek visszaszerzéséért.

Reformáció

- Az evangélikus és a református egyház megszületése
(Külön óra anyaga)

Pietizmus

- 17. század közepe: Spener: *Pia desideria*. Biblia, egyetemes papság elve – praxis pietatis – hitvita mellőzése helyett szeretet – lelkesképzés reformja a gyakorlati teológia irányába – hitébresztő, hitépítő igehirdetések propagálása.
- Gyengesége a teológia mint tudomány háttérbe szorulása, a vallásos gőg, a rajongás
- Zinzendorf: hernhuti gyülekezet – Útmutató.

Más protestáns egyházak születése

- Metodisták: Anglia, majd Amerika, 18. század első fele, John Wesley, tanítása középpontjában a megtérés áll (hely, nap, óra).
- Baptisták: Anglia, majd Amerika, 17. sz. első fele, John Smith, a Szentírás az egyetlen zsinórmérték, felnőttkeresztség, egyetemes papság

Kereszténység ma

- Minden térités ellenére a keresztények részaránya a világ népességéből egy évszázad alatt 34,4-ről 32,3 százalékra csökkent. Ugyanebben az időszakban a muzulmán arány 12,4-ről 19,2-re, a hinduké pedig 12,5-ről 13,7 százalékra nőtt. (A buddhisták aránya ellenben 7,8-ról 5,7 száza-

lékra csökkent.) A legnagyobb mértékben a törzsi vallások híveinek a létszáma csökkent: 6,6-ról 1,6 százalékra.

- Ökumené – a közeledés hivatalos fóruma, a közös értékek hangsúlyozása.

Házi feladat

- Az evangélikus templom berendezési tárgyainak megtanulása (kb. 40 db)

8. Biblia

Bevezetés

- A Biblia Isten szava könyvek, levelek, próféciák, történetek formájában.
- Szövege Isten Lelke által ihletett.
- Igei kinyilatkoztatás – *apokalüptein*: 'leleplezni', 'a takarót levenni', 'felfedni valamit'; Isten akaratát, üdvtervét, országának építését embe-
reken keresztül hozza a világ tudomására, akik leírják és megőrzik Isten
üzenetét (emlékeztetőül: egyetemes kinyilatkoztatás – Isten munkáját,
nagyságát felismerni a természetben).
- A szó jelentése: könyvecskék.
- „Szentnek” mondjuk, mert a szenttel találkozunk benne.

Kanonizáció

- A *kanón* 'mérővesszőt', 'zsinórmértéket' jelent.
- A bibliai kor könyveinek válogatását tartalmazza.
- Hitelességének és tisztaságának egyik hitünkön kívüli bizonyítéka az az igazságtartalom és meggyőző hatalom, amivel az igén keresztül találkozunk.
- Az ószövetségi kánon Jézusig zárult le, de már a LXX is a teljes Ószö-
vetséget tartalmazza, az Újszövetségre pedig Kr. u. 367-ben mondja ki
Athanasius püspök, hogy 27 könyvet tartalmaz, ami azóta is így van.

Az Ószövetség kortörténete, keletkezése

Kortörténet

- Josefus Flavius ókori történetíró *A zsidók története* című műve, Eusebius, Philo, Hérodotosz művei és a Talmud egészíti ki, támasztja alá, bizonyítja az Ószövetség könyveinek igazságát.

- A piramisok falain rögzített események összhangban vannak a zsidó történetekkel.
- A diplomáciai levelezéseket a Biblia könyveinek keletkezésével párhuzamosan írták meg a zsidó nép történetének egyes mozzanatait.
- Korszakolás
  - Pátriárkák kora (ősatyák: Ábrahám, Izsák, Jákób) kb. 1750–1620
  - Egyiptomi tartózkodás: kb. 1620–1270
  - Kivonulás Egyiptomból (exodus): kb. 1270–1220
  - Józsué honfoglalása: 1230–1220
  - Bírák kora (pl. Sámson): 1010–970
  - Királyok kora (pl. Saul, Dávid, Salamon): 1225–931
  - Kettős királyság kora (Izrael, Júda): 931–772
  - Babiloni fogság: 6. század
  - Próféta kora: Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel, stb.): 6–5. század
  - Intertestamentális kor (Nagy Sándor és utódai): 4–1. század
- Az ószövetségi kánon kialakulása: 3. század
- Feltárások: Babel tornya, Siratófal
- Első írásos feljegyzések a Kr. e. 10–9. századból valók (Dávid király története, Mózes könyveinek keletkezése).
- Józsuétól a Királyok könyvéig szájhagyományokat rögzítettek, ez a deuteronomista történetírás, amely a választott nép néppé válását írja le.
- Ezt követően számos írásos emlékek bizonyítja a bibliai történetek történeti hitelességét.

Nyelvezete

- Az Ószövetség héber nyelven íródott (balról jobbra olvassuk).
- Az Ószövetség görög fordítása a Septuaginta LXX (70-es, 70 tudós fordította) Kr. e. 250 körül.
- Bemutatása, körbeadása.

Tartalma

- Teremtés (két történet: jahvista, elohista)
- Isten és a választott nép, a zsidóság kapcsolatának története
- Az ősatyák története: Ábrahán, Izsák, Jákób, majd József
- Bírák, királyok története
- Próféta működése (négy nagy, tizenkét kis próféta jelentőségük szerint)

Az Újszövetség kortörténete, keletkezése

Kortörténet

- A négy evangélium (Máté, Márk, Lukács, János) Jézus életét ölelik fel (Kr. e. 4 – Kr. u. 29)
- Kr. u. 29–36 – nyugalmasabb korszak
- Kr. u. 36–42 – zavargások, Jeruzsálemből menni kell, elkezdődik (a zsidók részéről) az üldözések kora és ezzel együtt a misszió, Pál apostol működni kezd.
- Kr. u. 44-től pogánymisszió
- Kr. u. 64–96 – a római császárok is üldözik a keresztényeket.
- Az Újszövetség könyvei Kr. u. 40-es évektől a Kr. u. 130-as évekig terjedő időszakban keletkeztek.

Nyelvezete

- Az újszövetségi kor nyelve az arám, de a könyvek görög nyelven íródtak.
- Jézus arámul, görögül és héberül is beszélhetett.

Tartalma

- Evangélium: 'örömhír' – Jézus, Isten Fia eljött hozzánk, hogy meghaljon bűneinkért és feltámadjon megigazulásunkért.
- Szinoptikusok: együtt nézők, együtt látók: Maté, Márk, Lukács.
- A legrégebbi evangélium a Márk írása szerinti, ez az úgynevezett „ős-Márk”.
- János evangéliuma Jézus életének értelmezett teológiai írása.
- ApCsel: az első néhány évtizedet öleli fel, a tizenkét apostol és Pál missziói munkáját.
- Levelek: tizenhárom Páltól, kettő Pétertől három Jánostól, egy Júdástól.
- Jelenések könyve: apokaliptika, a végítéletéről és az ahhoz vezető útról szóló jánosi látomás.

Házi feladat

- A Lukács írása szerinti evangélium elolvasása.

9. Etikai és dogmatikai kérdések

Nyomtassuk ki az alább olvasható szavakat (40-50-es betűméretben), majd egy függőleges felületre két oszlopba próbálják a felnőttek szétválogatni együtt, de a lelkész segítségével nélkül. A válogatás szempontja: mi az, ami egy keresztény hívő ember életébe még beleférhet, és mi az, ami már nem. Az ebből kialakuló beszélgetés jó alkalom arra, hogy a keresztény ember életében felmerülő etikai és dogmatikai kérdésekről gyakorlati példákon keresztül beszélgessünk. Ne ijedjünk meg a mindkét oszlopba besorolható, nem egyértelmű szavaktól, ezek jó alkalmat teremtenek a spontán disputára.

biztos, becsületes, hazaszerető, stréber, öntelt, kormánytisztelő, segítőkész, ellenség szeretete, adófizető, napi imádkozó, karrierista, mesterkelt, temp-lomba járás, békülékeny, flörtölő, lojális, konzervatív, okos, életrealó, érzékeny, istenfélő, rendszerető, igazságos, szívélyes, féltékeny, magának való, zárkózott, szórakozott, hiú, igazságszerető, adakozó, engedelmes, buzgó, törvénytisztelő, visszafogott, családcentrikus, önfeláldozó, pletykás, nyitott, empatikus, jókedvű, közösségszerető, csendes, gőgös, megalkuvó, áldozatkész, bőbeszédű, egoista, találékony, sikerorientált, igazmondó, kitartó, buzgó, bizalomgerjesztő, megfontolt, vallásos, alázatos, részrehajló, felszabadult, híres, szabadszájú, haszonleső, élelmes, humoros, számító, önző

10. Lelkigyakorlat

10.00: Nyitóáhitat

- Énekek: Ne félj Sion, ne lankadjon kezed, Szívem csendben az Úrra figyel, ki segít
- Textus: Róm 8,31: „Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?”
  - Isten nevében indultunk el.
  - Mózes: ha nem jön velünk a te orcád, mi sem indulunk tovább.
  - Pál apostol: „*Sem halál, sem élet (...), sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.*” (Róm 8,38–39)

- A mennyei Atya biztonságot ad, az ő oldalán nem kell aggódnunk, kik törnek ránk, kik akarnak elbizonytalanítani, kik tesznek nekünk keresztbe.
- A veszély nem szűnik meg, de a félelem igen.
- Áldó hatalmak oltalmába rejtve élünk.

10.15: A nap témája: az úrvacsora

- Éneklés
- Szerzési igék felolvasása
- Megbocsátás, áldozat, közösség, öröm – a szavak értelmezése
- A megbocsátás folyamata...
  - Beszélgetés hármass csoportokban: mit jelent számodra, hogy megbocsátottak neked? (15 beszélgetés)
  - Írd le, mi volt eddig a legnagyobb, amit valaki neked megbocsátott.
  - Isten bocsánata Jézusért (Hogyan bocsátott meg Jézus?)

12.30: Ebéd

13.15: Séta

14.00: Keresztény életvitel (cetlik megbeszélésének folytatása)

16.00: Záróáhítat

- Ének: Kenyered és borod táplál engem
- Textus: Jn 13,1–11 – Lábmosás; Lk 22,7–23 – Az utolsó vacsora
  - Történetünk Jézus alázatáról szól.
  - A tanítványok felkészítésének utolsó szakasza.
  - Jézus közvetlensége, emberszeretet, szolgálata rajzolódik ki.
  - Az utolsó vacsorában titokzatosan van együtt tanítványaival.
  - Lelki élmény, amelynek gyakorlatát meg is hagyja nekünk.
  - Legfontosabb szó az „értetek adatott”.
  - Imádkozva, teljesen megüresítve magunkat készüljünk az első úrvacsoravételre.

11. Vetélkedő

Villámkérdések (1 pont)

Mit jelent a politeizmus?

Hogy hívja az Ószövetség azt, ami Isten helyét akarja elfoglalni az életünkben?

Mihez hasonlíthatjuk a Szentháromságot?

Mit jelent az, hogy szakramentum?

A Kr. u. 4. században melyik püspök hitvallása foglalkozik a Szentháromság-tannal?

Mit jelképez a kenyér és a bor?

Mit jelent a Deus absconditus?

Mit jelent Jézus neve?

Mi az igei kinyilatkoztatás?

Mi az egyetemes kinyilatkoztatás?

Mikor volt a reformáció?

Kinek a képére teremtette az Isten az embert?

Kire vonatkozik: perfectus homo?

Mi történt nagycsütörtökön?

Hogy van az héberül, hogy szív?

Mit jelent az, hogy habituális bűn?

Milyen szerzetesrendbe vonult be Luther?

Hogyan tehetünk jóvátételt Isten előtt bűneink miatt?

Hány órákor halt meg Jézus?

Mi az úrvacsora két jegye?

Rendelkezik a sátán önálló valósággal?

Mikor volt a vatikáni zsinat?

Mikortól létezik Jézus?

Ki volt Jézus édesapja?

Mi az úrvacsora két jele?

Hány hét alatt fordította le Luther az Újszövetséget?

Hány szentségünk van?

Melyek ezek?

Mire emlékezünk nagypénteken?

Mikor halt meg Luther?

Mi a szereztetési ige legfontosabb szava?

Tippelés

Hány evangélikus él Magyarországon?
Hányan férnek el a templomunkban?
Hány gyülekezet van az egyházmegyében?
Hányan ülték körül az asztalt az utolsó vacsora végén?
Hány millió protestáns van a világon?
Hány gyülekezeti tagunk van?
Hány település tartozik egyházközségünkhöz?
Hány éves a püspökünk?

Fejezd be!

A bűn zsoldja a ...
Jézus, a testté ...
Mózes 5 könyve, ... (3 könyvet)
Ézsaiás ...
Zsoltárok ...
Ezsdrás ...

Magyarázd el! (3)

Mit tudunk a Szentháromságról?
Mi a bűn lényege?
Istennel hogy lehet kapcsolatunk? (csáp)
Mi a húsvét ünnepének eredete?
Mitől mondhatjuk valamire azt, hogy szentség?
Mit kapunk az úrvacsorában?
Hogyan értelmezik az úrvacsorát a felekezetek?
Érdem és hit összefüggése.

Sorold fel!

Jézus legalább öt nevét, elnevezését.
Jézus három tisztét.

Írd le!

Az „Erős vár a mi Istenünk” első versszakát!
A reformáció négy alapelvét, a négy solát!

Bibliai totó

- Ki mondta el először Jézus születésének hírét? (Mária, angyal, az Atya)
Ki keresztelte meg Jézust? (magát, János, nem volt megkeresztelve)
Hányszor kísértette meg az ördög Jézust? (1; 2; 3)
Volt halász a tanítványok között? (igen; nem)
Hány tanítványa volt Jézusnak? (11; 12; nem tudjuk a pontos számot)
A magvető példázatában mi a mag? (ige; a hit; Jézus mag-a)
Jézus hogyan csendesítette le a tengert? (szavával; nem csendesítette le; lecsendesítette, de az elsőre nem sikerült)
Hány embert vendégelt meg Jézus? (5000; 5000 + asszonyok; 5000 + asszonyok + gyermekek)
Hány hal volt a tanítványoknál? (kettő; öt; egy sem)
Jézus megdicsőülésénél hány tanítvány volt jelen? (egy sem; három; mind a 12)
Jézus tanította a Miatyánkot? (igen; nem)
A nagy vacsorán kik vettek végül részt? (minden meghívott; csak a tanítványok; bárki részt vehetett)
Mi volt a tékozló fiú utolsó foglalkozása? (munkanélküli; kondás; pásztor)
Mivel végződik a gazdag ifjú története? (a gazdag ifjú elszomorodott azon, amit Jézus mondott neki; Jézus megbocsátotta bűneit; tanítványa lett)
Min könnyebb a tevének átmenni? (kapun; vízen; tú fokán)
Az özvegyasszonynak hány fillérje volt? (egy; kettő; három)
Kivel imádkozott Jézus Gecsemáné-kertben? (magában; tanítványaival; nem imádkozott)
Hány sebe volt Jézusnak? (három; négy; öt)
Ki nem hitte el, hogy feltámadt? (Péter; János; Tamás)
Kik vették észre először, hogy Jézus feltámadt? (asszonyok; az örök; a tanítványok)
Mit csinált Jézus akkor, amikor mennybe ment? (imádkozott; becsukta a szemét; áldott)

Bibliaiskola

Bibliaiskola Jónás próféta könyvéről

A bibliaiskola egy 8 részből álló sorozat, amely akár havi, heti, napi rendszerességgel használható, az egyes témákat összevonva csendeshetek, családi és ifjúsági táborok témájaként is alkalmazható.

Az alábbiakban csak vázlatot adunk, hiszen – a fentiekből is következően – minden egyes korosztálynak és helyzetnek megfelelően lehet alakítani a bibliaiskola anyagának kifejtését.

Minden részhez több „tantárgy” tartozik. Ezek szabadon variálhatók: kiemelve egyet, esetleg többet, akár az összeset annak megfelelően, hogy a résztvevők összetétele, az alkalom mit követel meg, vagy hozzánk melyik megközelítés áll legközelebb. Természetesen a lenti témák ajánlások, tehát bárki szabadon alakíthatja, kiegészítheti, részletezheti.

121

Miért Jónás próféta könyve?

„A könyvet szórakozás és tanítás céljából írták. Tanító irat, és tanítása egyik csúcspontja az Ószövetségnek. Szakít a próféta szűk magyarázatával, állítja, hogy a fenyegetések, még a legerősebbek is, az irgalmas Isten akaratának a kifejezései, aki csak a bűnbánat megnyilatkozását várja, hogy megbocsásson.” (A Szent István Társulat bibliajegyzetei)

Jónás próféta történetében a legtöbb ember csupán egy szép mesét, a hivatalosak „prófétai novellát” látnak. Ha csak ebből a szempontból vizsgáljuk Jónás próféta könyvét, már akkor is azt kell keresnünk, mi az, amit tanít, mi az, amivel közelebb vezet minket ez az irat az Újszövetséghez?

Erre az egyértelmű válasz Mt 12,38–41, amelyben maga Jézus beszél

Jónás történetéről előreutalva ezzel saját halálára és feltámadására, a jelre. Jónás próféta könyve a keresztyén értelmezés szerint ebben a kontextusban nyeri el mondanivalójának legfontosabb célját. Ugyanakkor ebben találnak jó talajt saját „igazságuk” igazolására azok is, akik tagadják a feltámadás lehetőségét, hiszen ha Jónás próféta könyvét csupán irodalmi műnek tekintjük, egy mesének, amely számtalan misztikus elemet – többek közt egy háromnapos hal-/cet-/bálnagyomorban tett látogatást – tartalmaz, akkor Jézus szavaiban is csupán egy ilyen legenda, illetve mese születésére történik utalás, nem pedig valóságos feltámadásra.

Hogy Jézus szavait jobban értsük, értenünk kell azt is, hogy ő és kortársai hogyan gondolkoztak Jónásról, a próféta személyéről, küldetéséről, történetének hitelességéről. Ehhez viszont szükségünk van felvenni néhány történelem-, irodalom-, matematika-, földrajz-, biológia-, pedagógia-, teológiaórát.

1. Jónás küldetése és engedetlensége (Jón 1,1–3)

Történelem

- Ki volt Jónás? A próféta személye. Valóságos vagy kitalált személy?
- A 2Kir 14,25 Jónása azonos-e a könyv főhősével?

Földrajz

„Ninive – ’település, lakás, lakóhely’; ’a nap lakhelye’. Igen régi város; Nimród alapította (1Móz 10,11–12); a Tigris partján feküdt; sokáig az Asszír birodalom fővárosa; a következő királyok építették ki és virágoztatták fel: Sénahérib, Asszarhaddon, Asszurbanipál; Kr. e. 612-ben a babiloniak, szkíták és médek lerombolták; a régészek sok kincset találtak romjai közt. A város nevét megemlíti a Jón 1,1–2; 3,1–10. Náh 2,2kk és Sof 2,13–15 megjövendöli a város pusztulását.” (Bibliai Nevek)

A birodalom hódításai. A főváros gyűlöletének (2. v.) okai (lásd még Jón 3,1–4 résznél).

Tarsís – Ézs 66,19-ben Tarsís lakói mint az Úrhoz legtávolabbról seregülő népek szerepelnek. Az ószövetségi Tarsís vagy Tartessos föníciai kereskedőváros volt Hispániában, amelyet Kr. e. 500 körül a punok leromboltak, s ezért sokáig összetévesztették a tőle 30-40 kilométerre fekvő Gadesszel, ahol az ókor embere Hercules oszlopaikat és a világ végét sejtette...

Jáfó – Joppe vagy Jaffa, Palesztina legjelentősebb kikötője.

Irodalom

- Zsolt 139,7.9–10

Teológia

Menekülni az Úr elől. Sors, hivatás, küldetés...

2. Jónás bűnhődése (Jón 1,4–16)

Szociológia

Az utastársak hite, avagy zuhanó repülőn nincs ateista, ahogy épp szétroppanni készülő hajón sem. Vészhelyzetben.

Matematika

Sorsvetés, valószínűségszámítás.

Teológia

- Párhuzam: Mt 8,23–27: A vihar lecsendesítése – hasonlóságok és különbségek
- Áldozat: a „menny Istenének”, a „tenger és a szárazföld alkotójának” bemutatott emberi áldozat?!
- Isten akaratával szembehelyezkedés – bizonyágtétel, „megtérés” (1,16)

3. Jónás a hal gyomrában (Jón 2,1–2)

Biológia

- A „nagy hal” problematikája.
- A lehetetlen. Problémák: az ember termete, víz-, táplálék-, oxigénhiány, fizikai állópróba a belekbe való kerülés ellen, emésztőnedvek. Ugyanakkor lehetetlen a vízen járni, halottat feltámasztani, vakoknak megnyitni a szemeit, önerőből üdvözülni. *„Az embereknek lehetetlen, de az Istennek nem, mert az Istennek minden lehetséges.”* (Mt 10,27)

Irodalom

Babits Mihály: *Jónás könyve*, második rész.

Matematika

Hány nap három nap?

Teológia

Párhuzamok: Zsolt 104,26; Mt 12,40(!); 16,4(!)

4. Jónás imája (Jón 2,3–10)

Irodalom

A Zsoltárok könyvének rövid összefoglalása különös tekintettel a hálaadó zsoltárok főbb gondolataira:

- 2,3 – Zsolt 120,1
- 2,4 – Zsolt 42,8
- 2,5 – Zsolt 31,23
- 2,6 – Zsolt 18,5
- 2,7 – Zsolt 103,4
- 2,8 – Zsolt 142,4
- 2,9 – Zsolt 31,7
- 2,10 – Zsolt 50,14; 116,17–18

Teológia

„Archaikus elemekben gazdag ez a rész. A beszélő immár megboldogult, alászállt a Seolba, a zsidó alvilágba (2,3). A hetedik versben ezt a fogalmat az *éres* terminusa fejezi ki, mely rendszerint a ’föld’ vagy ’vidék’ jelentést hordozza, de az ugariti nyelvben a ’poklok’ értelemben szerepel. Érdemes megvizsgálni a »hullámok a torkomig értek« kifejezést, melyben a *nefes* terminusnak (eredetileg az ’élet forrása’ alapjelentéssel) itt az archaikus ’torok’ értelme van, s ezt az akkád és az ugariti is megerősíti. Alászállása után innen, a pokloból tér majd vissza Jónás. Ezek a körülmények világossá teszik, hogy Jézus az Újszövetségben miért beszél úgy saját haláláról és a poklokra való alászállásáról (Mt 12,38kk és egyéb párhuzamok), mint »Jónás jeleről«...» (J. Alberto Soggin: *Bevezetés az Ószövetségbe*, 376. o.)

5. Jónás Ninivében (Jón 3,1–4)

Földrajz – történelem

„Ninive pedig nagy városa volt Istennek” – „Az ásatások szerint a fallal körülvett város átmérője 5 km volt; sűrűn lakott környéke pedig 30 km. Egnapi járással így a próféta nem juthatott el a város közepéig...” (Biblia magyarázó jegyzetekkel)

Matematika

40 nap – a 40-es szám a Szentírásban, különösen: özönvíz, pusztai vándorlás, Jézus böjtje.

Teológia

- A próféta szolgálata: „Indulj, menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd ott azt az üzenetet, amelyet én mondok neked!”
- Isten másodszor szólítja meg Jónást, és mint először, most sem közli a mondanivalót, azt Jónás csak sejtheti, majd a 4. versben hangzik csak el az üzenet. Vö. Ám 3,6–7.

6. Ninive bűnbánata (Jón 3,5–10)

Testnevelés

- A böjt lélektani és élettani hatásai.
- Zsákruha
- Mózes, Illés, Jézus böjtje.
- Közösségi böjt: még az állatok is! („Asszír rituális szövegekből ismert, hogy a királynak egy jogosnak bizonyult ítélethirdetés esetén el kellett hagynia a trónt, amíg az ítélet el nem fordult róluk. Az említett szövegek szólnak az ilyen ítélethirdetéseknél az állatokra vonatkozó kihatásairól és a szükséges bűnbánati rítusról is.” (Biblia magyarázó jegyzetekkel)

Retorika

- A „teljes erőből való Istenhez kiáltás” írott és íratlan szabályai.
- Jézus tanítása a böjtről: Mt 6,16–18.

Teológia

- 35. zsoltár, Mt 4,1–3a
- Talán: „Ki tudja, talán felénk fordul, és megszán az Isten...” (9. v.) . „A »ki tudja?« kérdés, a »talán« reménysége azt juttatja kifejezésre, hogy a bűnbánat nem mechanikusan vonja maga után Isten megkegyelmezését. A kegyelem Isten ajándéka, amelyre reménységgel lehet várni.” (Jubileumi kommentár)
- „Mebánta Isten” – Megbánhat-e Isten valamit? – 1Tim 2,1–6
- „Példája ez annak, mint becsülik le a szót, akik bőségében vannak, és fogadják szívesen, akik nem bírhatják azt. Amint azt maga Krisztus is mondja Máté evangéliumában (21,43): »elvétetik tőletek az Istennek országa, és adatik a pogányoknak, akik megtermik annak gyümölcsét.«” (Luther Márton: *Előszók a Szentírás könyveihez*)

7. Jónás vitája Istennel (Jón 4,1–4)

Logika

Ha Isten kegyelmes, miért küldi a prófétát? Ha küldi a prófétát, akkor miért kegyelmez meg, hiszen akkor hazuggá teszi saját küldöttét?

„Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr.” (Ézs 55,8)

Pszichológia

Egy próféta szolgálatának mélypontjai, avagy miért akar Jónás a halálba menekülni, amikor alapvetően jó dolgok történnek körülötte. Az isteni szupervízió lelki aspektusai: mit válaszolnánk Isten Jónáshoz intézett kérdésére?

Teológia

- Lehet-e, szabad-e vitatkozni Istennel?
- Sokszor nem értjük az ő szándékát, gyakran használjuk az ő szavát tetteink igazolására, de vajon feltesszük-e a kérdést, amikor azt látjuk, hogy Isten „egészen más”: „Igazad van-e, hogy haragszol?”

8. A „csodabokor” példázata (Jón 4,5–11)

Biológia

„A 6. v.-ben a héber *qíqájón* szó, amelyet a Vulgata és Luther nyomán »tök«-nek szoktak fordítani, eredetileg ricinusbokrót jelent, amely valóban gyorsan fejlődik (ha nem is szükséges a 10. v.-ben levő »egy éjjel« kifejezést betű szerint értelmezni, lévén a kifejezés annál általánosabb jelentésű). Maga a pontos növénytani meghatározás sem igazán lényeges, újabb fordítások egyszerűen csak »egy bokor«-nak, vagy éppen »csodabokornak« nevezik, hiszen Isten csodás tettéről és az azt követő tanulság megértéséről van szó.” (Jubileumi kommentár)

Pedagógia

„...a most következő párbeszédben bontakozik ki igazán a bibliai könyv tanítása. Isten felteszi Jónásnak ugyanazt a kérdést, amelyet feladott már korábban is (4. v.): vajon jogos-e a próféta haragja, »mértán haragszik-e«? Jónás természetesen dacos igennel felel. Szerinte neki minden oka megvan a haragra. A lelki bosszúság után, hogy Isten őt »meghazudtolta«, mert nem vitte véghez azt, aminek a hirdetését pedig rábízta, most még a testi baj is gyötri, hiszen a hőség miatt az ájulás környékezte. Isten azonban nem így értette a kérdést. Nem arról van szó, hogy Jónásnak van-e *oka* a haragra, hanem hogy van-e *joga* hozzá. Hiszen az árnyékot adó bokor nem az övé volt, nem fáradt érte. Legfeljebb arról van szó, hogy sajnálja, mert értékes volt, hiszen árnyékot tartott. Ehhez kapcsolódik az igazi tanulság: még egy bokrot is lehet sajnálni, mert az is érték. Hát akkor Isten hogyan sajnálná Ninive sok ezer lakóját, akik viszont az övéi, az ő teremtményei, csupán bűneik miatt megromlottak, ítéletet érdemelnének.”

Teológia

Meddig terjed Isten kegyelme? Szerintem? És valójában? Isten azokat is szereti, és azokért is elküldte egyszülött fiát, akikről mi azt gondoljuk, hogy menthetetlenek, ráadásul „joggal” mondjuk, hiszen Isten törvénye szerint azok. De „*az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.*”

Felhasznált és ajánlott irodalom

TÓTH Kálmán, dr.: Jónás könyvének magyarázata. In: *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata*. Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1981. 827–831. o.

Jónás próféta könyve. In: *Biblia magyarázó jegyzetekkel*. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, Budapest, 2001. 416–419. o.

SOGGIN, J. Alberto: *Bevezetés az Ószövetségbe*. Kálvin Kiadó, Budapest, 1999. 373–377. o.

LUTHER Márton: *Előszók a Szentírás könyveihez*. Magyarországi Luther Szövetség, Budapest, 1995. 101–102. o. (Magyar Luther Könyvek 2.)

Biblia CD:

- Haag lexikon
- Keresztyén bibliai lexikon
- Bibliai nevek és fogalmak
- Szent István Társulat bibliai jegyzetei

Speciális istentiszteleti alkalmak

Tanévnyitó istentisztelet

Előkészületek

Rejtsünk el a gyülekezeti teremben vagy a templomban vonatjegyet, baseballsapkát, vándorbotot, jégkrémpálcikát, üdítősdobozt, almát, rövidnadrágot, strandlabdát, naptejet, szúnyogriasztót, paradicsomot, hagymát, napocskát papírból, kisautót, repülőt, hajót.

Ének

(Szövegében a hála fogalmazódik meg.)

Bevezetés

Jelentkezzen az, aki(t)

- víz mellett vakációzott;
- ezen a nyáron látta a tengert;
- egyszerre legalább két gombóc fagyit evett;
- volt strandon;
- megcsíptek a szúnyogok;
- volt külföldön;
- szeretett volna még egy hónapig vakációzni.

Történet

1Móz 8,15–20

- Nőé első tette az özönvíz után, hogy hálaadásának jeleként oltárt épített Istennek.
- Nőét és családját megvédte Isten a negyven nap és negyven éjjel szakadó esőben és az utána következő hetekben.
- Mi is hálád adhatunk, hogy Isten megőrizött bennünket a nyáron az esőben és az aszályban.

Interaktív játék

- Keressétek meg az elrejtett tárgyakat és hozzátok ki az oltár elé!
- Mire emlékeztet titeket mindez?
- Építsünk egy kis oltárt az oltár előtt ezekből a tárgyakból és emlékezzünk arra, mi mindenben megőrzött bennünket Isten. Nőéhez hasonlóan mi is adjunk hálát az elmúlt nyár örömeiért, a mennyei Atya gondoskodó szeretetéért.

Imádság

Álljunk körbe az oltárt, fogjuk meg egymás kezét, és a „Szívem csendben az Úrra figyel, ki segít” kezdetű énekünk után mondjuk el együtt az Úrtól tanult imádságot, majd mondjuk el az Ároni áldást.

Befejezés

Dicsőítő ének

Tanévzáró istentisztelet

Előkészületek

Készítsünk el kartonból vagy dobozból az oltárra vagy az oltár előtti asztalra helyezhető ajtót, amelynek van kerete, kilincse, kulcsa, és ha szükséges, fessük le.

Ének

(Szövegében Isten dicsérete fogalmazódik meg.)

Bevezetés

- Az oltáron elhelyezett ajtót a tanévzáró istentiszteleten be fogjuk zárni.
- Mielőtt bezárnánk, lessünk be, mi mindent hagyunk bent, a hátunk mögött az idei tanévben.
  - Idézzük fel a gyülekezeti év főbb eseményeit, ami a családokat is érintette.
  - Az iskolai évben történeteket (villanásszerű példákat mondhatunk az iskolai életből, szünetekből, felelésekről, tankönyvről, házi feladat elkészítéséről, az ötös dolgozatokról, a gyengébb osztályzatokról, az osztálytársakról, tanárokról, igazgatóról, különórákról, összefoglalva az év képeit.
  - Mindehhez projektor segítségével képi illusztrációként gyülekezeti fényképeket, életképeket, tárgyakat vetíthetünk ki.

Történet

- Jn 10,9: „Én vagyok az ajtó...”
- Jézus magáról mondja, hogy ő az ajtó.
- Próbáljuk meg a mögöttünk lévő évet is jézuson keresztül szemlélni.
- Miben látjuk meg az ő jelenlétét?
- Miért adhatunk hálát az elmúlt évben?
- Jézussal indulhatunk a nyári vakációnak is.

Interaktív rész

- Hívjuk ki a gyermekeket és az ifiseket, akik letérdelnek az oltárhoz, és lapocskákra leírt hálaadó és Isten segítő, védő hatalmát kérő igékkel részesítsünk mindenkit személyes áldásban, útra bocsátva őket a nyári szünetre.

- Ezt követően az egész gyülekezetet részesítsük Isten áldásában, hogy áldó hatalmak oltalmába rejtetten éljék meg a nyári pihenés ajándékait.

Imádság

- Álljunk körbe az oltárt, fogjuk meg egymás kezét, és a „Szívem csendben az Úrra figyel, ki segít” kezdetű énekünk után mondjuk el együtt az Úrtól tanult imádságot, majd mondjuk el az Ároni áldást.

Befejezés

- Áldást kérő ének

Teremtésünnepi istentiszteletek

Témasorozat a teremtésünnep hetére

1. A Teremtő munkatársául hív – Zsolt 8,6–7
Nagyhatalmú megbízott az ember
2. Krisztus által lett minden, ami lett – Kol 1,16
Krisztus a világ teremtésének végrehajtója
3. Krisztus-hitünk fejlődése – 1Kor 8,6; Róm 8,22b
Hit a Megváltó és teremtés-végrehajtó Krisztusban
4. Krisztus megváltói munkája új életet ajándékoz – Róm 3,4b–18; 6,2–11
5. Ti okosan tanulmányozzátok az írásokat – Jn 5,39–47
6. A keresztyének éljenek annak, aki értük meghalt és feltámadt – 2Kor 5,14–15
7. A Teremtés ünnepe és ünnepköre
8. Felnőtt, érett hitű keresztyének bibliaolvasása

Speciális gyülekezeti alkalmak

Adventi témasorozat

Akiket nagyon vártak

Advent a várakozás időszaka. Kicsinyek és nagyok egyaránt várják, és valamilyen formában készülnek is karácsony, a Megváltó (meg)érkezésének ünnepére. Számptalan várakozással kapcsolatos esemény, történet olvasható a Szentírásban. A sorozatban négy bibliai személy kerül élénk, akiket különböző korokban, különböző ígéretek és körülmények között ugyan, de valóban szívből és nagyon vártak. Kik is ők? Két ószövetségi szereplő: Izsák és Sámuel, valamint két újszövetségi: Keresztelő János és a világ Megváltója, Jézus Krisztus. A névsor természetesen nem teljes, tetszés szerint változtatható, kiegészíthető.

A sorozat – többek között – a következőkre taníthat:

- Isten titkainak kifürkészhetetlen voltára.
- Isten mindig nagyobb mindenkinél és mindennél.
- Van-e értelme a várakozásnak?
- Türelmetlen, élvezethajhászó világunkban türelemre.
- A várakozásra mint Isten eszközére.
- A várakozás örömére és nehézségeire.
- A várakozás különböző körülményeire.
- A teremtő Isten végtelen szeretetére, mindenhatóságának komolyan vételére.
- Isten útjainak-végzéseinek gazdagságára, sokszínűségére.

Igehelyek, gondolatok

Izsák

- Ábrám elhívása – 1Móz 12,1–3
- Ábrahám hite – 1Móz 1,1–6

- A szövetség megújítása – 1Móz 17,1–8.15–22
- Izsák születése – 1Móz 21,1–8

Sámuel

- Sámuel születése – 1Sám 1
- Anna hálaéneke – 1Sám 2,1–10

Keresztelő János

- Keresztelő születésének ígérete – Lk 1,5–20
- Keresztelő születése – Lk 1,57–66
- Zakariás éneke – Lk 1,67–80

Jézus Krisztus

- Jézus születésének ígérete – Lk 1,26–37
- Mária Erzsébetnél – Lk 1,39–45
- Mária éneke – Lk 1, 46–56
- Jézus születése – Mt 1,18–25; Lk 2,1–20

A felsorolt igeszakaszok abban segítenek, hogy a szolgálattevő egészében gondolja át egy-egy szereplő születésének körülményeit, és ezáltal rajzoldjon ki az adott születés és várakozás sajátosságát. Nem kell tehát felolvasnunk minden kijelölt igeszakaszt. Kinek-kinek ahogy a Lélek ajándékozva készülése során, és aszerint, hogy mire szeretné a hangsúlyt helyezni mondandójában, válasszon bátran akár csak egy-egy rövid részletet a megadott textusokból.

Sajátságok

Ábrahám arra kapott ígéretet, hogy annyi utóda lesz, mint égen a csillag (1Móz 15,5). Elkáná szeretett felesége, Anna próbára tétetik, méhét maga az Úr zárja be (1Sám 1,5–6). Zakariás és Erzsébet korukra való tekintettel valószínűleg már lemondtak a gyermekáldásról (Lk 1,7 és 18). Mária kiválasztása, a Megváltó fogantatása Aranyszájú Szent János szavaival élve: „a természet rendjén kívül történt”, a Teremtő kizárólagos végzése és műve volt (Lk 1,35).

Illusztrációk

Ábrahámhoz

Sören Kerkegaard: *Félelem és reszketés*

Jan Provost (1465–1529): *Egy angyal gyermeket ígér Ábrahámnak és Izsáknak* (festmény, Musée du Louvre, Paris)

Sámuelhez

Jan Victors: *Anna imája a templomban* (1643, Dordrechts Museum, Berlin)

Jan Victors: *Anna Éli papnak adja fiát, Sámuel* (1645, Staatliche Museum, Berlin)

Gerbrand van den Eeckhout (1621–1674): *A gyermek Sámuel* átadja Anna Élinek (Oxford)

Keresztelő Jánoshoz

Francesco Granacci (1469–1543): *Keresztelő János születése* (Metropolitan Museum of Art, New York)

Jézus Krisztushoz

Roger van der Weyden (1399k–1464): *Angyali üdvözlet* (Musée du Louvre, Paris)

Luther Márton: *A Magnificat magyarázata* (1521)

Böjti témasorozat

Halászból emberhalász

Böjti sorozat Lk 5,1–11 alapján

Böjtt az elcsendesedés, önvizsgálat, az Isten-keresés, Istenre figyelés időszaka. Természetesen – evangélikusként is – lehet fogadalmakat tenni és lemondani valamiről, ez azonban semmi esetre se legyen öncélú. Ha lemondunk valamiről, azt azért tegyük, hogy azt az időt Istenre és a Megváltóra való figyélssel, igeolvasással, igehallgatással töltsük.

Ehhez próbál az alábbi igesorozat ötletet és valamiféle vezérfonalat adni. A sorozat tetszés szerint „testre szabható”: például további részletekkel bővíthető, kiegészíthető, jellege szerint pedig ki-ki megválaszthatja a neki legkedvesebb „stílust”, közvetítő formát. Lehet kortörténeti, ismeretterjesztő, élménybeszámoló jellegű (aki például járt már a Genezáreti tó partján) sorozatot éppen úgy tartani, mint egy bibliaiskolaszerűt vagy éppen egy három (vagy több) részből álló evangélizációt.

Igeszakaszok, gondolatok

I. Fő feladatunk – Lk 5,1–3

Az első alkalmon érdemes röviden feleleveníteni a Péterrel kapcsolatos újszövetségi epizódokat, bemutatva, jellemezve színes egyéniségének pozitív és negatív tulajdonságait. Képek, diák segítségével fontos lenne bemutatni a környezetet is, ahol Simon Péter elhívása játszódott.

A tartalmi részben megemlítendő, hogy Jézus hatalommal tanított, s az ütött-kopott, halszagú halászhajó valódi szószékké vált. Lukács az 1. századi Krisztus-követők szóhasználatával él: a sokaság „Isten igéjét hallgatta”, illetve Jézus „tanította” őket. Első és legfontosabb lépés az emberhalásszá válás útján éppen ez: Jézus hamisítatlan igéjének, az evangéliumnak a hallgatása.

II. A csoda – Lk 5,4–7

A második lépés egy kicsit már nehezebb: ráhagyatkozni a Mester szavára, nem fontolgatni, mérlegelni, hanem hinni, hogy amit Jézus mond, kér – az mind igaz. Simon nem hétvégi „hobbipeccás”, neki ez a megélhetése. Éppen ezért igazi szakértő s gyakorlott halász. Jézus tanításának és személyes

felszólításának azonban ő sem tud ellenállni, s követi a Mester emberileg teljesen értelmetlennek tűnő utasításait.

Jézus az engedelmességre csodával válaszol! Teljesen értelmét veszti a tapasztalat, a szakértelem, még a természet rendje is felborul (a halászhajók helyett). Nincs nagyobb csoda, mint amikor a Mester szava valakiben elkezd „dolgozni”, s alapjaiban változtatja meg annak életét, gondolkodását, egész létét.

III. A megbízás – Lk 5,8–11

A csodát követően egy fontos kérdés következik: hogyan tovább? Minden marad a régiben, és mindössze egyéni élménnyé lesz e találkozás? Vagy az történik, ami Simon Péterrel is? Megtanulok térdre ereszkedni, leborulni az urak Ura előtt, úgymond megadni, visszaadni magam annak, akitől egyébként is mindent kaptam.

Amennyiben ez utóbbi történik, következik a ráadás! Amiről álmodni sem mert volna Simon, a Mester megbízása alapján: a halászból emberhalász lesz. Ugyan kit érdekel már tovább a tengernyi hal, a hajók és a hálók? Csak egyetlen egy maradt: Jézus, a Világmegváltó.

Ajánlott énekek: 438, 475

Illusztrációk

E. Hemingway: *Az öreg halász és a tenger* (kisregény)

Franco Zeffirelli: *A názáreti Jézus* című film Péter elhívásáról szóló epizódja vagy annak diaképei

Képek a Genezáreti tóról és környékéről (világháló)

Duccio di Buoninsegna: *Az apostolok, Péter és András elhívása* (1308, National Gallery of Art, Washington D. C.)

Gondolatok a nyugati egyház megújulásának napján: október 31-én

Október 31. a reformáció emlékünnepe. 1517-ben, mindenszentek ünnepeének előestéjén Luther Márton pap, ágostonrendi szerzetes, a szentírásstudomány doktora és professzora kifüggesztette a wittenbergi egyetem templomának kapujára 95 vitatételét, amely az egyháznak a bűcsúval, a bűnök elengedésével kapcsolatos gyakorlatát kifogásolva teológiai alapállást akart tisztázni a bűnbocsánat és a megigazulás kérdésében és az egyházi hatalom helyes értelmezésében.

Luther fellépésének előzménye, hogy Johann Tetzel dominikánus 1917. január 22-én engedélyt kapott Albert mainzi érsektől, hogy pápai bűcsút (a bűnök elengedése) hirdessen. Az így befolyt pénzből az érsek a római Szent Péter székesegyház felépítését támogatta. Tetzel ilyeneket hirdetett: „Amint az arany a ládikában csörren, a lélek azonmód a mennybe röppen” (a tisztítóútból). A bűcsúcédulákat a hívek boldogan vették.

Luther már februárban prédikált Tetzel bűcsúárúsítása ellen, de nyilvános fellépésre csak októberben szánta el magát. Egy levélben fordult fellebbvalójához, az érsekhez: „Nem annyira a bűcsúhirdetők nagy lármája miatt emelek én panaszt, hanem ama balhit miatt, amely a szegény együgyű, tudatlan nép lelkében megfog. A boldogtalan hívek rábeszéltetik magukat és hiszik, hogy a bűcsúlevelek megvásárlásával mennyei üdvösségüket biztosítják, hogy a lelkek a tisztítóútból amint berakták a ládába a garast, nyomban kiszabadulnak, hogy egy bűn sem lehet olyan nagy, hogy azt a bűcsú el ne törölné, és hogy az ember a bűcsú révén megszabadul minden kintól és büntetéstől. (...) Mely nagy veszedelmet és retteget kelt tehát egy olyan püspök, aki az evangéliumról hallgatva, semmi mást, csak is bűcsúlármát zendített meg a nép között, és akinek nagyobb gondja van erre, mint az evangéliomra?” E levélhez mellékelte 95 tételét, amelyből az első így szól: „Amikor Jézus Krisztus, a mi Urunk és Mesterünk ezt mondja: térjetek meg, azt akarja, hogy híveinek egész élete megtérés legyen.”

Luther tehát nem általában akarta az egyházat megtisztítani és megreformálni, nem is egy teológiai vitában való felülkerekedés vágya sarkallta őt. A plébános fordult püspökéhez, a lelkigondozói felelősség kényszerítette őt nyilvános fellépésre. Azt nem tudta szó nélkül hagyni, hogy a híveket

félrevezetik, és ezáltal eltávolítják őket attól a megváltástól, amit egyedül a Krisztusban kapunk valamennyien, ingyen, az Isten kegyelméből. Hitére saját vívódásaiban jutott el, Pál levelei és Szent Ágoston gondolatai nyomán. Teológiai felismerését azért kellett nyilvános vitára szétküldenie, hogy lássa, nem tévedett-e valamiben. Meg volt győződve, hogy az egyház tanításában hangsúlyt kell kapnia a Krisztusban nyert kegyelemnek, amelyben hinni elég ahhoz, hogy Isten igaznak fogadjon el. Ezt kell prédikálni és hivatalosan tanítani is, hiszen Tetzelt sok papot is félrevezetett.

Tételeit pár napon belül kinyomtatják Lipcsében, Nürnbergben és Bazelben is; decemberben már egész Németország ismeri. Az érsek feljelentésére Róma foglalkozik a Luther-üggyel: ígéretéssel, fenyegetéssel akarják elhallgattatni. 1520-ban egyházi átokkal sújtják, mire Luther Wittenbergben elégeti a pápai kiátkozó bullát és a római egyház törvénykönyvét, intézményi alapját: a *Codex Juris Canonici*.

Közben Luther dolgozik. Illegálisba menekítve lefordítja németre az Újszövetséget – addig csak latinul használták –, prédikál és ír az egyház és a társadalom akkori nagy kérdéseiről, majd megírja a nép tanítására a kátét, az evangélikusok legfontosabb hitvallási iratát. Személye és szolgálata azzal is jellemezhető, hogy Luther a keresztény egyháztörténet egyik legnagyobb költői egyénisége, mélyen érző és megragadóan kifejező művészlélek, aki Szent Ágostonhoz hasonlóan teljes szívvel átéli az ember lelki nyomorúságának örvénylő mélységeit, vívódik az Istennel, megérti és átéli a Szentírásban kapott kijelentés üzenetét, alázatosan közelít annak titkaihoz, és imádja élete megváltóját, a Krisztust. Költői ereje tehát nemcsak a Biblia német nyelvének megteremtésében, és harminchét klasszikusan szép egyházi énekünk megírásában jelenik meg, hanem egész belső életét és minden megnyilvánulását áthatja.

Mit jelent a mai ember számára a megigazulás? Vajon ki fél az igazságos Istentől, és ugyan kit gyötör a lelkiismeret, hogy el fog kárhozni? Nem az-e a helyes, ha felnőtt, felvilágosult emberként magunk tesszük rendbe dolgainkat, tisztességesen élünk, és másokat is erre nevelünk? De vajon tényleg jó-e az ember? Vajon meg tudja-e váltani a jóakarát a világot? Vajon elég-e a *szabadság és egyenlőség* ahhoz, hogy minden ember *testvér* legyen?

Azt gondolom, hogy ma is sok ember esik kétségbe, saját vagy mások bűnei miatt. Sokan átélnek az erőszak vagy a pénz gonosz hatalmainak való teljes kiszolgáltatottságukat. És sokan eljutnak oda, hogy nincs értelme az életüknek, mert sehol nincs menekvés, senki nem váltja meg a nyomorul-

takat. Nemcsak Szudánban, Irakban vagy a Kaukázus vidékén, itt Magyarországon sem. Ezért a hatalmas Isten megváltó szeretetéről, a Jézus Krisztusról szóló jó hír mindnyájunk lelki kenyere. Az ünnepen hitünk erősödéséért imádkozzunk, hogy életünk legyen, és bátran szolgáljunk az evangéliummal.

Témakörök

Az egyház tanítása, dogmái, hitvallások a reformációban

- Hitviták. Káték. A teológia (benne liturgia) súlyponti kérdéseinek (krisztológia, ekkleziológia) reformációja.
- Középkori latin egyház: Mária és a szentek érdeme, tisztelete, közbenjárása; zarándoklat, búcsú.
- Reformáció: egyedül a Krisztus kegyelmében bizakodó hit. Isten előtt magunk állunk lelkiismeretünkkel, egyedül felelünk.
- A reformáció egyházai (evangélikusok, helvét „reformátusok”, anglikánok) a latin egyház örökösei, avagy az ősegyházi gyökereken újra építkező egyház. Vélemény a hagyományokról, egyházatyákról, a tanítói hivatalról, illetve a Szentírás tekintélyéről.
- Vita a kettős predestinációról a lutheriek és a helvéték között.
- Tanítási fegyelemben a rajongás ellen.
- Tanítás a nép nyelvén, bibliafordítások, források revíziója.
- A nép hitre és kegyességre nevelése. Iskolák. Káték, énekeskönyvek.
- A konfirmáció kialakulása.

Liturgia és az egyházi éneklés a reformációban

- A latin mise reformációja (evangélikusok, anglikánok) vagy új, szentírási igéket idéző liturgia (helvéték). A prédikáció hangsúlyossága. Az úrvacsora megtisztítása, racionális értelmezések (Zwingli), vételének rendszeressége vagy ritkasága.
- A népének hangsúlyt és új szerepet kap; fontos mozzanat, mert a gyülekezetet bevonja az istentiszteletbe. Az evangélikus korál imádságminta is, tanítás is, megszólító igehirdetés is. Így az énekeskönyv támasz a lelkészi szolgálat akadályá esetén, alapja a házi istentiszteletnek.
- Kántorok szerepe. Kórusok: korálfeldolgozások, énekelt passiók, hangszeres művek (oratóriumok) bibliai üzenettel.

- Luther maga harminchét korált írt. Költő és komponista, tudatos énekes-könyv-szerkesztő.
- Zwingli: csak az írás szava és a prédikáció fontos, ezért ő *megtisztítja a templomot* a képektől, az orgonától. Bazel: zsoldárt (tisztá bibliai szöveget) énekel a gyülekezet. Genf: zsoldárparafrazist énekelnek, előbb csak egy szólamban, majd bevezetik a többszólamú vokált, később megjelenik az orgona is.
- Anglikánok: a *Book of Common Prayer* változatai.

Erkölc és kegyesség a reformációban

- Erkölcsi fegyelmzés, *eklézsia megkövetése*. Puritánok.
- Álláspont a pénzről, uzsoráról, fényűzésről-takarékosságról. (Weber a kapitalizmus genfi gyökereiről.)
- Később: pietizmus, egyházakon belüli kegyességi csoportok szerveződése (pl. Herrnhut), ébredési mozgalmak.

A lelkési hivatás és a lelkigondozás a reformációban

- Fratenitások kialakulása már a feudális római egyházban.
- Luther minden fontos döntésében (fellépése 1517-ben, liturgiai álláspontjának változásaiban) elsősorban lelkipásztora volt népének.
- A lelkipásztorok cölibátusban vagy családfőként éljenek?
- A lelkészek felkészítésének reformjai (a teológiai stúdiumok átrendezése; gyakorlati felkészítés: lévita-tanítóból lelkész).
- A lelkési hivatal tekintélye megmarad, de a hangsúly a Szentíráshoz való hűségre kerül a hierarchiához való hűség helyett.

Az egyház struktúrája, kormányzása

- Viszony a királyhoz és a városi hatalomhoz.
- Gyülekezeti önkormányzat, vagyis a kormányzasi és ellenőrzési feladatok megosztása a lelkészek és a gyülekezeti választott tisztségviselők között.
- *Notbischof* (patrónus) és konszisztórium a német fejedelemségekben.
- Lelkészek-tanítók és presbitérium (Genf).
- Protestáns *államegyház* (*városeyház*), illetve politikailag megtúrt vagy éppen elnyomott egyházi önkormányzat.
- Luther: a világi felsőbbség tisztelete. Kálvin: legitim a felkelés a zsarnokság ellen.

Kapcsolódó témák

Az alábbi témákhoz más források szükségesek, külön felkészülést igényelnek, de ezeknek szintén van mai vonatkozásuk, üzenetük.

I. Az államrend változásai az újkorban, kapcsolatban a reformációval

- A monarchiák (Anglia, Skócia, Dánia, Svédország) és a birodalmaktól függő kisebb fejedelemségek (német fejedelemségek, Erdély) protestáns államegyházai.
- A polgárvárosok önkormányzatának és a protestáns gyülekezetek kormányzásának összefonódásai (Svájc, Németalföld, Debrecen). A protestáns puritanizmus érvényesítése az állam kormányzásában (Cromwell).

II. A római egyház viszonyulása a reformációhoz

- Ellenreformáció
- Saját belső reform (Trident, jezsuiták)

III. Humanizmus, szellemi mozgalmak és az egyház reformációja

- Erasmus és Zwingli
- Luther és Melanchthon
- Egyetemi reform
- Thomas Morus
- Antitrinitáriusok

Szemponatok a témaválasztáshoz

- A reformáció üzenete a mai embernek, társadalomnak, egyháznak
- Hozzáférhető irodalom
- Adott gyülekezetben a leghasznosabb témák

A sorozatok mérete-jellege

- Havi egy bibliaóra (tíz előadás)
- Reformáció heti sorozat (3–5)
- Ismeretterjesztő előadás szeretetvendégségen vagy vallástalan publikumnak (községben, iskolában) (1–3)

A sorozatok lehetséges rendezőelvei

- Kronológiai (események, a választott téma kibontakoztatása)
- Földrajzi egységek, államok szerint (ezen belül kronologikusan, a főbb témákkal)
- Az egyházi élet területei szerint (a fenti témák egy csoportja, kronologikusan vagy földrajzilag áttekintve)

Ajánlott irodalom

HEUSSI, Karl: *Az egyháztörténet kézikönyve*. Osiris Kiadó – Teológiai Irodalmi Egyesület, Budapest, 2000.

VIRÁG Jenő: *Dr. Luther Márton önmagáról*. 1937. 6. kiadás: Ordass Lajos Baráti Kör, Budapest, 1991.

Az evangélikus egyház hitvallási iratai. 1–2. köt. Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest, 1957.

Reformation in Europa. (Cikkek az egyes országok reformációtörténetéről.) Szerk. Oskar Thulin. Evangelische Verlagsanstalt, Berlin, 1967.

FRIEDNTHAL, Richard: *Luther élete és kora*. Gondolat, Budapest, 1973.

Luther-Chronik. Daten zu Leben und Werk. Szerk. Anrea von Dülmen. DTV Deutsche Taschenbuch Verlag, München, 1983.

Luther Márton négy hitvallása. Szerk. Pröhle Károly. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1983.

Tanulmányok a lutheri reformáció történetéből. Szerk. Fabiny Tibor. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1984.

Magyar Luther Könyvek sorozat. Magyarországi Luther Szövetség, Budapest, 1993-tól.

A magyarországi protestantizmus korai történetéhez

ZSILINSZKY Mihály: *A magyarhoni protestáns egyház története*. Athenaeum INy. RT, Budapest, 1907.

ZOVÁNYI Jenő: *A reformáció Magyarországon 1565-ig*. Debrecen, 1921. (Genius). Repr. kiad. Állami Könyvterjesztő, 1986.

SÓLYOM Jenő: *Luther és Magyarország*. Luther Társaság, Budapest, 1933.

SCHULEK Tibor: *Bornemissza Péter*. Keresztyén Igazság, Sopron–Budapest–Győr, 1939.

BOTTA István: *Melius Péter ifjúsága*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978.

- BOTTA István: *Dévai Mátyás, a magyar Luther*. Ordass Lajos Baráti Kör, Budapest, 1990.
- BOTTA István: *Huszár Gál élete, művei és kora*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1991.
- SÓLYOM Jenő – CSEPREGI Zoltán: Az Ötvárosi hitvallás. *Theológiai Szemle*, 42. (1999) 283. o.
- CSEPREGI Zoltán: „Ich will alle ding wol erfahren.” Mária királynő és udvari papjai. *Lelkipásztor*, 75. évf. 2000/5. 202. o.
- CSEPREGI Zoltán: A Luther-szobortól a Luther-filmig. In: Béres Tamás – Kodácsy-Simon Eszter – Orosz Gábor Viktor (szerk.): *Krisztusra tekintve hittel és reménnyel Ünnepi kötet Reuss András 70. születésnapjára*. Luther Kiadó, Budapest, 2008. 157–174. o.

Presbiteri napok programjai

1. program

Célkitűzés: a biblikus gondolkodás erősítése

- 9.00–9.30: Reggeli áhítat 2Móz 18,17 alapján
Bemutakozás, ismerkedés
- 9.30–10.30: Előadás megbeszéléssel: *A Biblia hitünk forrása és zsinórmértéke*
- 10.30–11.00: Kávészünet
- 11.00–12.00 : Előadás megbeszéléssel: *A presbiteri szolgálat bibliai háttere*
- 12.00–13.00: Előadás megbeszéléssel: *A presbiteri szolgálat törvényeinkben*
- 13.00–14.00: Ebéd
- 14.00–15.00: Előadás megbeszéléssel: *A presbiteri szolgálat a ma gyülekezetében*
- 15.00–15.30: Záróáhítat Jn15,1–6 alapján

2. program

Célkitűzés: az evangélikus szellemiség erősítése

- 9.00–9.30: Reggeli áhítat 1Pt 2,5 alapján
- 9.30–10.30: Előadás megbeszéléssel: *A reformáció előfutárai és történelmi szükségessége*
- 10.30–11.00: Kávészünet
- 11.00–12.00: Előadás megbeszéléssel: *A lutheri reformáció Európában*
- 12.00–13.00: Előadás megbeszéléssel: *A lutheri reformáció hazánkban*
- 13.00–14.00: Ebéd
- 14.00–15.00: Előadás megbeszéléssel: *A világ evangélikussága – a 2010. évi stuttgarti LVSZ-nagygyűlés*
- 15.00–15.30: Záróáhítat Mt 10,32kk alapján

3. program

Célkitűzés: az istentisztelet fontosságának erősítése

- 9.00–9.30: Reggeli áhítat Kol 3,16 alapján
- 9.30–10.30: Előadás megbeszéléssel: *Az evangélikus istentisztelet kialakulása és főbb elemei*
- 10.30–11.00: Kávészünet
- 11.00–12.00: Előadás megbeszéléssel: *Mai istentiszteleti formák, az úrvacsora fontossága, személyes áldásigény*
- 12.00–13.00: Előadás megbeszéléssel: *Híveink aktív részvétele, az ének és zene fontossága, a lektori szolgálat távlatai, gyülekezeti munkatársak keresése és képzése*
- 13.00–14.00: Ebéd
- 14.00–15.00: Előadás megbeszéléssel: *Ökumenikus istentiszteletek rendje és az alkalmak fontossága*
- 15.00–15.30: Záróáhítat Jn 17,20–23 alapján

Jegyesoktatás

Jegyesoktatás hatszemközt

A legtöbb helyen a jegyesoktatás hatszemközt zajlik (a pár és a lelkész). Csoportos alkalmakra általában nehéz összerakni a házasulandókat a nagy időkülönbségek miatt. Az alábbiakban azok a témakörök vannak összegyűjtve, amelyek mindenképpen előkerülnek a beszélgetéssorozatban. A jegyesoktatásnak ezen felül ki kell egészülnie még azzal, amit az aktuális pár életének megismerése nyomán fontosnak érez a lelkész. Az alkalmak beszélgetősek, de tanításba mennek át. A következő alkalommal mindig fontos feltenni a kérdést, hogy mire emlékeznek? Az igék üzenete képezi a beszélgetés vezérfonalát, amelyet a lelkész az alkalom folyamán ki is fejt a párnak.

1. Általános kérdések

A boldog házasság két boldog ember boldog házassága

- Adatfelvétel; az istentiszteletek látogatásának felvetése (ha nem járnak).
- Ismerkedés: hogyan jöttek össze; a történetük...
- Mi az elképzelésük a házasságról?
- Mit várnak tőle?
- „...nem jó az embernek egyedül lenni...” (1Móz 2,18)

2. A házasság

„A hármas fonál nem szakad el egyhamar.” (Préd 4,12)

- Szentség és áldás – mik is ezek?
- Mint intézmény, melyet Isten rendelt – de miért is?
- Mitől szent a házasság? – Ismerkedés Istennel.
- Mit jelent az esküvő? Mit jelent az áldás?

3. A szeretetről

„egy szívet és egy utat adok nekik...” (Jer 32,39)

- Mi a szeretet? – Ismerkedés a Bibliával.
- Egy igen és kétmilliárd nem.
- Ketten egy testté?
- A házasságot akarni kell és tudatosan építeni.
- Mennyire ismerik egymást? (ismerkedés egymással)

4. A szeretetről; az asztal és a négy lába

Gyökössy Endre írásai alapján

- Mi tart össze egy kapcsolatot?
- Erősz, szexus, filia és agapé
- A hit nélkülözhetetlensége
- Egzisztencia és karrier

5. A szeretet határai

„...azt ember el ne válassza.” (Mt 19,6)

- Krízisek és problémák
- Kísértések és veszélyek
- Az én igazságom
- Mi lehet a megoldás? (Ha a család körben áll, úgy kerülhet egymáshoz közelebb, ha a kör közepe felé lép, és ki áll ott?)
- Akarjuk-e a megoldást?

6. A templomban

- Az esketési liturgia magyarázata és az esküvő „főpróbája”.
- Ki hova áll és miért?
- A bevonulás sebessége
- Letérdelés
- (Nem csókolózunk a templomban)
- Mi mennyi ideig tart?

Jegyesoktatás több jegyespár részvételével

Elsőként Heinemann Ildikó *Lesznek ketten egy testté* című dolgozatára (*Lelkipásztor* 2006/447. o. és *Lelkipásztor* 2007/47. o.) hívom fel a figyelmet, melyből több feladatot is találunk ebben az összeállításban. Ildikóval közösen fogant meg az ötlet 2008 tavaszán, hogy a jegyesoktatás egy részét csoportosan tartsuk. Alkalmanként négy-öt párral vettük végig ezt a tematikát. A házasságra felkészítő jegyesoktatás így még inkább a közös gondolkodás alkalmává lett, még nagyobb lehetőséget adva a résztvevőknek, hogy véleményüket elmondják, ütköztessék másokkal. Mindezek mellett a sokszor egyházon kívülről érkező párok is belekóstolhattak abba, mit jelent egy gyülekezet kics csoportos alkalmán részt venni. Természetesen hatszemközt is találkozom a házasulandókkal. Az első találkozás az ismerkedésnek, a hivatalos és gyakorlati részek átbeszélésének az alkalmává. Az utolsó, ötödik pedig összegzés az addig elhangzott beszélgetésekről, vélemények, visszajelzések összegyűjtése. Ekkor tanulmányozzuk át a liturgiát és a templomi próbára is ekkor kerül sor.

1. „Szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt” – avagy mennyire illünk egymáshoz?

Igei bevezető – mit értünk a teremtéstörténet ezen részletén?

A fő hangsúly ezen az első alkalmon a „hasonlóságokon és a különbözőségeken” van. Vajon az ellentétek vonzzák egymást?

- Milyennek látod a társadat? Írd fel 4-10 tulajdonságát, képességét!
- Milyennek lát téged a társad?
- Milyen vagy? Amit a másik nem lát meg benned.¹

A leírt jellegzetes tulajdonságok, adottságok alapján melyik kategóriába sorolja magát a pár: az alapvetően hasonló vagy éppen az egymást kiegészítő kategóriába?

Egy másik feladat, amely kicsit segít a különbözőségeik kiábrázolásában, Arnold Mol *Házaspárbaj* (Harmat Kiadó, Budapest, 2008) könyvéből származik, mely egy teszt formájában meghatározza, ki milyen személyiség-típushoz tartozik. A szerző egyik válasza a házasságokon belüli konfliktusok

¹ Heinemann Ildikó: *Lesznek ketten egy testté*. A jegyesoktatás pasztorálpszichológiai vizsgálata. *Lelkipásztor*, 2006/12. 450. o.

kialakulására a házastársak különböző temperamentumbeli adottsága. Nincs jó vagy rossz típus és nincs tökéletes párosítás sem. Mindegyik típusnak vannak erősségei és gyengeségei. Ezek tudatosítása, a jellegzetes problémákról való beszélgetés segíthet abban, hogy ezekre felkészüljenek, és az „összecsiszolódás” könnyebben menjen. Ezt előre el szoktam küldeni a pároknak, hogy az alkalomra már kitöltött, összesített formában hozzák magukkal a lapot, hiszen ez közel fél órát vesz igénybe. Tapasztalataim szerint érdemes egybevetni az alkalom elején felsorolt tulajdonságokat a teszt eredményeként megjelenő, Hippokratész által meghatározott négy személyiségtípus jellegzetességeit. (A tesztet illetve, az ehhez szükséges diagramot kérésre beszerezhető a pkeczko@lutheran.hu címről.)

Záró imádság

2. „Elhagyja anyját és apját” – otthonról hozott értékek és szokások

Igei bevezető – mit értünk a teremtéstörténet ezen részletén?

A szülőkkel való kapcsolat, az otthonról hozott szülői minta kérdései kerülnek elő a második csoportos alkalmon. Ildikó javasolja, hogy erre mindenki hozzon öt-öt képet még a hatéves kora előtti korszakból, olyanokat, amelyeket szeret és jellegzetesek. (A pszichológia szerint a gyermek ebben a korszakában rajong az ellentétes nemű szülőért, továbbá fontos azért, mert a jegyespár szülei hasonló korban és helyzetben, fiatal házasként láthatók ezeken a képeken.) Ez jó beszélgetésindító lehetőség, és persze mindig van egy-két mókás kép is. Fontos, hogy néhány mondatot mindenki mondjon a saját képeiről. A képek jó alapul szolgálnak néhány személyes, a körrel is megosztható kérdések feltételében:

- Milyen jellegzetessége van/volt a családotoknak? (Például szorgalom és munka, a gyerekért mindent, nyaralás minden évben, jellemzően apai szigor stb.)
- Mi az, amit ebből továbbvinnél a házasságkötés után, és mi az, amit semmiképpen nem?
- Milyen értékek mentén képzeled el a jövőtöket? Mik a fő célkitűzések?

Ezután feladatul adom minden párnak, külön-külön a két félnek, hogy tíz pontból álló értéklistát készítsen. Ilyeneket, mint például: család, egészség, boldogság, anyagi biztonság, szorgalom, tudás, munka, gyermek, békesség, megértés stb. Ezek egybevetése, megbeszélése kiértékelése ebben a körben történik.

Ildikó hoz egy feladatot is, amely annak tisztázásában segít, hogy ki milyen értékkel, háttérrel érkezett meg a kapcsolatba. A felsorolt állítások közül ki kell választani azokat, amelyek jellemzik az illető családját. A párok megbeszélhetik, ki miért választotta az egyik vagy másik állítást. Lehet házi feladat is, de lehet egy beszélgetésindító is a jegyesoktatáson, hogy ki mit ért egy-egy ilyen állításon.

- *Az a tied, amit megeszel.*
- *Inkább ne menj iskolába, de ne színlelj betegséget.*
- *Csak az a fontos, hogy meglegyen a napi betevőnk.*
- *Aki nem dolgozik, ne is egyék.*
- *Soha nem lehetünk elégedettek azzal, amit megszereztünk.*
- *Ha valaki megüt, ne hagyd magad, üss vissza!*
- *Lehet, hogy a másíknak is igaza van.*
- *Az anyád is csak ember.*
- *Szép az élet.*
- *Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér!*
- *Most élj, amíg fiatal vagy!*
- *Alvó embert sose zavarj!*
- *Nem a bőr színe a fontos, hanem az ember viselkedése.*
- *Harcolj az érdekeidért, más úgyse teszi.*
- *Mindenki azt kapja, amit megérdemel.*
- *Beszélg szépen magyarul, mert ez az anyanyelved!*
- *Gondold meg, kivel állsz szemben, mielőtt viccelődnél!*
- *Ha jó szándékból kritizál valaki, ne sértődj meg!*
- *Ha nem tanulsz, elmehetsz utcaseprőnek!*
- *Látod, tudsz te, ha akarsz!*
- *Ne menjen le a nap a haragoddal!*
- *Rend a lelke mindennek!*
- *Kérj bocsánatot akkor is, ha nem érzel őszinte megbánást!*
- *Fogadj szót, mert akkorát adok, hogy a fal adja a másikat!*
- *Bezzeg az én gyermekkoromban...*

- *Én csak jót akarok neked!*
- *Hol a söröm?*
- *Tele van a hócipőm veletek!*²

Záró imádság

3. „Lesznek ketten egy testté” – avagy a szeretet megélése

Igei bevezetés – mit értünk a teremtéstörténet ezen részletén?

Ezen az alkalmon a szeretet, szerelem megélése, a kapcsolat gondozása, egymásra figyelés a fő téma.

Ehhez ismét egy olyan feladatot kell elvégezni, amelynek állításait a párnak külön-külön megoldva 1-5-ig kell pontoznia és értékelnie, majd csoportosan is beszélünk az állításokról.

A jó házasságban...

- ...*a házastársak el merik egymásnak mondani, ha bántja őket valami.*
- ...*a házastársaknak nincs titkuk egymás előtt.*
- ...*a házastársaknak nincsenek külön programjaik.*
- ...*feladják a régi baráti kapcsolatokat.*
- ...*mindkettejüknek örömet okoz a nemi élet.*
- ...*közös céljaik vannak.*
- ...*együtt járnak templomba.*
- ...*figyelembe veszik egymás testi és lelki szükségletét, és igyekeznek kielégíteni azt.*
- ...*időnként elolvasnak együtt egy könyvet, és megbeszélik.*
- ...*a házastársaknak soha sincs nézeteltérésük.*
- ...*együtt osztják be a pénzüket.*
- ...*külön pénzzel nem rendelkeznek.*
- ...*mások előtt is kifejezik összetartozásukat.*
- ...*nem panaszkodnak egymásra saját szüleiknek.*
- ...*megbecsüléseket a másik iránt úgy fejezik ki, hogy meghallgatják a másik érzéseit, gondolatait, és tekintettel vannak azokra.*

² Uo. 451. o.

*...megtartják saját hobbijaikat.
...a házastársak időnként megdicsérik egymást valamiért.³*

A másik anyag, amelyet igen fontosnak érzek, Gary Chapman *Egymásra hangolva* című könyvének (Harmat Kiadó, Budapest, 2009) a végén lévő teszt. Könyvében arra hívja fel a figyelmet, hogy különbözőségünkből kifolyólag más csatornákon keresztül kommunikáljuk a másikkal a szeretetünket. Jó ezt tudatosítani, megismerni magunkat és a másikat. Az öt szeretetnyelv: *testi érintés, minőségi idő, ajándék, elismerő szavak, szívességek*. A könyv végén található teszt abban segít, hogy mind magukat, mind a párukat megismerjük ebből a szempontból. (A tesztet kérésre beszerezhető e-mailben a pkeczko@lutheran.hu címről.)

A következő témák, kérdések segíthetnek a közös beszélgetésben:

- Vajon mennyiben tud az ember a másik számára fontos szeretetnyelven való kommunikációban fejlődni?
- Vajon nem válik ezáltal természetellenessé egy kapcsolat?
- Vajon történik-e változás a szeretetnyelvek közötti hangsúlyokban?
- A pár milyen kifejezésben, rövid mondatban tudja összefoglalni kapcsolatuk alapját?

Záró imádság

---

³ Uo. 452. o.

Fiatal házások köre

Célunk a segítségnyújtás hívó és nem hívó házaspároknak az egészséges, harmonikus házasság megvalósításához. Prevenció, amelyben megismerhetik Isten tervét a házassággal kapcsolatban: milyen az Isten szerinti férj és feleség, édesanya és édesapa, miként neveljék Isten félelmére és félelmében gyermekeiket, mit jelent Isten vezetése, áldása a családi életben.

Tematikai javaslat tíz alkalomra, havi egyszeri összejövetellel (július, augusztus szünet a nyaralások miatt). Gyülekezetünkben egy szombat délelőttöt jelöltünk ki erre.

Fontos és szükséges szolgálati lehetőség a gyülekezetben a gyermekek felügyeletének megszervezése, hogy kizárólag a házaspárok legyenek jelen. Sok családban nem megoldható a gyerekek felügyelete, ha a szülők együtt szeretnének lenni.

Az alkalmakat énektanulással, imádsággal kezdjük, és az összetételtől függően imaközösséggel, énekkel fejezzük be.

Témajavaslatok

1. Szeptember – ismerkedés
2. Október – Az Isten szerinti család
3. November – Az Isten szerinti férj
4. December – Ünnepe a családban (karácsony)
5. Január – Az Isten szerinti feleség
6. Február – A gyermek helye a családban
7. Március – Az Isten szerinti szülők
8. Április – Ünnepe a családban (húsvét)
9. Május – Házassági problémák
10. Június – évváró alkalom

A kidolgozott témák a <http://munkaprogram.lutheran.hu> és a <http://eszak.lutheran.hu> honlapról tölthetők le.

Ifjúsági tábor

Az alábbiakban egy egyhetes ifjúsági tábor anyagát közöljük. Az idei munkaév súlypontja: „megismerés – a gyülekezet mint a tanulás színtere”. A tartalmi súlypontok közül kiválasztottunk egyet: „Mit hiszünk?”, és ezt tettük meg a fenti címmel a tábor témájának. A tábor témája egy evangéliumi történet köré épül.

A hit születése (Jn 4,46–53)

A kapernaumi királyi tisztviselő történetében a hit születéséről olvasunk. Kétszer is ezt olvashatjuk a történetben: hitt az ember, hitt ő. Mikor született meg a hit? Amikor meghallotta a százados, hogy Jézus arra jár, és otthagyva beteg gyermekét, elindult Jézushoz? Vagy amikor találkozott Jézussal, és kérte őt? Vagy amikor Jézus elutasítása ellenére újra kérte őt? Vagy amikor Jézus elküldte, és hitt az ember Jézus szavának? Vagy amikor megtudta, hogy a gyermeke meggyógyult? Vagy amikor megtudta, hogy épp abban az órában lett jobban, amikor ő Jézussal találkozott? Vagy amikor egész háza népével Jézus követője lett? A hitnek története van. Ezek a lépcsőfokok adják a tábor vázát.

A tábor a következő módon épülhet fel:

- I. Reggeli áhítat: a fenti ige egy-egy nap témáját meghatározó mozzanata.
- II. Délelőttönként a csoportok ismeretében a témák feldolgozása előadás-ként, kiscsoportos beszélgetésként, dramatizálva.
- III. Délután/este: az adott nap témájának megfelelő játékok, programok.

I. Reggeli áhítatok, témamegjelölés

1. nap: 46–47a – Elindulás/elengedés: „Meghallotta és elment...”
2. nap: 47b–49 – Találkozás/elutasítás: „Kérte...” „...nem...” „Újra kérte”
3. nap: 50 – Elküldés/elengedés: „Menj el... elindult...”
4. nap: 51 – Rádöbbenés: „Szembe jöttek veled (...) tegnap délután egy órákor”
5. nap: 52–53 – Hitvallás: „Hitt ő, valamint egész háza népe”

II. A napi témák feldolgozása

1. Elindulás/elengedés

A hit születésének első állomása ebben a történetben az elindulás az ismeretlenbe. Mit tudhatott Jézusról ez a kapernaumi királyi tisztviselő? Nem sokat. Elindult a hosszú útra – három nap oda-vissza –, a bizonytalanságba, viszontlátja-e élve a gyermekét, hátha valahogyan segít Jézus. A hit először is elengedés, keresés és bátorság.

Feldolgozáshoz ajánlott bibliai témák:

- Ábrahám elhívása: 1Móz 12,1–8 – Ábrahám maga mögött hagyta Úr és Hárán városainak környékét, és elindult az ismeretlenbe.
- Tanítványok elhívása: Mt 4,18–22; Mk 2,13–17 – A tanítványok tele lehetek várakozással, szomjúsággal. Hallhattak már ezt-azt Jézusról, de tudjuk, hogy mennyi tapasztalaton, tévedésen, megbotránkozáson megy majd még keresztül a hitük.

Hogyan érezhetjük Jézus hívását ma? Vajon csak a személyes „varázs” vonzotta a tanítványokat? „Azonnal”?

2. Találkozás

A vele való találkozás nagyon sokféle lehet. Lehet csendes vagy hangos, szomorú vagy örömteli eseményhez köthető, elgondolkoztató, esetleg mindent elfeledtető, önfeledt...

A királyi tisztviselő azért találkozik Jézussal, mert „betegem feküdt a fia”. Azt gondolta Jézusról, hogy ő tud segíteni. Az ő istenképében Jézus a gyógyító. Hogyan, milyen formában találkozhatunk Istennel? Milyen körülmények között szólít meg?

A hit tapasztalatához hozzátartoznak a csalódások, kudarcok. Amikor kérdéseinkre nem kapunk választ. Amikor úgy érezzük, hogy imádságunk nem hallgattatik meg. A hit tulajdonsága a várakozás, újra kérés, a „csak-azértis” hit.

Jézus a királyi tisztviselő kérésére furcsán válaszol... Miért? Mert ki akarja őt zökkenteni abból a gondolkodásból, amelyben eddig élt, abból az istenképből, amelyben eddig gondolkodott.

Istenképünk állandóan korrigálásra szorul, életünk végéig változik.

Feldolgozáshoz ajánlott bibliai témák:

- Jákób tusakodása: 1Móz 32,23–33. Jákób legyőzte Istent. De ki győzött le kit igazából?
- Jézus megdicsőülése: Mt 17,1–8. Találkozás az örökkévalósággal. „Jó nekünk itt lennünk”, de vajon itt is kell-e maradnunk?
- Jónás és a tők: Jón 4,5–11. A mi elképzelésünk Istenről és Isten egészen más akarata.
- A néma lélek kiűzése: Mk 9,17–27. „Hiszek, segíts a hitetlenségemen!” – Mi csak eddig jutunk el a saját erőnkből.

3. Elküldés/elengedés

A királyi tisztviselőnek másodszor is meg kell tennie az elengedés mozdulatát. Az első elengedés, a Jézus-keresés kezdete után most talán még nehezebb a végre megtalált Jézust elengedni. Jézus küldi, hogy engedje el a kezét. „Menj el...” – Miután Isten lerontotta a saját magunk által kreált istenképet, miután minket magunkat meggyógyított, újra megszólít és küld. Nekünk pedig újra el kell engednünk, most a hamis istenképünket, hogy elindulhassunk a jó hírrrel.

Feldolgozáshoz ajánlott bibliai témák:

- A mennybemenetel története: ApCsel 1,4–11. Jézus elengedi a tanítványok kezét. Immár önállóan kell járniuk, tanúskodniuk Jézus nevében, a Szentlélek segítségével.
- Variációk a tékozló fiú példázatára: Lk 15,11–32.
  1. Az apa nem engedi el a fiút.
  2. Ügynökeivel szemmel tartja, utána nyúl.
  3. Érvényesíti jogait, szolgának veszi vissza.
  4. Az idősebb fiút beparancsolja az asztalhoz.

4. Rádöbbenés

Esetleg már biztosabbak vagyunk Istenben, de még nem jött el az a pillanat, amikor megtapasztaljuk, hogy mindaz, ami körülöttünk, velünk, bennünk történik, Isten munkája.

A hazafelé tartó út a hit legmagasabb követelménye. A királyi tisztviselő teljes bizalmára van szükség, nem tudja, mi vár rá, viszontlátja-e még a gyermeket, viszontlátja-e még Jézust? Teljes bizalomra van szükség. Mindezt elengedett. Ebben az ürességben a jó hír „szembe jön”.

Amikor viszont ezeket a „kegyelmi pillanatok” megtapasztaljuk, újra és újra rádöbbenünk az ő szeretetére.

Feldolgozáshoz ajánlott bibliai témák:

- Salamon bölcsessége: 1Kir 3,1–15. Csak engedelmes szívét kér, de mind-ezeken felül azt is megkapja, amit nem kért: bölcsességet, gazdagságot, dicsőséget.
- Emmausi tanítványok: Lk 24,13–35. „Abban reménykedtünk, hogy...”, és a reményvesztettség ellenére teljesednek reményeik, nem úgy, ahogy ők elgondolták, váratlanul.

5. Hitvallás

A hit útjának végigjárása végén fogalmazódik meg a hitvallás, amikor másoknak is megfogalmazzuk, elmondjuk mindazt, amit átéltünk. A hit tudatosítása.

A hitet visszatekintve öntjük hitvallásba: most értettem meg, mit tett velem az Isten.

Az utolsó témához ajánljuk a hitvallások, különösen az Apostoli hitvallás feldolgozását, egy mai „modern” hitvallás közös megfogalmazását, illetve személyes hitvallás készítését.

Feldolgozáshoz ajánlott bibliai témák:

- Izrael hitvallása: 5Móz 6,4–9
- Péter vallástétele: Mt 16,13–20

III. A témák délutáni feldolgozása

Játékok

A jól ismert bizalomjátékok: vakon vezetés; hanyatt dőlő társ elkapása; a sorfalban egymással szemben álló, egymás kezét fogó gyerekek kezébe hanyatt ledőlni székről, asztalról

Társasjátékok

- Úton útfélen
- A zarándok útja...

Filmek

Agnieszka Holland: *Európa Európa*

„Ki vagy? Magad választod a sorsodat, vagy valami abszurd fordulat határozza meg az életed folyását?” Erre a kérdésre keres választ a film, felelevenítve Salomon Perel igaz történetét. A lengyel-orosz származású zsidó fiú a történelem viharában csak úgy maradhat életben, ha állandóan megváltoztatja identitását. Amikor családjának menekülnie kell Németországból, egy orosz árvaházban „pionír” lesz belőle. Innen német fogságba kerül, ahol – árja árvaként – hős gyanánt tisztelik és szeretik a német tisztok. A fiút jutalmul felveszik a Hitlerjugend tagjai közé, ahol beleszeret egy náci lányba.

Straight Story

Alvin Straight 73 éves özvegyember, aki beszédhibás lányával, Rose-zal éldegél az Iowa állambeli Laurens városkában. Afféle régimódi cowboy, saját értékrendje és erkölcsi kódexe szerint élő vadnyugati figura. Büszke és makacs, orvoshoz menni nem hajlandó, noha egészségi állapota rohamosan romlik, rossz a dereka és tüdőtágulása van. Telefonon értesítik, hogy fivére, Lyle szívszélhűdést kapott, mire Alvin elhatározza, hogy meglátogatja őt Wisconsin állambeli otthonában. Se kocsija, se jogosítványa – a fűnyírógépe az egyetlen közlekedési eszköz, ami szóba jöhet számára. 350 mérföldes út áll előtte.

A végtelen hit

Grant Taylor az egyik középiskola amerikaifutball-csapatának sikeresnek éppen nem mondható edzője, a csapat rendre alulmarad a küzdelemben. A szülők kezdenek türelmetlenek lenni, a srácok pedig lassan elvesztik minden motivációjukat, a legjobb játékosok rendre valamelyik rivális iskolához szerződnek. Grant maganélete sincs teljesen rendben. A ház épphogy nem dől a fejére, a családi autó állandóan cserbenhagyja, ráadásul megtudja, nem lehet gyerekük. Az elkeseredett férfit Istenhez fordul segítségért. A hithez fordul, hogy megküzdjön a kudarcaival, és legyőzve a múltat, sikerre vigye csapatát és saját életét.

Népmesék,

amelyekben a hős elindul az ismeretlenbe, és nem várt jutalomban lesz része...

Evangelizációs igehirdetések

Nagyheti igehirdetés-sorozat

Oly távol vagy tőlem, és mégis közel

Virágvasárnap

Alapige: Mt 21,1–11

Keresztyén Gyülekezet! Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Virágvasárnapal elkezdődik a nagyhét. S ezen a héten a keresztyén ember a passióra, Krisztus szenvedésére figyel. Az idei igehirdetés-sorozatomnak az *Oly távol vagy tőlem, és mégis közel* címet adtam. Ezzel akartam kifejezni, hogyan gondolkodunk mi Istenről, és miként gondolunk mi Jézus szenvedésére.

Egyrészt van egy időbeli távolság. Jézus szenvedése és halála közel kétezer évvel ezelőtt történt. S mindig kérdés az, hogy ami ilyen messze van tőlünk, az lehet-e egyáltalán hatással ránk? Sokszor az idő távolságának ködébe vesznek el az események, és azt gondoljuk, hogy ami Jézussal történt, vagy amit Jézus tett, az éppen annyira elmúlt esemény, mint mondjuk az, hogy Tiberius császár kinek mit mondott. Ha teljesen közömbös a mi életünk szempontjából, hogy Tiberius hogyan uralkodott, akkor hogyan lehetne közeli Jézus Krisztus tette vagy élete?

De az időbeli távolságon túl van egyfajta lelki távolság is. Sokszor érezzük azt, hogy az Isten nem törődik velünk. Úgy gondolunk rá, mint aki egyszer ugyan elindította ennek a földnek a történelmét, de azután már nem igazán törődik vele. Mert ha törődne, akkor nem lenne ennyi baj a világban. Távol van tőlünk az Isten, nem kukkant ránk, nem nézi s főleg nem segíti az életünket.

Ezekben a napokban éppen arról szeretnék beszélni, hogy az emberileg távolinak érzett Isten mennyire közel jött, és az időben távolinak tűnő

esemény – Jézus halála – mennyire minket érintő. Így figyeljünk ma a nagyhét nyitányának nevezett evangéliumi történetre! A következő estéken majd olyan igék kerülnek elénk, amelyek – Máté evangéliuma szerint – a nagycsütörtökig történeteket elevenítik fel. Tehát nem a klasszikus passió-történetre fogunk figyelni, hanem Jézusnak azokra a tetteire, szavaira, amelyek közvetlenül megelőzték azt.

„Amikor közeledtek Jeruzsálemhez, és Betfagéba, az Olajfák hegyéhez értek, Jézus elküldött két tanítványt, és ezt mondta nekik: »Menjétek az előttetek fekvő faluba, és ott mindjárt találtok egy megkötött szamarat a csikójával együtt: oldjátok el, és vezessétek hozzám. Ha valaki szól nektek valamit, mondjátok meg, hogy az Úrnak van szüksége rájuk, és azonnal elengedi azokat.« Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék a próféta mondása: »Mondjátok meg Sion leányának: Íme, királyod jön hozzád, szelíden és szamáron ülve, igavonó állat csikóján.« A tanítványok elmentek, és úgy cselekedtek, ahogy Jézus parancsolta nekik: odavezették a szamarat a csikójával együtt, ráterítették felsőruhájukat, Jézus pedig ráült. A sokaság legnagyobb része az útra terítette felsőruháját, mások ágakat vagdaltak a fákról, és az útra szórták. Az előtte és utána menő sokaság pedig ezt kiáltotta: »Hozsánna a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban.« Amint beért Jeruzsálembe, felbolydult az egész város, és ezt kérdezték: »Ki ez?« A sokaság ezt mondta: »Ez Jézus, a galileai Názáretből való próféta.«”

„Mi a valós helyzet, ó barátaim? Az, hogy az emberek várnak valamit vagy valakit, maguk sem tudják, hogy mit vagy kit. A fülük figyel, mint a puszta vadaké.”

Kodolányi János az *Én vagyok* című regényének az elején adja egy idős, tapasztalt kapernaumi rabbi szájába ezeket a szavakat. S ezek a szavak jól jellemezték a korabeli zsidók lelkiállapotát. Vártak valamit vagy valakit. Ők azt mondták, hogy várják a Messiást, az Isten felkentjét. De abban már nem volt egységes álláspont, hogy ki is a Messiás, és mit hoz a Messiás! Politikai változás, az idegen hatalmasság kiűzése, a vallási megújulás vagy a lelkeség megújulása egyaránt ott volt a várakozások fókuszában.

De ezek a szavak jól jellemzik a mai embert is. Az égető várakozás idejét éljük. S mivel a várakozások ma is lehetnek akár politikai jellegűek, akár lehetnek a gazdasággal kapcsolatosak (szeretnénk már látni a válság sötét

alagútjának a végét), de lehetnek vallási jellegűek (az egész egyháznak meg kellene újulni) vagy személyesek is (nekem lenne szükségem valamilyen belső változásra) – szóval mivel a várakozások ma is élők, ezért aktuálisnak érezzük a szavakat: „A fülük figyel, mint a pusztai vadaké.” Ez a valós helyzet! Szeretnénk hallani a Messiás lépteit, annak a közeledését, aki megoldja problémáinkat, aki feloldja feszültségeinket, aki felcsillantja nekünk a jövő reményét, és nem engedi, hogy a veszteségeink feletti szomorúságban vesszünk el.

Olykor a türelmetlenség hangja szólal meg bennünk. Miért nem cselekszik az Isten? Máskor kételyek fognak el: hiába minden várakozás! Hiába figyelünk, mint a pusztai vadak, úgysem történik semmi, ami változást hozna! Olykor becsapottak vagyunk, s elégnék gondoljuk azt, ami nem teljes megoldás. Máskor pedig a közöny lesz úrrá rajtunk: oly sokat vártunk, most már úgyis mindegy.

De Jézus bevonulásának története az emberi várakozásra adott isteni felelet. Ez a galileai vándortanító elindult a főváros felé, s annak határában különleges menetté formálódott az együtt vándorlók köre. Előkerült egy számár, lengtek a pálmaágak, a földre terítették a felsőruhákat, s a bámsz-kodók is énekelni kezdtek. Kiáltani, ünnepelni. Mintha az ott állók felfedezték volna, hogy minden várakozásukra az érkező Jézus ad feleletet, hozsannát zengtek, tehát kiáltották: bárcsak megsegítenél! Ó, hány ilyen pompás vagy ennél sokkal látványosabb bevonulásnak lehettek tanúi emberek a történelem során! Császárok és hadvezérek, fűhrerek és nagy vezérek, diktátorok és kiskirályok olyan sokszor vonultak. De ebben mégis sokkal több van, mint bármilyen császári bevonulásban, hadvezéri tettben, felvonulásban. Jézus vonul Jeruzsálembe. Jézus célja Jeruzsálem volt.

Tekintsünk úgy Jeruzsálemre, mint a templom városára, ahol lehetőség volt az áldozat bemutatására. Egyedül itt lehetett áldozatot, Istent engesztelő áldozatot bemutatni. Tekintsünk úgy Jeruzsálemre, mint amely egykor az Isten városa volt, itt állt a szentély, és mégis istentelenné lett. S így ebben a közeledésben két szándékot fedezhetünk fel. Az egyik az áldozat bemutatásának a szándéka: Jézus bevonul Jeruzsálembe, hogy áldozattá legyen. A másik a megszentelés szándéka: Jézus bevonul az Isten nélkülivé lett ember életébe, hogy visszahozza az életébe Istent.

Milyen sokszor mondta a tanítványoknak, hogy neki Jeruzsálembe kell mennie, és most itt az idő, egyszerűen nem lehet már másfelé kanyarodni, nem lehet a céltól eltérni. Jézus indul, mert az áldozatot be kell mutatni, Jézus indul, mert a szentség nélküli emberi életet meg kell szentelni! Ez a

küldetése. De mindenképpen ott van az érzésében a közeledés szándéka: azt munkálja, hogy az Isten legyen újra közel az ember életéhez. Jön az emberré lett Isten, a testté lett ige, a kenyérré lett ember...

A prófétai szó beteljesül: „Íme, királyod jön hozzád...” A számráhaton érkező valójában királyi ranggal érkezett. Hisz Izrael királyai nem léptettek paripákon, fehér lovakon, ők az alázat állatát használták. Nem csak azért, mert ritkaságszámba ment azon a vidéken a ló, hanem azért is, mert nekik még a külső megjelenéssel is azt kellett sugallaniuk, hogy ők alázatosak, úgy királyok, hogy Izrael népének a királya az Úr. S minden király egyben az Isten szolgálója. (Ó, bárcsak így tudnának a ma regnálók is az Istenre gondolni!) Jézus tehát ezzel az alázattal jött Jeruzsálembe, s ezzel az alázattal lép be a mi Jeruzsálemünkbe is.

De csak azok tudják megérezni a közelségét, akik tudnak hozsannát kiáltani. Ez nem egyszerűen csak üdvívalgás. Ez sokkal több: annak a kifejezése, hogy segítségre szorulunk. Segítségre szorulunk, mert a magunk erejéből nem tudunk Istenben bízni, sem nála megmaradni. Segítségre szorulunk, mert nélküle mindent elrontunk. Segítségre szorulunk, mert nem tudunk helyesen dönteni, és nem tudunk jól szeretni.

Kedves Testvérem! Mindaddig, amíg a szíved nem sóhajt Jézus felé hozsannát, a jeruzsálemi bevonulás csupán távoli történet marad. De amikor az életed törekenységét, az életed hiábavalóságát, az életed küzdelmeinek sziszifuszi voltát felismered, vagy amikor rád terhelődik bűnöd megannyi súlya, és látod, hogy azokat magadtól elrendezni nem vagy képes, amikor a félelmek és a halál terhe szívedre nehezedik, s kiáltani tudsz – hozsannát tudsz kiáltani –, akkor egyszerre feltárul az, hogy csakis az érkező Jézus adhat neked segítséget. Amikor vársz valamit vagy valakit, és a várakozásban feszülsz, mint a pusztai vadak, akkor az érkező Jézus léptei jelzik, hogy Isten nem hagy magadra. Közel jön, hogy engedelmesen kiengesztelje Istent bűneid miatt. Közel jön kiüresedett szívedhez, be akar vonulni nyüzsgő életedbe, közel jön a szentségétől megfosztott szívedhez, hogy újra ott legyen lakóhelye.

A Jeruzsálembe bevonuló Jézusban fedezzük fel azt, hogy a távolinak tűnő Isten egészen közel jött hozzánk. S mi, a segítségre, kegyelemre szoruló emberek újra átélhetjük, hogy nincs távol tőlünk a segítség. Itt van, közel van hozzánk az Úr.

Ámen.

Hétfő

Alapige: Mt 22,34–40

Keresztyén Gyülekezet! Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Mi Jézus passiója? Mikor kezdődött, és miben mutatkozott meg a szenvedés? Nagyon nehéz ezekre a kérdésekre feleletet adni.

Valóban, Krisztus szenvedéstörténetéről lehet úgy is beszélni, mint egy néhány napos folyamatról, amelynek eseményeit az elmúlt hetekben több alkalommal is kielemeztük. (Előadások voltak Jézus peréről.) Ismerünk művészi passiókat, amelyeknek a felépítése mind hasonló, ismerünk fiatalok által feldolgozott passiókat, amelyek megpróbálnak egy-egy új hangsúlyt találni, de valójában a passió alatt mindig ugyanazt értjük: Jézus elfogatásától a kereszthalálig terjedő időszakot.

Máskor merészebben gondolkodunk, s azt mondjuk, hogy a passió korábban kezdődött, és nem is csak a tényleges szenvedésben, a megostorozásban és kígyúnyolásban, megvertetésben és a kereszthen rajzolódott ki, hanem az értetlenségben, az ellenségeskedésben és az el nem fogadásban. Mert nemcsak az szenved, akit vernek, leköpnek, vagy akinek a csuklójába szegeket ütnek, hanem az is, aki nem kap megértést, figyelmet vagy szeretetet. A názáreti zsinagógában – Lukács írása szerint közvetlen a szolgálata elején – Jézus felolvasott az Írásból, s szolgálatát nem fogadták el, ki akarták űzni, s le akarták a szakadékba taszítani. Éppen saját városában találkozott Jézus olyan értetlenséggel, amely számára szenvedést jelentett. De amikor a tanítványok tehetetlenségét látva felkiáltott: „*Ó, hitetlen nemzedék, meddig leszek még veletek?*” – akkor is kihallható a hangjából a szenvedés. Az adventi meditációs ösvényünkben a jászol szénája mellé tettünk egy feliratot: *A passió itt kezdődik el!* Ez alapján azt mondhatjuk, hogy Jézus passiója akkor kezdődött, amikor felvállalta az embersorsot, az ember útját, az emberléte.

A zsidók részéről folyamatosan különös „kínzásoknak”, próbáknak volt kitéve!

„Amikor a farizeusok meghallották, hogy a szadduceusokat elnémította, köréje gyűltek. Egyikük pedig, egy törvénytudó, kísérteni akarta őt, és megkérdezte tőle: »Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben?« Jézus így válaszolt: »Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és

teljes elmédből. Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.»

Ha úgy vesszük, hogy a jeruzsálemi bevonulással kezdődik a passió, akkor ez a kis epizód is a passiótörténet szerves része. Jézus megérkezik Jeruzsálembe. A virágvasárnapi ünnepi bevonulást – Máté írása szerint – izgalmas események követték. Jézus megtisztítja a templomot. Jelét adja ezzel is messiási voltának. Aztán a természetlen fügefa elszáradásáról olvashatunk. Ebben a történetben ott van annak a meghirdetése, hogy Izrael megítéltetett. S közben ott ólálkodnak körülötte az ellenlábasai. Szeretnék sarokba szorítani, lesik minden léptét, fülelnek a szavaira, figyelnek a mozdulataira, és rázós kérdésekkel akarják kiugratni a nyulat a bokorból. Keresik azt a pontot, ahol Jézus sebezhetővé válik, mert már eldöntötték, hogy meg kell ölni. Kérdezik őt az adózásról – ami kimondottan kényes politikai kérdés volt. Szabad-e a Római Birodalomnak – az istentelen elnyomóknak – adót fizetni? Majd mások – a szadduceusok – előszedik a teológiát, és a feltámadásról kérdezik. Ekkor jön a teológia centruma, a Tóra! Jézus elhallgattatta azokat, akik politikai provokátorok voltak. Elhallgattatta azokat is, akik teológiai kérdéssel akarták törbe csalni, és most újra kísértetni akarják. Az Izrael számára a legszentebb isteni ajándékra, a törvényre kérdeznek rá.

De egy pillanatra még maradjunk Jézus ellenfeleinek a magatartásánál. Azt olvassuk, hogy amikor meghallották, hogy az egyik csapatnak Jézus úgy felelt meg, hogy azok nem tudtak már mit kérdezni, akkor köré gyülekeztek. Szinte magunk előtt láthatjuk ezt. Én kétféleképpen tudnám elképzelni: vagy sunyin, odasomfordálva, cinikusan mertek csak közeledni hozzák a farizeusok, vagy erővel, szinte rámászva, megfélemlítve. Mind a kettőben van valami félelmetes. S amikor felteszik neki a kérdést, akkor szinte egészen biztosak benne, hogy most, most nyomták oda a gyilkos tör pengéjét Jézus torkához. Közel vannak Jézushoz, és mégis egészen távol!

A kérdés így szól: „Melyik a nagy parancsolat a törvényben?” Az ószövetségi rendelkezéseket 248 parancsra és 365 tilalomra osztották az írástudók. Tehát a 613 isteni rendelkezés dzsungelében eligazodni nem volt könnyű. Nem véletlen tehát, hogy a „nagyot” keresik azok, akik a sok kicsi között elvesztek.

Jézus válaszával pedig a két, Ószövetségből is ismert parancsot egymás mellé téve rávilágít arra, mi a legfontosabb az ember életében.

S amikor azt az érzést fogalmazzuk meg magunkban, hogy oly távol van tőlünk az Isten, nem szabad meglepedkeznünk arról, hogy bizony a mi szívünk tért el az Istentől. Igen, ez a két parancsolat mutatja, hogy milyen mélységben vagyunk, hogy mennyire nem fontos számunkra az, hogy az Isten közelében legyünk. Minden elfoglalja a szívünket, s amikor a szívünket elfoglalja valami, akkor éppen a szeretet szorul ki onnan.

Isten elénk tárja az élet útját: „Szeresd az Urat! Szeresd embertársadat!” Milyen egyszerűnek látszik, és mi mégis mintha mindig egyre távolabb kerülnénk Istentől!

Mi hajt távolra bennünket az Isten szeretetétől?

Egyrészt a szabadság vágya. Azt gondoljuk, hogy a szabadságunk a függetlenségben teljes, és nem akarunk senkitől és semmitől függeni. A szabadságvágy valójában teherként tünteti fel számunkra az Atya közelségét. Szabadságvágyunkban teherre válik minden ember. Pedig rá kell ébrednünk, hogy nem a függetlenség tesz minket szabaddá, hanem a szeretetben megélt kapcsolat. Nem akkor leszünk szabadok, amikor el akarunk szakadni másoktól, hanem akkor leszünk igazán szabadok, amikor a kapcsolatunk őszinte és rendezett. Tehát Jézus nem kényszerparancsként, nem ukázként tárja elénk a szeretet parancsát, hanem azért, hogy emberi kapcsolataink és az Istennel való kapcsolatunk formálódjon, mássá legyen, teljessé váljon. Paul Young *A viskó* című regénye szemléletesen mutatja be az ember és Isten kapcsolatát. Egy magát keresztyénnek valló férfi gyermeke tragikus elvesztése után meghívót kap Istentől, a „Papától”, s így egy hétvégére visszatér lányai meggyilkolásának a helyszínére, a viskóba. S ott érdekesen jelenik meg neki a háromságban egy Isten. A férfi szívét a lánya elvesztése után a „nagy szomorúság” bénítja, de ez a találkozás megváltoztatja az életét. Amikor egyszer Istent vádolja, hogy nem akadályozza meg az ember életében a rosszat, Jézustól ezt a feleletet kapja a regény szerint: „Nem, valóban nem! Nagyon sok mindent nem akadályoz meg, ami szomorúságot okoz neki. A világ, amiben élsz, súlyosan károsodott. Kiköveteltétek a függetlenségeket, s most haragszol arra, aki szeretett annyira, hogy megadta nektek ezt a függetlenséget.”

Másrészt az ismeretünk hiánya. Hogyan tudnánk szeretni azt, akit nem ismerünk, vagy akit félreismerünk? Hogyan tudnánk szeretni azt, akiről

magunk alkotunk képeket, és ezért előítéleteket? Hányszor mondjuk ki: bűntető, haragvó, kegyetlen Istenünk van! Hányszor vádoljuk őt azokért a dolgokért, amelyekért mi, emberek lennénk a felelősek! Vajon el tudjuk-e fogadni, amit az előbb említett regényben a meggyilkolt kislány édesapja így fogalmaz meg: „Papát szeretem, bárki is legyen Ő. Elbűvölő egy személy, de semmiben nem hasonlít ahhoz az Istenhez, akit én ismerek!” A magunk által kreált képekre formáljuk Istent, s nem hagyjuk, hogy úgy ismerjük őt szeretete teljességében, ahogy Jézus kijelentette nekünk! Nem csoda, ha nem tudjuk szeretni teljes szívünkben. S akit nem szeretünk, az nincs közel hozzánk! Ebből aztán következik a bizalmatlanság. Mert hogyan is bízunk abban az Istenben, akit mi rossz tulajdonságokkal ruházzunk fel? Még egy gondolat az előbbi regényből: a főszereplő észreveszi, hogy nem Jézus kezén, hanem a Papa kezén vannak sebhelyek. S megkérdezi, miért. „A szeretet miatt! Ő a kereszttől választotta, ahol a kegyelem – a szeretet miatt – diadalmaskodik a jogos ítélet fölött.” Tudjuk-e, hogy így, ilyen feltételek nélküli, kegyelmes szeretettel szeret minket az Isten? Ha tudjuk, akkor a szeretet kettős parancsa többé nem nyűg lesz, hanem válasz annak az Istennek a szeretetére, aki Jézusban egészen közel jött hozzánk.

A Jézust vádoló farizeusok formai kérdést tettek fel neki: tudja-e, hogy mi a legfőbb parancsolat? Így ők valójában nem is láthatták, hogy a vádjuk éppen az isteni szeretetet hozta közelebb hozzánk. Elítélték, megkínózták, kivégezték, hogy a kegyelem – a szeretet által – győzedelmeskedhessen a jogos ítélet felett.

Ámen.

Kedd

Alapige: Mt 23,37–39

Keresztyén Gyülekezet! Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Vannak a szenvedésnek jajszavai. Vannak a keserűségnek jajszavai. És vannak a szeretetnek jajszavai. Most nem a szenvedés jajszavait halljuk, most a szeretet jajszavai hangoznak el. A Jeruzsálembé érkező Jézus sír népe bűnei felett, és panasza van Jeruzsálemre. Tegnap arra figyelhettünk, hogy a Jeruzsálembé érkező és tanító Jézus folyamatos zaklatásnak, kísér-

tésnek volt kitéve. S miután elhallgattak a kísértő kérdések – Máté így írja le –, Jézus a sokasághoz fordult, és a kor vallási vezetőiről, az írástudókról és a farizeusokról kezdett beszélni a népnek. Megítélő hangon szólt arról a képmutató stílusról, amely a vallási vezetőket jellemezte. Bár azt is meg kell jegyezni, hogy hangsúlyossá tette: nem a tanításukkal van a baj, hanem az életvitelük őszintesége hiányzik. Ezt követően hangoznak el Jézus jajszavai. Sokan azt mondják, hogy ezek a jajszavak – „*Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok!*” – épp az ellentettjei Jézus boldogmondásainak. Ezek után a jajszavak után hangzik el Jézus Jeruzsálem felett elmondott panasza. Ott áll valahol a templomhegy lépcsőjén, elé tárulhat egyik oldalról a szentély, a másik oldalról a nyüzsgő város, és e szavakkal szól:

„Jeruzsálem, Jeruzsálem, aki megölöd a prófétákat, és megkövezed azokat, akik hozzád küldettek, hányszor akartam összegyűjteni gyermekeidet, ahogyan a tyúk szárnya alá gyűjti a csibéit, de ti nem akartátok! Íme, elhagyottá lesz a ti házatok. Mert mondom nektek: nem látok engem mostantól fogva mindaddig, amíg azt nem mondjátok: Áldott, aki az Úr nevében jön!”

Szeretném azzal a gondolattal kezdeni az igehirdetésemet, hogy nagyon sok magyarázatot, kommentárt átnéztem már Máté evangéliumáról, de általában mindegyik úgy magyarázza ezt a szakaszt, hogy Jézusnak panasza van Jeruzsálemre, tehát feddi, elítéli és ostorozza a várost. Sőt a fenyegető büntetés szava is benne van ebben az igében. Én – akárhányszor olvasom ezeket a jézusi szavakat – sokkal inkább a féltő szeretet hangját hallom bennük, azt a hangot, amely a távolra sodródott gyermek megmentéséért sóhajtó apa hangja.

Nem keménynek képelem Jézust, s nem is fenyegető hangvételűnek gondolom szavait. Nekem olyan képem van Jézusról, aki nem kiáltozik indulattal, és főleg nem fenyegetőzik azzal az erővel, amelynek birtokában van! Szavaiban benne van a féltés, a sajnálat, az értetlenség, a szomorúság. Lukács evangélista két alkalommal ír le ilyen történetet, az első alkalommal szinte ugyanezeket a szavakat olvashatjuk, másodszer pedig a Jeruzsálembe való bevonulás után arról számol be az evangélista, hogy Jézus sírt a város felett. A sírás mindenképpen a megrendültség, az átélés jele: nem közömbös számára az, ami történik, és ami történni fog. S ez is mutatja, hogy nem

szikár szigorról, hanem érzésekkel jön Jézus, panasza van Jeruzsálemre, de sír is Jeruzsálem felett.

A panasz abból fakad, hogy Isten a közelségét mindig éreztetni akarta a próféták által és a küldöttei által, de ezt Izrael elutasította. Eszünkbe juthat Jézus példázata a gonosz szőlőmunkásokról, amelyben a király küldötteit a szőlőben dolgozók sorra elkergetik, bántalmazták, inzultálják, végül megölik. Pedig nem lenne szőlő, s nem lenne munkájuk, ha nem adta volna nekik azt a gazda. Ilyen az ember. Az Istentől mint „gazdától” mennyi jót kap, s közben mindent úgy kezel, mint a saját munkájának az eredményét és a saját tulajdonát. Izraelben is azért bántalmazták és ölették meg a prófétákat, mert csak azt nem ismerték fel, hogy mivel Isten kiválasztó szeretetével megajándékozta őket, s a szolgaság földje helyett nekik adta a tejjel-mézrel folyó Kánaánt, nekik az Isten szabadító szeretetére a szív bizodal-mából fakadó engedelmisséggel kellett volna felelni. S Jézus szavait hallva már a halálára utaló próféciát is felfedezhetünk. Hiszen ő tudta, hogy küldetésének vége halál lesz. Jézus már előre szólt arról a példázatban, hogy a gonosz szőlőmunkások a gazda fiát sem becsülték, hanem gyilkos szándékkal fogadták, hogy végre birtokolhassák azt, amit kegyelemből kaptak.

Hányszor? – csendül fel Jézus panasza. S ez a panasz nagyon is érthető. Egy apa korholhatja így fiát. Hányszor megmondtam..., hányszor kértelek..., hányszor figyelmeztettelek... Ebben a „hányszor”-ban ott van az odaadás. Többszöri próbálkozás, többszöri kísérlet, többszöri nekifutás ellenére, minden eddigi kudarcot félretéve próbálja Isten megnyerni az embert.

Nem arra kell gondolni csupán, hogy Jézus hányszor járt Jeruzsálemben. Mert azt egy kezünkön meg tudnánk számlálni. Hanem arra, hogy Istennek mennyi kísérlete volt, hogy megtérésre hívja népét. Pedig a bűn veszélyét egyértelműen ismerhették. S az emlékekben élhetett még a nagy szétszórattatás, a babiloni fogság is. Mert a történelem nem egyszerűen az élet tanítómestere, hanem az Isten cselekvésének helyszíne is. Lukácsnál így olvashatjuk: nem ismerted fel meglátogatásod idejét! Hányszor akarta Isten meglátogatni az életedet? Hányszor akart Isten adni neked valamit? Hányszor nem vetted észre, hogy ő cselekedni akar, megújítani, betölteni, megszentelni, békességet adni?

Vannak emlékeim különféle látogatásokról. Egyszer – még falusi parókian laktunk – elfelejtettük bezárni a lakásunk egyik ajtáját. Mikor hazaérkeztünk, egyből feltűnt, hogy valaki járt benn, a konyhai fehér linóleumon látszottak a lépésnyomok. Máskor pedig a lakásban voltunk, talán a gyere-

kekkel játszottunk, vagy zenét hallgattunk, vagy éppen elszundítottunk egy kicsit, s nem hallottuk meg, hogy valaki csenget. Volt, amikor utólag nagyon sajnáltuk, hogy nem hallottuk meg a csengetést. De nem így van Istennel kapcsolatban is? Olykor annyira elfoglaltak vagyunk, hogy észre sem vesszük, hogy Isten be akart lépni az életünkbe! Olykor elszunnyadunk, nem vagyunk elég éberek, és elszalasztjuk a lehetőségeket. Nem véletlenül mondja Jézus a tanítványainak is: „*Virrasszatok és imádkozzatok!*”

Csodálatos a kép, amelyet Jézus használ: az összegyűjtő, védelmet adó szeretet képe. Ahogy a tyúkanyó akarja a szárnyai alá rejteni a kiscsibéit, úgy akar ő is az övéinek biztonságot adni. Ez egészen közeli védelmet jelent. Jézus védelme nem távriasztóval működik, hogy amikor jön a baj, a vészcsengő megszólal a rendőrségen, és jó sok időbe telik, míg a „szolgálók és védők” kiérkeznek. Itt éppen fordítva van: a veszélyre éppen a tyúkanyó hangja figyelmezteti az el-elkóricáló kiscsibéket, és akkor azok futnak a védőszárny alá.

Jeruzsálem ezt a hangot nem hallotta meg! És mi?

A kezembe akadt egy korábbról már ismert meditáció. *Jézus panasza* a címe.

Ti Mesternek hívtok, és nem kérdeztek engem,

Útnak neveztek, és nem jártok rajtam,

Világosságnak hívtok, és nem néztek reám,

Életnek neveztek, és nem kerestek engem,

Hatalmasnak neveztek, és nem kértek engem,

Bölcsnek hívtok, és nem követtek engem,

Irgalmasnak hívtok, és nem bíztok bennem,

Igazságnak neveztek, és nem félték tőlem –

Ha egyszer örökre elvesztek, ne okoljatok *engem!*

Mintha csak a farizeusoknak mondaná! Közelinek mondjuk, csak éppen újra és újra elfutunk tőle. Vizsgáljuk meg magunkat! És lássuk meg, hogy mitől akarta megvédeni az Úr Jeruzsálemet! Mitől akarja egy tyúkanyó megvédeni a szárnyaival a kiscsibéit? Ha jön a pusztítás, ha jön a vihar, ha jön az ellenséges idő, ha jön a ragadozó, a halált hozó, a tyúkanyó testével, önmagával védi az övéit.

Mitől akar Jézus megvédeni bennünket? Jön pusztítás, jön vihar, jön ragadozó, az ellenség mint ordító oroszlán jár körül, hogy kit nyeljen el. Jézus keresztyében éppen ezt fedezhetjük fel: kiterjesztette a szárnyait az oltalom, hogy nekünk ne essen bajunk.

Vajon felismerjük-e mentő szándékát? Vajon nem járunk-e úgy mi is, hogy ránézünk a keresztre, és nem vesszük észre, hogy biztonságunk csak alatta lehet? Nem járunk-e úgy, mint akik nem ismerték fel a hozzájuk érkezőt, a közelükben lévő, a kegyelem forrását, az Istent?

Jézus a kereszten önmagával takarva, önmagához szorítva, elrejtve védett mindannyiunkat a pusztulás, az ordító oroszlánként körbejáró nagy ragadozó, az ördög hatalma elől. Ő így védett, így próbált megmenteni. Jézus véd bennünket az utolsó ítéletben a kárhozattól és a pokoltól.

Áldott az Úr ezért a gyöngéd, elrejtő, önmagával takarni tudó szeretetért. Önmaga élete árán mentséget hozó és mentséget kínáló szeretetért. Áldott ez a Krisztus, testközelben testét adva menti és védi az utolsó pillanatilag az övéit, minket!

Ámen.

Szerda

Alapige: Mt 26,6–16

Keresztyén Gyülekezet! Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

A távolság és a közelség kérdése – vagy egy szóval a kapcsolat kérdése a legfontosabb kérdés. *Oly távol vagy tőlem, és mégis közel* – ezzel a címmel hirdettem meg a sorozatot. Az eddigi igék arra mutattak rá, hogy ezt akár az ember is kimondhatja, s érezhet így az Istenre gondolva, de Isten is kimondhatja, aki nem távolodott el tőlünk, de akitől szívünk keménységével mégis eltávolodtunk. Láthattuk, hogy a fizikai közelség nem jelent minden esetben lelki közelséget is, és figyelhettünk arra, hogy a közénk jövő Jézus miként valósítja meg Isten közelségét. Ma egy olyan történet kerül elénk, amelyben valóban nagyon közvetlenül és személyesen rajzolódik ki a Jézussal való közösség. Így olvassuk az evangéliumban:

„Amikor Jézus Betániában a leprás Simon házában volt, odament hozzá egy asszony, akinél egy alabástromtartóban drága kenet volt, és ráöntötte az asztalnál ülő Jézus fejére. Amikor látták ezt a tanítványai, bosszankodtak, és ezt mondták: »Mire való ez a pazarlás? Hiszen el lehetett volna ezt adni sok pénzért, és azt a szegényeknek juttatni.« Amikor Jézus észrevette, ezt kérdezte tőlük: »Miért bántjátok ezt az asszonyt? Hiszen jót tett

velem, mert a szegények mindig veletek lesznek, de én nem leszek mindig veletek. Mert amikor ezt a kenetet a testemre öntötte, temetésemre készített elő. Bizony, mondom néktek, hogy bárhol hirdetik majd az evangéliumot az egész világon, amit ez az asszony tett, azt is elmondják majd az ő emlékezetére!» Akkor a tizenkettő közül egy, akit Iskáriótes Júdásnak hívtak, elment a főpapokhoz, és így szólt: »Mit adnátok nekem, ha kezeitekbe adnám őt?« Azok harminc ezüstöt állapítottak meg neki. Ettől fogva kereste az alkalmat, hogy elárulja őt.»

Ennek a történetnek több variációja olvasható az evangéliumokban. Jézus megkenetése Betániában történt. Egyedül Lukács evangélista nem írja le ezt a történetet, de ő közöl egy másik esetet, amikor egy farizeus házában a bűnös nő megkeni Jézus lábát. Érdekes a szereplőkre pillantani. Érdekes egy kicsit végiggondolni, hogy ki kicsoda, és milyen viszonyban van Jézussal.

A leprás Simonról nem sokat tudunk meg, egy lehetett azok közül, akiket Jézus gyógyított meg. Vannak olyan feltételezések, hogy ő is Lázárnak, Mártának és Máriának a testvére lehetett, hisz egy másik evangélista úgy írja le ezt a történetet, mint amely Betániában, Lázárék házában történt.

Itt van ez az asszony. Lukács bűnös asszonynak nevezi, aki méltatlanul rontott be egy farizeus házába. János pedig meg is nevezi az asszonyt: ő az a Mária, aki korábban szent áhítattal figyelte Jézus szavát. Máté nem nevezi meg. Bárki lehet. Odalép Jézushoz, és valami hallatlan értékű kenettel megkeni a fejét.

A test megkenetése többjelentésű tett volt. A keleti tisztálkodáshoz is hozzátartozott az, hogy illatos olajokkal megkenték a test részeit. Mégis azt kell mondani, hogy itt többről van szó. Nem egyszerűen egy higiéniai aktusról, nem is az emberi hála kifejezéséről van szó. Hanem a Messiást köszöntő cselekedetről. A királyokat drága, illatos olajjal kenték meg, amikor szolgálatba álltak. Ez a megkenetés volt a mandátum jele. Sámuel például így kente fel a kis Dávidot királlyá. Még messze volt a tróntól, de a szent olajjal való megkenetése jelezte, hogy mi az Isten terve. Simon házában tehát valaki – egy asszony – messiási reménnyel lép oda Jézushoz, és intim közelségbe kerül vele, megérinti, és megkeni a fejét. A házban szétárad a kellemes illat, és az asszony boldog, hogy ő is tehetett valamit. Láta talán, hogy Jézus királyként vonult be Jeruzsálembe, talán ott volt ő is az ünneplők között, és itt ezzel a hallatlanul értékes adományával fejezte ki, hogy Jézust ő messiási királynak tekinti. A Messiás mint király helyreállítja a dávidi birodalom

rendjét, uralkodik és kormányoz, jó pásztor a népnek. Nem földesura, aki kiszipolyozza a népet, hanem királya, aki áldást jelent a népnek. A megke-
netés mozzanatában, ennek az asszonynak a tettében ott van a király-messi-
ás kép. Az ott lévők mind tudták, hogy Betániából Jeruzsálembe vezet majd
Jézus útja, ott kell majd győzni, ott kell legyőzni a hatalmasságokat.

S Jézus szava szinte szétfoszlatja a király-messiás közelségének illatfelhőjét!

De előbb figyeljünk a tanítványokra. Bár a zsidók többsége ilyen politi-
kai messiásra várt, mégis elkezdődik az értetlenkedés az asszony körül. A
tanítványok – János lejegyzése szerint egyedül Júdás – elkezdenek morgo-
lódni. Sokallják az áldozatot. Jézussal járva-keelve maguk is találkoztak a
nyomorúsággal, ismerték jól a kor szociális helyzetét, tudták, hogy nagyon
sokan vannak szegények. És sokallják az áldozat értékét. Mennyi jót lehet-
ne tenni, mennyi bajban lévőt lehetne segíteni. Mennyi éhes szájat lehetett
volna megelégtíteni ennyi pénzből. Útjuk során megismerték Jézust, aki
sohasem gondolt magára, aki mindig megszánta a közelében lévőket. Aki
nem nézte volna jó szemmel, ha a hozzá tóduló sokaság kidől az úton az
éhségtől, aki szánta a szociális védőháló nélküli özvegyeket. A tanítványok
jól megismerték Jézust, és tudták, számára az a fontos, hogy amit eggyel a
legkisebbek közül megcselekednek, azt Jézussal cselekszik meg. Tehát nem
Jézusra kell pazarolni a pénzt, az értéket, a kenetet.

Két csoport, két gondolkodás. Mindkettő ott van közvetlenül Jézus közelé-
ben. Az egyik a király-messiás gondolattal tekint Jézusra. A másik pedig a szo-
ciális segítő képében akar megmutatkozni. Mindenkit lehűt Jézus szava, ami-
kor arról kezd el beszélni, hogy ez a cselekedet valójában olyan prófétai csele-
kedet volt, amelyet senki nem értett meg. Amikor kimondja Jézus ezeket a sza-
vakat: ezzel a kenettel, amelyet a testemre öntött, a temetésemre készített elő!

Mily távol vannak Jézustól azok, akik király-messiásként köszöntik, vagy
fel is kenik: ő a mi királyunk! S várják tőle, hogy hatalommal cselekedjen.
Milyen távol vannak Jézustól azok, akik a Jézus-követést csupán a szociális
segítségnyújtásban, az alamizsnálkodásban, a jótekingodásban látják
megvalósíthatónak.

A tettében talán az asszony maga sem, de senki sem láthatta meg, amit
Jézus: az ő teste bizony a temetés előtt nem lesz bebalzsamozva, mert kevés
lesz az idő, s az ünnep közeledtével szinte kapkodni kell majd a temetéssel.
S főleg arra nem gondolt senki, hogy az ünnep múltával egyáltalán nem
lesz mód a test megkenésére. Mert már nem lesz a sírban! A tiszteletet, a
szeretetét kifejező odaadást csak itt lehet kinyilvánítani.

Így válik a passiótörténet egyik fontos profetikus állomásává ez a történet. Amely nem csak azt mondja el számunkra, hogy milyen félreértések adódhatnak a Jézussal való közelségből. Mert aki közel van hozzá, azt is gondolhatja, hogy már érti és megérti őt. De hogyan tudnánk teljességében megérteni őt, amikor mi mindig saját gondolataink medrében tudunk csak haladni? Hogyan tudnánk megérteni őt, mikor nekünk még mindig erősen önző az énünk? S hogyan tudnánk őt megérteni, amíg teljesen, de tényleg teljesen rá nem bízunk magunkat?

Mi arra a Krisztusra tekinthetünk, aki érettünk – még a halála előtt – megkenettetett. Nem azért lett király, mert megkenték, hanem azért, mert Isten tette őt azzá. Nem azért lett király, mert az emberek ezt várták, hanem azért király, mert hatalma – még a rejtettségben is – Istentől kapott hatalom. S ez a hatalom a szeretet hatalma. Ez a hatalom vitte őt a keresztre, s ez a szeretet tartotta ott a kísértések ellenére is a kereszten.

Mi arra a Krisztusra tekinthetünk, akit az Atya felmagasztalt, tehát akinek a dicsőségét nem mi fogjuk megteremteni, megadni. De aki ott nagyon is határozottan segített abban a tanítványoknak, hogy halála és feltámadása után is tudjanak tájékozódni. Amikor egy ószövetségi törvényre utalva azt mondta, hogy a szegények mindig veletek lesznek, akkor azt is kinyilvánította, hogy ezt a fajta áldozatot, ezt a hallatlan értéket ő csakis egyszer fogadta el, csakis egy ok miatt: hogy az asszony tette is előre meghirdesse halálát és feltámadását! *De utána ennél nagyobb kenettel, Lelke kenetével tisztelte meg az övéit. És a keresztség által mi is felkentek lehetünk, hozzá tartozunk, királyi nemzet vagyunk!*

S ettől kezdve a tanítványnak nem lehet más dolga, mint hogy a temetésére felkent királya szeretetével és alázatával éljen. Az értetlen tanítványok helyett bízó tanítványokká kell lennünk! Hogy mindig az segítsen tájékozódni, aki a mi Urunk és Királyunk. A kereszten trónoló és a dicsőségben trónoló király szeretete legyen életünk meghatározója! Hisz éppen az a halál, amelyre megkenettetésével Jézus készült, éppen az jelenti számunkra az új kezdetet. Ha ő a bűneinkért halt meg, akkor nekünk van bűnbocsánat! Ha a bűneink büntetését hordozta el, akkor ránk már nem várhat a kárhozat! Micsoda távlatok nyílnak meg annak az embernek az életében, akinek nem kell a bűn terhe alatt roskadni, és nem kell a kárhózzattól félni. És mi ebben az áldásban élhetünk, azáltal, aki értünk meghalt és feltámadt.

Ámen.

Alapige: Mt 26,17–29

Keresztyén Gyülekezet! Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Amikor a ma esti igehirdetésre készültem, egy kicsit elbizonytalanodtam. Hisz a sorozat címe ez: *Oly távol vagy tőlem, és mégis közel.* S a mai igé s az igével kapcsolatban az úrvacsora ajándékát végiggondolva úgy érzem, hogy talán sokkal találóbb lenne ez a cím: *Oly közel vagy hozzám, és mégis távol.* Ezzel, a cím megfordításával akarom jelezni, hogy ami az utolsó vacsora-kor történt, abban Jézus valóban egészen közel jött az emberhez, de az úrvacsora misztériumát ésszel felfogni aligha tudjuk.

Jézus tanítványaival való közösségének három – legfelső – lépcsőfokát ismerhetjük most meg. Máté – talán nem is tudatosan – azt rajzolja elénk, hogy a keresztre induló Jézus számára milyen fontos az övével való kapcsolat, és hogyan erősíti azt. A történet első része az ünnep előkészületéről szól.

„A kovásztalan kenyerek első napján odamentek a tanítványok Jézushoz, és megkérdezték tőle: »Hol akarod megenni a húsvéti vacsorát, hol készítjük el?« Ő ezt válaszolta: »Menjetek a városba ahhoz a bizonyos emberhez, és mondjátok neki: A Mester üzeni: Az én időm közel van, nálad tartom meg a húsvéti vacsorát tanítványaimmal.« A tanítványok úgy tettek, amint Jézus parancsolta nekik, és elkészítették a húsvéti vacsorát.»

A pászka ünnepét a legközvetlenebb hozzátartozói körben ünnepelték a zsidók, és amikor Jézus a tanítványoknak utasítást ad, hogy hol és miként készítsék elő az ünnepet, akkor jelzi, hogy a tanítványok az ő legközvetlenebb hozzátartozói. Nemcsak az rajzolódik ki ebből a rövid leírásból, hogy Jézus számára elemi fontosságú az ünnep, hisz ő is tartja a hagyományt, és tudja, hogy a hagyomány nem egyszerűen külső formák megtartása; hanem az is, hogyan tekint a körülötte lévőkre Jézus. Egy alkalommal – amikor anyja és a testvérei, tehát közvetlen családtagjai keresték – Jézus ezt mondta a sokaságnak: *„Ki az én anyám, és ki az én testvérem? Az, aki hallgatja és megtartja az én beszédemet.”* Így tehát a tanítványai váltak a legközelebbi hozzátartozóivá. Velük készül az ünnepre. A vacsora elkészítésénél nincs megemlítve a pászkaбарány. Nem véletlenül! Bár pászka vacsorát ünnepelhetek bárny nélkül is a zsidók, de csak akkor, amikor a templomtól

távol voltak. A szórványzsidóságban a pászkavacsora liturgiájában a kovásztalan kenyér és a hálaadás pohara lett hangsúlyos. Stauffer megjegyzi azt is, hogy Jézusnak nyomós oka volt, hogy lemondjon a pászkabarány elfogyasztásáról, hisz a zsidó eretnektörvények megtöltötték az aposztatáknak, hogy pászkabarányt egyenek.

De azt hiszem, hogy ennek a lelki üzenetéről sem szabad megfeledkezni: miért kell oda áldozati bárány, ahol a szent és a büntelen jelen van? Jézus a bárány, akiről már kereszttelő János kinyilatkoztatta: „Íme, az Isten báránya, aki hordozza világ bűneit!”

A tanítványokkal való közösségének első lépcsőfoka tehát az ünnep. Mert az ember azokkal ünnepel szívesen, akiket szeret. A második lépcsőfok pedig az asztalközösség, hisz az ember az asztalközösségben éli meg a legmélyebb közösséget. Így ült Jézus asztalhoz azokkal, akik szeretik, és az egyiptomi fogságból való szabadulás emlékére készült az örömteli vacsorára. De az ünneplők örömét beárnyékolja Jézus őszinte, mély szava.

„Amikor este lett, asztalhoz telepedett a tizenkét tanítvánnyal. Evés közben így szólt: »Bizony, mondom néktek, hogy közületek egy el fog árulni engem.« Erre nagyon elszomorodtak, és egyenként kérdezni kezdték tőle: »Talán csak nem én vagyok az, Uram?« Ő pedig így válaszolt: »Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem. Az Emberfia elmegy, amint meg van írva róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja: jobb lett volna annak az embernek, ha meg sem születik.« Megszólalt Júdás is, az áruló, és ezt kérdezte: »Talán csak nem én vagyok az, Mester?« »Te mondtad« – felelte neki.”

Az őszinte, mély, fájdalomtól jövő szó tönkreteszi az ünnepet. De vajon lehet-e ott felhőtlenül és átéleléssel ünnepelni, ahol nincs őszinteség? Van-e igazi ünnep ott, ahol a rituálék elfedik a szívek indulatát? Bizony, sok ünnepünkön tapasztaljuk ezt, a formáság azt kívánja, hogy vágjunk vidám képet, legfeljebb a smink elfedi a szívünk keserűségét! Álarcok mögött is lehet ünnepelni, de az sohasem az igazi. Az asztalközösség intimitásában. Jézus a családfőnek járó helyet foglalja el, és az első falatok után – először általában valami zöldséget fogyasztottak – szól arról, hogy egyvalaki el fogja őt árulni. Nem csoda, hogy a tanítványok megszorodtak, hiszen azt gondolták, hogy legalább ezt az estét a feltétlen biztonság légkörében ünnepelehetik. Velük van Jézus, és ez olyan jó! De közben velük van az áruló is! Nem csak köztük van az áruló, hanem *bennük* van az árulás!

Ahogy hirtelen kérdezgetni kezdik, hogy „nem én vagyok az, Mester?“, az egyszerűen megdöbbenő. Micsoda bizonytalanság ez! Bár tudjuk, hogy a mindvégig kitartással hengegő Pétert Jézus hogyan figyelmeztette, de ez valahogy a másik véglet. De hát nem ilyenek vagyunk mi is? Sohasem tudjuk, hogy mi lakik bennünk! Sohasem tudjuk, hogy mire vagyunk képesek! Sohasem tudjuk azt sem, hogy mit fogunk művelni azzal, aki a legközelebb áll hozzánk! És sohasem tudhatjuk, hogy mikor leszünk tagadókká, árulókká, megfutamodókká! Minden tanítvány potenciális áruló. S ezt Jézus is tudja. S mégis vállalja velük az asztalközösséget. Mert szereti őket, mert éppen őértük, a potenciális árulókért akarja meghozni azt a nagy áldozatot, amelyben ő mint ártatlan bárány feláldozza magát. Nem azért ülnek ezek ott Jézussal egy asztalnál, mert méltók rá, hanem azért, mert Jézus szereti őket. Ne gondold, testvérem, hogy azért térdelhetsz az Úr asztalához, mert méltó vagy rá! Nem! Hanem azért, mert méltatlan vagy, és Jézus mégis szeret téged. S így érkezünk a Jézussal való közösség csúcshoz az ünnep előkészítése után, és az asztalközösségben egyszer csak történik valami.

„Miközben ettek, vette Jézus a kenyeret, áldást mondott, és megtörte, a tanítványoknak adta, és ezt mondta: »Vegyétek, egyétek, ez az én testem!« Azután vette a poharat és hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: »Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetség vére, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. De mondom nektek: nem iszom mostantól fogva a szőlőtőnek ebből a terméséből ama napig, amelyen majd újat iszom veletek Atyám országában.«”

Nem akarom most a pászkavacsora minden apró részletét feleleveníteni, hisz az kötött liturgiából és kötetlen beszélgetésekből állt. A kovásztalan kenyér magasba emelésekor e szavakat mondta a családfő: „Íme, nyomorúságunk kenyere!” Az evangélista csak azt jegyzi fel, hogy Jézus, túl a megszokott liturgián, milyen szavakat mondott: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem!” Majd amikor a kelyhet – harmadszor – a hálaadás poharaként emelte magasba, és adta a tanítványainak, az ő vérének, az új szövetség jelének nevezte azt. Én testem és én vérem! S a tanítvány száját éri a kenyér és a kehely karimája. Ízleli a macesz ízetlenségében is kellemes ízét, és kóstolja azt a olajsűrűségű, édes bort, amely az ünnepen volt. Ott van a kenyér, és ott van a bor, de Jézus szava cseng a fülében: ez a testem, ez a vérem! Jézus ennyire egy akar lenni a tanítványokkal. Nemcsak az ünnep megosztása,

nemcsak az asztalközösség fűzi őket egybe, hanem az, hogy ő étellé és itallá lett, hogy eggyé legyen teljesen a tanítványjaival. Hogy átjárhassa a tanítványokat. És ezt ünnepeljük, ezt a hallatlan közelséget. Amely hallatlan titok is: Jézus a kenyérben és a bor jegyében velünk van! *„Aki eszi az én testemet, és issza az én véreimet, az énbennem lakik, és én őbenne”* – mondja Jézus. Tehát ezt a teljes közösséget kínálja nekünk az Úr, ezt a közvetlen közösséget, hogy testünk erejévé legyen. Most is!

Minden úrvacsorai liturgiában elhangzik: „Ezért valamennyiszer eszünk e kenyérből, és iszunk e pohárból, az Úr halálát hirdetjük, amíg el nem jön.” Igen, e kenyér, e pohár emlékeztet újra és újra arra, hogy Krisztus meghalt értünk, és arra is, hogy ez a halál táplál, éltet az üdvösségre.

A felette nagy titkot csak a bizalom nyitottságával fogadhatjuk. De Jézus közelségét ezután a szeretet cselekedeteiben köszönhetjük meg.

Ámen.

Tartalom

Bevezetés és előszó	3
GYÜLEKEZETI BIBLIAÓRÁK	7
IFJÚSÁGI BIBLIAÓRÁK	17
GYERMEKKATEKÉZIS	31
Gyermek-bibliaköri sorozat óvodásoknak és 1–2. osztályosoknak	33
Gyermek-bibliaköri sorozat 3–6. osztályosoknak	37
CSALÁDI ISTENTISZTELETEK	43
Nevemen szólított	46
Isten olyan, mint a kőszikla	51
A szeretet tetté lett	53
Imádkozzunk!	57
Az irgalmas samáriai	62
„Örvendezetek – Jézus él!”	66
„Boldogabban éneklünk	69
KONFIRMÁCIÓI OKTATÁS	75
Konfirmációi felkészítő konfirmandusoknak	77
Felnőttkonfirmációi előkészítő	97
BIBLIAISKOLA	119
1. Jónás küldetése és elégedetlensége (Jón 1,1–3)	122
2. Jónás bűnhődése (Jón 1,4–16)	123
3. Jónás a hal gyomrában (Jón 2,1–2)	123
4. Jónás imája (Jón 2,3–10)	124
5. Jónás Ninivében (Jón 3,1–4)	125
6. Ninive bűnbánata (Jón 3,5–10)	125
7. Jónás vitája Istennel (Jón 4,1–4)	126
8. A „csodabokor” példázata (Jón 4,5–11)	127

SPECIÁLIS ISTENTISZTELETI ALKALMAK	129
Tanévnyitó istentisztelet	131
Tanévzáró istentisztelet	133
Teremtésünnepi istentiszteletek	135
SPECIÁLIS GYŰLEKEZETI ALKALMAK	137
Adventi témasorozat	139
Böjti témasorozat	142
Reformációi témasorozat	144
Presbiteri napok programjai	151
Jegyesoktatás	153
Fiatal házaspárok köre	160
Ifjúsági tábor	161
EVANGÉLIZÁCIÓS IGEHIRDETÉSEK	167
Virágvasárnap	169
Hétfő	171
Kedd	174
Szerda	180
Csütörtök	184

Kiadja a Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója
Budapest, 2010

Felelős kiadó: Kendeh-Kirchknopf Péter

Olvasó- és tördelőszerkesztő: Petri Gábor

Szöveggondozó: Sinkáné Zombory Katalin

Borítóterv: Galgóczi Andrea

Nyomdai kivitelezés: ETO-Print Nyomdaipari Kft.

Felelős vezető: Magyar Árpádné

ISBN 978-963-9979-19-2

ISSN 1789-2201